

Specijalni izvještaj
o izgledu, upotrebi i zaštiti državnih,
odnosno službenih obilježja
u Bosni i Hercegovini

Banja Luka, oktobar 2018. godine

Broj: Ž-SA-05-94/17

SPECIJALNI IZVJEŠTAJ

**o izgledu, upotrebi i zaštiti državnih, odnosno službenih obilježja
u Bosni i Hercegovini**

Banja Luka, oktobar 2018. godine

Autori Specijalnog izvještaja:

Ombudsmeni:

- Nives Jukić
- Prof. dr. Ljubinko Mitrović
- Dr. Jasminka Džumhur

Radna grupa:

- Prof. dr. Ljubinko Mitrović, koordinator radne grupe
- Aleksandra Marin-Diklić, pomoćnica Ombudsmena
- Emina Halilović, pomoćnica Ombudsmena
- Branko Perković, pomoćnik Ombudsmena

Tehnički uredio:

Dragan Perić, šef Odjela za IT

SADRŽAJ

UVOD	7
I. PRAVNI OKVIR	10
1.1. Međunarodni standardi	10
1.2. Pravni okvir Bosne i Hercegovine.....	13
1.3. Bosna i Hercegovina	16
1.3.1. Ustav Bosne i Hercegovine	17
1.3.2. Zakon o zastavi Bosne i Hercegovine	17
1.3.3. Zakon o grbu Bosne i Hercegovine	18
1.3.4. Zakon o državnoj himni Bosne i Hercegovine	20
II. FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE	22
2.1. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine.....	22
2.2. Zakon o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine	22
2.3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine	23
2.4. Zakon o upotrebi grba i zastave Federacije Bosne i Hercegovine	23
III. REPUBLIKA SRPSKA	28
3.1. Ustav Republike Srpske	28
3.2. Ustavni zakon o zastavi, grbu i himni Republike Srpske	28
3.3. Ustavni zakon o dopuni Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske	29
3.4. Zakon o amblemu Republike Srpske.....	29
3.5. Uredba o izgledu i načinu upotrebe amblema Republike Srpske	30
3.6. Uredba o korištenju amblema Republike Srpske u pečatu	31
3.7. Zakon o pečatima Republike Srpske	32
3.8. Zakon o zaštiti naziva Republika Srpska.....	33
IV. BRČKO DISTRIKT BOSNE I HERCEGOVINE	36
4.1. Statut Brčko distrikta Bosne i Hercegovine	36
V. KANTONI U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE	37
5.1. Unsko-sanski kanton	37
5.1.1. Ustav Unsko-sanskog kantona	37
5.1.2. Zakon o grbu i zastavi Unsko-sanskog kantona	37
5.1.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Unsko-sanskog kantona	38
5.2. Posavski kanton.....	42
5.2.1. Ustav Posavskog kantona	42
5.3. Tuzlanski kanton	43
5.3.1. Ustav Tuzlanskog kantona	43
5.3.2. Zakon o grbu i zastavi Tuzlanskog kantona	43
5.3.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Tuzlanskog kantona	44
5.4. Zeničko-dobojski kanton.....	46
5.4.1. Ustav Zeničko-dobojskog kantona	47
5.4.2. Zakon o grbu i zastavi Zeničko-dobojskog kantona.....	47
5.4.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Zeničko-dobojskog kantona	47
5.5. Bosansko-podrinjski kanton Goražde.....	50
5.5.1. Ustav Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.....	51
5.5.2. Zakon o grbu i zastavi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde	51
5.5.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.....	51
5.6. Srednjobosanski kanton.....	55
5.6.1. Ustav Srednjobosanskog kantona.....	55
5.6.2. Zakon o grbu i zastavi Srednjobosanskog kantona	56

5.6.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Srednjobosanskog kantona.....	56
5.7. Hercegovačko-neretvanski kanton	60
5.7.1. Ustav Hercegovačko-neretvanskog kantona.....	60
5.7.2. Zakon o grbu i zastavi Hercegovačko-neretvanskog kantona	61
5.7.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Hercegovačko-neretvanskog kantona.....	61
5.8. Zapadnohercegovački kanton.....	65
5.8.1. Ustav Zapadnohercegovačkog kantona	65
5.8.2. Zakon o grbu i zastavi Zapadnohercegovačkog kantona.....	65
5.8.3 Zakon o upotrebi grba i zastave Zapadnohercegovačkog kantona	66
5.9. Kanton Sarajevo	70
5.9.1. Ustav Kantona Sarajevo	70
5.9.2. Zakon o grbu i zastavi Kantona Sarajevo	71
5.9.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Kantona Sarajevo	71
5.9.4. Zakon o pečatu Kantona Sarajevo	75
5.10. Kanton 10.....	78
5.10.1. Ustav Kantona 10	78
5.10.2. Zakon o pečatu Kantona 10	79
VI. GRADOVI U REPUBLICI SRPSKOJ	80
6.1. Grad Zvornik	80
6.1.1. Statut Grada Zvornika	80
6.2. Grad Bijeljina	81
6.2.1. Statut Grada Bijeljine	81
6.2.2. Odluka o upotrebi grba i zastave Grada Bijeljine.....	83
6.3. Grad Doboj.....	87
6.3.1. Statut Grada Doboja	87
6.4. Grad Istočno Sarajevo	88
6.4.1. Statut Grada Istočnog Sarajeva.....	88
6.5. Grad Trebinje.....	89
6.5.1. Statut Grada Trebinja.....	89
6.6. Grad Prijedor	90
6.6.1. Statut Grada Prijedora	90
6.7. Grad Banja Luka.....	91
6.7.1. Statutarna odluka o utvrđivanju simbola Grada Banje Luke.....	91
VII. GRADOVI U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE	93
7.1. Grad Bihać.....	93
7.1.1. Statut Grada Bihaća	93
7.1.2. Odluka o pečatu Grada Bihaća	94
7.2. Općina Orašje	97
7.2.1. Statut Općine Orašje.....	97
7.2.2. Odluka o grbu Općine Orašje	98
7.2.3. Odluka o upotrebi i zaštiti grba Općine Orašje	98
7.3. Grad Tuzla.....	99
7.3.1. Statutarna odluka o organizaciji Grada Tuzle	100
7.3.2. Odluka o pečatu Grada Tuzle	100
7.4. Grad Zenica	101
7.4.1. Statut Grada Zenice	101
7.5. Grad Goražde.....	101
7.5.1. Zakon o Gradu Goraždu	102
7.5.2. Privremena statutarna odluka Grada Goražda	102
7.6. Općina Travnik.....	102

7.6.1. Statut Općine Travnik	102
7.7. Grad Mostar.....	103
7.7.1. Statut Grada Mostara.....	103
7.7.2. Odluka o upotrebi i zaštiti imena, grba i zastave Grada Mostara.....	103
7.8. Široki Brijeg.....	104
7.8.1. Statut Grada Širokog Brijega.....	104
7.8.2. Odluka o grbu i zastavi Općine Široki Brijeg.....	104
7.9. Grad Sarajevo.....	105
7.9.1. Statut Grada Sarajeva	106
7.9.2. Odluka o grbu i zastavi Grada Sarajeva	106
7.9.3. Odluka o upotrebi grba, imena i isticanju zastave Grada Sarajeva	107
7.10. Općina Livno.....	107
7.10.1. Statut Općine Livno.....	107
7.10.2. Privremena Statutarna odluka Grada Livna	108
7.10.3. Odluka o grbu i zastavi Grada Livna.....	108
7.10.4. Odluka o pečatu Općine	109
7.11. Grad Cazin.....	109
7.11.1. Statutarna odluka o organizaciji Grada Cazina	110
7.11.2. Odluka o pečatu Grada Cazina.....	110
7.11.3. Statut Općine Cazin.....	110
VIII. ODLUKE USTAVNIH SUDOVA U BOSNI I HERCEGOVINI	112
8.1. Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.....	112
8.1.1. Djelimična odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine o meritumu u predmetu broj: U-4/04 od 31.03.2006. godine	113
8.1.2. Druga djelimična odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine o dopustivosti i meritumu u predmetu broj: U-4/04 od 18.11. 2006. godine	114
8.1.3. Odluka o dopustivosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u predmetu broj: U-28/13 od 26.03.2015. godine	115
8.2. Odluke Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.....	115
8.2.1. Presuda Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u predmetu broj: U-11/97.....	115
8.2.2. Presuda Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u predmetu broj: U-12/97.....	116
8.2.3. Presuda Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u predmetu broj: U-7/98.....	116
8.2.4. Presuda Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u predmetu broj: U-14/98.....	116
8.3. Odluke Ustavnog suda Republike Srpske	117
8.3.1. Odluka Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-45/03.....	117
8.3.2. Odluka Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-32/10.....	117
8.3.3. Rješenje Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-36-1/10	117
8.3.4. Rješenje Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-36-4/10	118
8.3.5. Odluka Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-36-5/10	118
8.3.6. Rješenje Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-36-12/10	118
8.3.7. Odluka Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-2/07.....	118
8.3.8. Odluka Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: UV-4/07.....	119
8.3.9. Odluka Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: UV-3/08.....	119
IX. ZAKLJUČNI STAVOVI OMBUDSMENA BOSNE I HERCEGOVINE.....	120
X. PREPORUKA OMBUDSMENA	125

UVOD

Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Institucija ombudsmena) uspostavljena je 1996. godine, u skladu s Aneksima IV i VI Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, kao nezavisna institucija za promovisanje i zaštitu ljudskih prava. Prema članu 1. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, Institucija ombudsmena je nezavisna institucija, uspostavljena s ciljem promovisanja dobre uprave i vladavine prava i sloboda fizičkih i pravnih osoba, kako je zagantovano Ustavom BiH i međunarodnim sporazumima koji se nalaze u dodatku tog Ustava. Institucija ombudsmena nadgleda aktivnosti institucija BiH, njenih entiteta i Brčko Distrikta BiH. Institucija postupa u okviru Ustava, zakona, drugih propisa i općih akata, kao i ratificiranih međunarodnih ugovora i općeprihvaćenih pravila i standarda međunarodnog prava. Ombudsmeni napominju da, u skladu s članom 32. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, imaju ovlaštenja da o pojedinom problemu sačine specijalni izvještaj.

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine na 39. sjednici održanoj 14.12.2016. godine usvojio je poslaničku inicijativu, poslanika Predstavničkog doma Borislava Bojića¹, kojom se predlaže da Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine izradi „Specijalni izvještaj o izgledu, upotrebi i zaštiti državnih, odnosno službenih obilježja u Bosni i Hercegovini.“ U obrazloženju poslaničke inicijative se navodi: „Bosna i Hercegovina, njeni entiteti - Republika Srpska i Federacija Bosne i Hercegovine, Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine i svih deset kantona u sastavu Federacije Bosne i Hercegovine imaju svoja državna, odnosno službena obilježja ili simbole. Pod pojmom državna, odnosno službena obilježja podrazumijevaju se grb, zastava i himna Bosne i Hercegovine, njenih entiteta, odnosno kantona u sastavu Federacije Bosne i Hercegovine. Izgled obilježja (grb i zastava) propisan je Ustavom Bosne i Hercegovine, ustavima Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine i ustavima, odnosno posebnim zakonima kantona. S druge strane, upotreba i zaštita državnih, odnosno službenih obilježja uređuje se, u pravilu, posebnim zakonima kojima se određuju i kaznene odredbe za slučaj upotrebe ovih obilježja ili simbola suprotno odredbama navedenih zakona. Izvještaj Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine treba da sadrži pregled ustavnih, odnosno zakonskih odredbi u Bosni i Hercegovini koje se odnose na izgled državnih, odnosno službenih obilježja, te njihovu upotrebu i zaštitu, posebno u odnosu na konstitutivnost sva tri naroda u Bosni i Hercegovini kao i Odluku Ustavnog suda Bosne i Hercegovine od 2006. godine u vezi s tim.“

Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine dana 16.12.2016. godine zaprimili su obavještenje Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o usvajanju poslaničke inicijative, akt broj: 01-50-1-15-39/16, veza 0150-1-3005/16 od 15.12.2016. godine. Na osnovu poslaničke inicijative Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine, dana 20.12.2016. godine donijeli su zaključak broj: Oi-K-SA-191/16 kojim se usvaja poslanička inicijativa Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine o potrebi izrade Specijalnog izvještaja o izgledu, upotrebi i zaštiti državnih, odnosno službenih obilježja u Bosni i Hercegovini.

---

¹ Inicijativa poslanika Borislava Bojića broj: 01-50-1-3005/16 od 28.11.2016. godine

S ciljem sagledavanja stanja u vezi s izgledom, upotrebom i zaštitom državnih, odnosno službenih obilježja u Bosni i Hercegovini i njenim entitetima, te Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, Ombudsmeni za ljudska prava Bosne i Hercegovine koristili su metodologiju koja se bazira na analizi relevantnih odredbi Ustava Bosne i Hercegovine, Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Ustava Republike Srpske, ustava kantona, Statuta Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, statuta gradova i općina u Republici Srpskoj² i u Federaciji Bosne i Hercegovine³.

Nadalje, analizirane su i odredbe zakona na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini kojima se uređuje pitanje izgleda, upotrebe i zaštite državnih, odnosno službenih obilježja, uz ocjenu poštivanja odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine te Ustavnog suda Republike Srpske. Analizirane su i kaznene odredbe kojima se štiti ova materija.

Pojam zastave i pojam grba

Sistemi zastava i grbova nastali su svjesno, pod nadzorom, kao prepoznatljivi sistemi za prezentaciju određenih kolektiviteta ili zajednica. Putem njih zadovoljava se potreba čovjeka za simboličkim predstavljanjem svog identiteta i identiteta zajednice kojoj pripada. Osim što služe u međunarodnoj komunikaciji, državni grbovi i zastave simbolički predstavljaju i čine prepoznatljivim postojanje, porijeklo, vlast, prisutnost, posjed, ciljeve i status cijele države, te ističu njezine posebnosti i razlike u odnosu na druge države. Svaka država ima pravo odrediti izgled, odnosno oblik i boju svoje zastave, a tako i odabrati simboliku i grb kojim će zastava biti ukrašena.

Današnje društvo gotovo nemoguće je zamisliti bez državnih, odnosno službenih obilježja. Primjera radi, zastave se pokazuju na sportskim takmičenjima, priredbama, političkim događanjima i na mnogim drugim manifestacijama. One su izvještene i na državnim ustanovama, označavaju brodove, a dijelovi zastave ili državni simboli mogu se pronaći i na registarskim oznakama vozila. Imaju praktičnu upotrebu, no njihova primarna funkcija oduvijek je bila društvena komunikacija. Najistaknutije su nacionalne zastave koje pripadnike naroda potiču na određeni oblik ponašanja te u njima bude različite osjećaje. Uz grb, državna zastava je simbol prepoznavanja države, njezine suverenosti i individualnosti u međudržavnim odnosima. Zastava, svojim bojama, uzorcima, oblikom i simbolima, prepoznatljivim čini porijeklo i nacionalnu pripadnost, a budi i osjećaj slave, ponosa i odanosti. Zastavom se iskazuju čast, poštovanje, osude i pohvale. Često se ističu na različitim mjestima kao što su zgrade, ulice, brodovi, planinski vrhovi, nose se na sportskim takmičenjima, priredbama, povorkama, dio su političkih skupova i svečanosti, a neke od njih su čak poslone u svemir. Najčešće se dijele na državne, civilne, ratne i pomorske pa pojedine države imaju varijacije svojih zastava za različite namjene. Državna zastava može biti jednobojna, dvobojna ili višebojna. Zastave mogu biti različitih oblika i dimenzija, a najčešće su pravougaone ili kvadratne. Izbor boja, uzorka i simbola na zastavi često odražava historijske događaje koji su imali utjecaj na naciju, kao što su borba protiv ropstva, borba za nezavisnost i revolucionarno djelovanje, a utjecaj na dizajn zastave može imati

---

² Banja Luka, Bijeljina, Doboj, Prijedor, Zvornik, Trebinje, Istočno Sarajevo;

³ Svi gradovi/općine u kojima se nalaze i sjedišta kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine (gradovi: Bihać, Sarajevo, Mostar, Široki Brijeg, Goražde, Tuzla, Zenica; općine: Livno, Orašje, Travnik;)

i pripadnost naroda nekoj široj zajednici, ali i težnja za isticanjem različitosti među susjednim državama.

Uz državnu zastavu, veliku važnost kod kreiranja vizuelnog identiteta i međunarodne komunikacije ima i državni grb. Grbovi su obojeni znakovi odnosno obilježje osoba, porodice, udruženja, crkvenih i političkih ustanova ili država. Državni grb je službeni grb određene države, i kao takav bi trebao biti propisan ustavom, obično u prvim članovima i uz propisivanje zastave. Državni grb može imati nekoliko varijanti, tj. biti veliki, srednji i mali, ovisno od mjesta i prilike primjene. Izgled državnog grba može biti uređen i zakonom koji će razraditi ustavnu odredbu. Pod državnim grbom ne podrazumijeva se samo grb u striktnom smislu riječi, to može biti i amblem ili pečat.

I na kraju, može li se pitanje simbola države ili određene organizacione jedinice vezati za segment ljudskih prava? Upravo obaveza osiguranja učešća građana u procesima donošenja odluka o obilježjima i osiguranje da se građani mogu identificirati s tim obilježjima su ključni elementi koji vežu obilježja i ljudska prava. Izostanak ova dva elementa dovodi do diskriminacije građana čime se narušava princip univerzalnosti ljudskih prava. S obzirom na navedeno u ovom izvještaju su prezentovani najvažniji međunarodni standardi kojim se definiše pitanje diskriminacije i pravo na učešće.

I. PRAVNI OKVIR

1.1. Međunarodni standardi

Zastava, grb i himna, kao simboli, predstavljaju obilježja države ili određenih administrativnih, odnosno teritorijalnih ili organizacionih jedinica unutar države. Dakle, govori se o obilježjima određene organizacione strukture što otvara pitanje koliko se obilježja mogu vezati za ljudska prava čije su glavne odlike da su opća (univerzalna), urođena i neotuđiva, te nedjeljiva i međusobno ovisna.

Opća (univerzalna) znači da su primjenjiva jednako i bez diskriminacije na sve ljude, neovisno o njihovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom porijeklu, imovini, rođenju, obrazovanju, društvenom položaju ili drugim osobinama. Nadalje, ljudska prava su urođena i neotuđiva, što znači da ih svako ljudsko biće stječe samim rođenjem te mu se ona ne mogu niti smiju oduzeti. Naime, ljudska prava nisu zasluge ili nagrade pa se stoga ne poklanjaju niti ne oduzimaju, već pripadaju svakom čovjeku već na temelju činjenice njegovog postojanja. Ljudska prava su nedjeljiva i međusobno ovisna što znači da grupe ljudskih prava imaju jednaku važnost te da se pojedina prava ne mogu ostvariti bez istovremenog ostvarenja nekih drugih prava.

Opća deklaracija o ljudskim pravima

Član 1.

Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima. Ona su obdarena razumom i svijesću te trebaju jedna prema drugima postupati u duhu bratstva.

Član 2.

Svakome pripadaju sva prava i slobode utvrđene u ovoj Deklaraciji bez razlike bilo koje vrste, kao što je rasa, boja kože, spol, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno porijeklo, imovina, rođenje ili drugi status. Nadalje, ne smije se praviti nikakva razlika na osnovu političkog, pravnog ili međunarodnog statusa zemlje ili područja kojem neka osoba pripada, bilo da je to područje neovisno, pod starateljstvom, nesamoupravno, ili mu je na neki drugi način ograničen suverenitet.

Član 7.

Svi su pred zakonom jednaki i svi imaju pravo na jednaku pravnu zaštitu, bez ikakve diskriminacije. Svi imaju pravo na jednaku zaštitu od bilo kakve diskriminacije kojom se krši ova Deklaracija, kao i od svakog poticanja na takvu diskriminaciju.

Član 18.

Svako ima pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti; to pravo uključuje slobodu promjene vjeroispovijesti ili uvjerenja i slobodu da pojedinačno ili u zajednici s drugima, javno ili privatno, iskazuje svoju vjeroispovijest ili uvjerenje bogoslužjem, poučavanjem, praktičnim vršenjem i obredima.

Član 19.

Svako ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja; to pravo uključuje slobodu zadržavanja mišljenja bez uplitanja i slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja putem bilo kojeg medija i bez obzira na granice.

Član 21.

Svako ima pravo sudjelovati u upravljanju svojom zemljom neposredno ili preko slobodno izabranih predstavnika.

Svako ima pravo na jednak pristup javnim službama u svojoj zemlji.

Volja naroda je temelj državne vlasti; ta se volja mora izražavati na povremenim i poštenim izborima, koji se provode uz opće i jednako pravo glasa, tajnim glasanjem ili nekim drugim jednako slobodnim glasačkim postupkom.

Međunarodni pakt o političkim i građanskim pravima

Član 1.

Svi narodi imaju pravo na samoopredjeljenje. Na osnovu ovog prava oni slobodno određuju svoj politički položaj i slobodno postižu svoj privredni, društveni i kulturni razvoj.

Radi ostvarenja svojih ciljeva, svi narodi mogu slobodno raspolagati svojim prirodnim bogatstvima i izvorima bez ugrožavanja obaveza koje proizlaze iz međunarodne privredne saradnje, zasnovane na načelu uzajamne koristi i međunarodnom pravu. Ni u kom slučaju narod ne može biti lišen vlastitih sredstava opstanka.

Države članice ovog Pakta, uključujući tu i one koje su odgovorne za upravljanje nesamoupravnim teritorijama i teritorijama pod starateljstvom, dužne su da olakšaju ostvarenje prava naroda na samoopredjeljenje i da poštuju ovo pravo shodno odredbama Povelje Ujedinjenih naroda.

Član 18.

Svako ima pravo na slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti; to pravo podrazumijeva slobodu ostajanja pri svojoj ili usvajanja vjeroispovijesti ili uvjerenja po svome izboru, kao i slobodu da pojedinačno ili u zajednici s drugima, javno ili privatno, ispoljava svoje vjerovanje ili uvjerenje vjeroispovijedanjem, obavljanjem obreda, pohađanjem službe i nastavom.

Niko se neće podvrgnuti prinudi koja bi mogla nanijeti povredu njegovoj slobodi ostajanja pri svojoj, ili usvajanja vjeroispovijesti ili uvjerenja po svome izboru.

Sloboda ispoljavanja svoga vjerovanja ili svoga uvjerenja može se podvrgnuti jedino ograničenjima koja su predviđena u zakonu i koja su neophodna za zaštitu javne sigurnosti, poretka, zdravlja i morala, ili osnovnih sloboda i prava drugih lica.

Države članice ovog Pakta se obavezuju na poštovanje slobode roditelja, odnosno zakonskih staratelja, da osiguraju vjersko i moralni odgoj svoje djece u skladu sa svojim uvjerenjima.

Član 19.

Niko ne može biti uznemiravan zbog svoga mišljenja.

Svako ima pravo na slobodu izražavanja; to pravo obuhvata slobodu da traži, dobija i širi informacije i misli svake vrste, bez obzira na granice, bilo usmeno, pismeno, štampom ili u umjetničkoj formi, ili bilo kojim drugim sredstvom po svom izboru.

Vršenje prava predviđenih u stavu 2 ovog člana nosi sa sobom posebne dužnosti i odgovornosti. Zbog toga se ono može podvrgći određenim ograničenjima koja moraju biti utvrđena zakonom i biti neophodna: a) za poštovanje prava ili ugleda drugih lica; b) za zaštitu državne sigurnosti ili javnog reda, ili javnog zdravlja ili morala.

Član 20.

Svaka ratna propaganda treba biti zabranjena zakonom.

Svako pozivanje na nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju koje predstavlja podsticanje na diskriminaciju, neprijateljstvo ili nasilje treba biti zabranjeno zakonom.

Član 25.

Svaki građanin treba da ima pravo i mogućnost da bez ikakvih razlika navedenih u članu 2. i bez nerazumnih ograničenja: a) suđenje u vođenju javnih poslova, direktno ili preko slobodno izabranih predstavnika; b) bira i bude biran pravedno provedenim, povremenim izborima s općim i jednakim pravom glasa i tajnim glasanjem, koji osiguravaju slobodno izražavanje volje birača; c) ima pristup javnim službama svoje zemlje uz opće uvjete jednakosti.

Član 26.

Sva su lica jednaka pred zakonom i imaju pravo, bez ikakve diskriminacije, na jednaku zakonsku zaštitu. Zakon treba da zabrani svaku diskriminaciju i da garantuje svim licima jednaku i djelotvornu zaštitu protiv diskriminacije bilo na osnovu rase, boje kože, spola, jezika, vjere, političkog i drugog mišljenja, nacionalnog i društvenog porijekla, imovine, roda ili bilo koje druge okolnosti.

Član 27.

U državama gdje postoje etničke, vjerske ili jezičke manjine ne smije se licima koja pripadaju takvim manjinama uskratiti pravo da, s članovima svoje grupe, imaju svoj vlastiti kulturni život, da ispovijedaju i očituju svoju vlastitu vjeru ili da se služe svojim vlastitim jezicima.

Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 14.

Zabrana diskriminacije

Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom konvencijom osigurava se bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza s nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.

Protokol broj 12 uz Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 1.

Opća zabrana diskriminacije

Uživanje svih prava određenih zakonom osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status.

Niko ne smije biti diskriminisan od strane javnih tijela na bilo kojoj osnovi kako je navedeno u stavu 1.

1.2. Pravni okvir Bosne i Hercegovine

Bosna i Hercegovina je demokratska država, koja funkcioniše na principu vladavine prava i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora⁴ i sastoji se od dva entiteta: Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.⁵ Uz entitete, posebnu administrativnu jedinicu lokalne samouprave predstavlja Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine.

Federacija Bosne i Hercegovine administrativno je podijeljena na 10 kantona, dok su kantoni podijeljeni na općine/gradove.

Republika Srpska je administrativno podijeljena na gradove i općine.

Grad Brčko je zasebna administrativna jedinica lokalne samouprave - Distrikt.

Prilikom izrade ovog izvještaja analizirani su ustavi, zakoni, podzakonski akti i statuti lokalnih jedinica u Bosni i Hercegovini koji regulišu pitanja koja su predmet istraživanja Ombudsmena u ovom Izvještaju.

Ustavni okvir

1. Ustav Bosne i Hercegovine⁶;
2. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine⁷;
3. Ustav Republike Srpske⁸;
4. Statut Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine⁹;
5. Ustav Unsko-sanskog kantona¹⁰;
6. Ustav Posavskog kantona¹¹;
7. Ustav Tuzlanskog kantona¹²;
8. Ustav Zeničko-dobojskog kantona¹³;
9. Ustav Bosansko-podrinjskog kantona¹⁴;
10. Ustav Srednjobosanskog kantona¹⁵;

---

⁴ Član 1.2. Ustava Bosne i Hercegovine.

⁵ Član 1.3. Ustava Bosne i Hercegovine.

⁶ Ustav Bosne i Hercegovine, Aneks IV Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini potpisanog dana 14.12.1995. godine.

⁷ Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, Službene novine Federacije BiH, br. 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 72/05, 71/05 i 88/08.

⁸ Ustav Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 21/92 – prečišćeni tekst, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, ispravak, 30/02, ispravak, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 i 48/11.

⁹ Statut Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH, br. 17/08 i 39/09.

¹⁰ Ustav Unsko-sanskog kantona - prečišćeni tekst, Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona, br. 1/04 i 11/04.

¹¹ Ustav Posavskog kantona, Narodne novine Posavskog kantona, br. 1/96, 3/96, 7/99, 3/00, 5/00 i 7/04.

¹² Ustav Tuzlanskog kantona, Službene novine Tuzlanskog kantona, br. 7/97 i 3/99, 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 i 10/04.

¹³ Ustav Zeničko-dobojskog kantona, Službene novine Federacije BiH, broj 7/96 i Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04.

¹⁴ Ustav Bosansko-podrinjskog kantona, Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, br. 8/98, 10/00 i 5/03.

11. Ustav Hercegovačko-neretvanskog kantona¹⁶;
12. Ustav Zapadnohercegovačkog kantona¹⁷;
13. Ustav Kantona Sarajevo¹⁸;
14. Ustav Kantona 10¹⁹.

Zakonski okvir

15. Zakon o zastavi Bosne i Hercegovine²⁰;
16. Zakon o grbu Bosne i Hercegovine²¹;
17. Zakon o državnoj himni Bosne i Hercegovine²²;
18. Zakon o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine²³;
19. Zakon o upotrebi grba i zastave Federacije Bosne i Hercegovine²⁴;
20. Ustavni zakon o zastavi, grbu i himni Republike Srpske²⁵;
21. Zakon o upotrebi zastave, grba i himne Republike Srpske²⁶;
22. Zakon o amblemu Republike Srpske²⁷;
23. Zakon o pečatima Republike Srpske²⁸;
24. Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske²⁹;
25. Zakon o grbu i zastavi Unsko-sanskog kantona³⁰;
26. Zakon o upotrebi grba i zastave Unsko-sanskog kantona³¹;
27. Zakon o grbu i zastavi Tuzlanskog kantona³²;
28. Zakon o upotrebi grba i zastave Tuzlanskog kantona³³;
29. Zakon o grbu i zastavi Zeničko-dobojskog kantona³⁴;
30. Zakon o upotrebi grba i zastave Zeničko-dobojskog kantona³⁵;
31. Zakon o pečatu Zeničko-dobojskog kantona³⁶;

---

¹⁵ Ustav Srednjobosanskog kantona, Službene novine Srednjobosanskog kantona, br. 1/97, 5/97, 6/97, 2/98, 7/98 - ispravak teksta, 8/98, 10/2000, 8/03, 2/04 i 14/04.

¹⁶ Ustav Hercegovačko-neretvanskog kantona, Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona, br. 2/98, 4/00 i 7/04.

¹⁷ Ustav Zapadnohercegovačkog kantona, Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona, br. 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11.

¹⁸ Ustav Kantona Sarajevo, Službene novine Kantona Sarajevo, br. 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04 i 6/13.

¹⁹ Ustav Kantona 10, Narodne novine Kantona 10, broj 3/96 – prečišćen tekst, 9/00 i 9/04.

²⁰ Zakon o zastavi Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 19/01.

²¹ Zakon o grbu Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 19/01.

²² Zakon o državnoj himni Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 19/01 i 17/04.

²³ Zakon o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine, Službene novine FBiH, br. 21/96 i 26/96.

²⁴ Zakon o upotrebi grba i zastave Federacije Bosne i Hercegovine, Službene novine FBiH, broj 26/96.

²⁵ Ustavni zakon o zastavi, grbu i himni Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 19/92 i 125/08.

²⁶ Zakon o upotrebi zastave, grba i himne Republike Srpske Službeni glasnik Republike Srpske, broj 4/93.

²⁷ Zakon o amblemu Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, broj 49/07.

²⁸ Zakon o pečatima Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, br. 17/92, 63/01 i 49/07.

²⁹ Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, broj 97/16.

³⁰ Zakon o grbu i zastavi Unsko-sanskog kantona, Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona, broj 3/00.

³¹ Zakon o upotrebi grba i zastave Unsko-sanskog kantona, Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona, broj 5/00.

³² Zakon o grbu i zastavi Tuzlanskog kantona, Službene novine Tuzlanskog kantona, broj 1/00.

³³ Zakon o upotrebi grba i zastave Tuzlanskog kantona, Službene novine Tuzlanskog kantona, broj 1/00.

³⁴ Zakon o grbu i zastavi Zeničko-dobojskog kantona, Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 11/97 i 12/00.

³⁵ Zakon o upotrebi grba i zastave Zeničko-dobojskog kantona, Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 11/97 i 12/04.

³⁶ Zakon o pečatu Zeničko-dobojskog kantona, Službene novine FBiH, broj 7/96 i Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 11/97, 12/04 i 15/09.

32. Zakon o grbu i zastavi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde³⁷;
33. Zakon o upotrebi grba i zastave Bosansko-podrinjskog kantona Goražde³⁸;
34. Zakon o grbu i zastavi Srednjobosanskog kantona³⁹;
35. Zakon o upotrebi grba i zastave Srednjobosanskog kantona⁴⁰;
36. Zakon o grbu i zastavi Hercegovačko-neretvanskog kantona⁴¹;
37. Zakon o upotrebi grba i zastave Hercegovačko-neretvanskog kantona⁴²;
38. Zakon o grbu i zastavi Zapadnohercegovačkog kantona⁴³;
39. Zakon o upotrebi grba i zastave Zapadnohercegovačkog kantona⁴⁴;
40. Zakon o pečatu Kantona Sarajevo⁴⁵;
41. Zakon o grbu i zastavi Kantona Sarajevo⁴⁶;
42. Zakon o upotrebi grba i zastave Kantona Sarajevo⁴⁷;
43. Zakon o pečatu Kantona 10⁴⁸;
44. Zakon o Gradu Cazin⁴⁹
45. Zakon o Gradu Goražda⁵⁰
46. Zakon o Gradu Tuzla⁵¹.

Statuti gradova i općina i drugi opći/podzakonski akti

47. Statut Grada Zvornik⁵²;
48. Statut Grada Bijeljina⁵³;
49. Odluka o upotrebi grba i zastave Grada Bijeljina⁵⁴;
50. Statut grada Doboj⁵⁵;
51. Statut Grada Istočno Sarajevo⁵⁶;
52. Statut Grada Trebinje⁵⁷;
53. Statut Grada Prijedor⁵⁸;
54. Statutarna odluka o utvrđivanju simbola Grada Banja Luka.⁵⁹

³⁷ Zakon o grbu i zastavi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj 18/01.

³⁸ Zakon o upotrebi grba i zastave Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj 6/13.

³⁹ Zakon o grbu i zastavi Srednjobosanskog kantona, Službene novine SBK, broj 10/02.

⁴⁰ Zakon o upotrebi grba i zastave Kantona Središnja Bosna, Službene novine SBK, br. 10/02 i 3/10.

⁴¹ Zakon o grbu i zastavi Hercegovačko-neretvanskog kantona, Službene novine HNK, broj 7/04.

⁴² Zakon o upotrebi grba i zastave Hercegovačko-neretvanskog kantona, Službene novine HNK, broj 7/04.

⁴³ Zakon o grbu i zastavi Zapadnohercegovačkog kantona, Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona, broj 5/03.

⁴⁴ Zakon o upotrebi grba i zastave Zapadnohercegovačkog kantona, Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona, br. 5/03 i 20/13.

⁴⁵ Zakon o pečatu Kantona Sarajevo, Službene novine Kantona Sarajevo, br. 3/09 i 36/15.

⁴⁶ Zakon o grbu i zastavi Kantona Sarajevo, Službene novine Kantona Sarajevo, broj 9/99.

⁴⁷ Zakon o upotrebi grba i zastave Kantona Sarajevo, Službene novine Kantona Sarajevo, br. 3/09 i 36/15.

⁴⁸ Zakon o pečatu Kantona 10, Narodne novine Kantona 10, broj 1/96.

⁴⁹ Službene novine Grada Cazin, broj 1/17.

⁵⁰ Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj 32/17.

⁵¹ Službeni glasnik Grada Tuzla, br. 1/14, 3/15, 7/15 i 12/15.

⁵² Statut Grada Zvornik, Službeni glasnik Grada Zvornik, br. 2/16, 14/16 i 4/17.

⁵³ Statut Grada Bijeljina, Službeni glasnik Grada Bijeljina, broj 9/17.

⁵⁴ Odluka o upotrebi grba i zastave Grada Bijeljina, Službeni glasnik Grada Bijeljina, broj 15/13.

⁵⁵ Statut Grada Doboj, Službeni glasnik Grada Doboj, broj 1/17.

⁵⁶ Statut Grada Istočno Sarajevo, Službeni glasnik Grada Istočno Sarajevo, broj 20/17.

⁵⁷ Statut Grada Trebinje, Službeni glasnik Grada Trebinje, br. 2/13, 5/14, 6/15, 3/16 i 6/17.

⁵⁸ Statut Grada Prijedor, Službeni glasnik Grada Prijedor, broj 12/17.

55. Statutarna odluka o organizaciji Grada Cazin u skladu sa Zakonom o Gradu Cazin⁶⁰
56. Odluka o pečatu Grada Cazin
57. Statut Grada Sarajeva⁶¹
58. Odluka o grbu i zastavi Grada Sarajeva⁶²
59. Odluka o upotrebi grba, imena i isticanju Grada Sarajeva⁶³
60. Statut Grada Mostar⁶⁴
61. Odluka o upotrebi i zaštiti imena, grba i zastava Grada Mostar⁶⁵
62. Privremena statutarna odluka Grada Goražde⁶⁶
63. Statutarna odluka o organizaciji Grada Tuzla u skladu sa Zakonom o Gradu Tuzla
64. Odluka o pečatu Grada Tuzla⁶⁷
65. Statut Grada Zenica⁶⁸
66. Statut Grada Bihać⁶⁹
67. Odluka o pečatu Grada Bihać⁷⁰
68. Odluka o upotrebi i zaštiti općine Orašje⁷¹
69. Statut Općine Orašje⁷²
70. Odluka o grbu Općine Orašje⁷³
71. Statut Grada Široki Brijeg⁷⁴
72. Odluka o grbu i zastavi Općine Široki Brijeg⁷⁵
73. Statut Općine Livno⁷⁶
74. Privremena Statutarna odluka Grada Livno⁷⁷
75. Odluka o pečatu Općine Livno⁷⁸
76. Odluku o grbu i zastavi Grada Livno⁷⁹

1.3. Bosna i Hercegovina

Na nivou Bosne i Hercegovine državna, odnosno službena obilježja definisana su Ustavom Bosne i Hercegovine, Zakonom o zastavi Bosne i Hercegovine, Zakonom o grbu Bosne i Hercegovine i Zakonom o državnoj himni Bosne i Hercegovine.

---

⁵⁹ Statutarna odluka o utvrđivanju simbola Grada Banja Luka, Službeni glasnik Grada Banja Luka, broj 26/17.

⁶⁰ Službene novine Grada Cazin, broj 1/17.

⁶¹ Službene novine Kantona Sarajevo, broj 34/08.

⁶² Službene novine Kantona Sarajevo, broj 25/00.

⁶³ Službene novine Kantona Sarajevo, br. 05/06 - prečišćeni tekst i 33/07.

⁶⁴ Gradski službeni glasnik, br. 04/04, 08/09 i 105/10.

⁶⁵ Službeni glasnik Grada Mostar, broj 12/06.

⁶⁶ Službene novine Grada Goražde, broj 4/17.

⁶⁷ Službeni glasnik Grada Tuzla, broj 1/14.

⁶⁸ Službene novine Grada Zenica, broj 5/15.

⁶⁹ Službeni glasnik Grada Bihać, broj 13/15.

⁷⁰ Gradsko vijeće, broj 02-02-8722/14 od 11.11.2014. godine.

⁷¹ Službeni glasnik Općine Orašje, broj 05/12.

⁷² Službeni glasnik Općine Orašje, broj 6/11.

⁷³ Službeni glasnik Općine Orašje, broj 2/11.

⁷⁴ Gradsko vijeće Široki Brijeg na 35. sjednici održanoj dana 10.02.2016. godine donijelo je Statut Grada Široki Brijeg.

⁷⁵ Općinsko vijeće Općine Široki Brijeg na 3. Sjednici održanoj 06.03.1998. godine.

⁷⁶ Službeni glasnik Općina Livno, broj 5/08.

⁷⁷ Službeni glasnik Grada Livno, broj 2/18.

⁷⁸ Službeni glasnik Općine Livno, broj 5/04.

⁷⁹ Službeni glasnik Općine Livno, broj 1/98.

Ombudsmeni ističu da do dana izrade ovog Specijalnog izvještaja tekst državne himne nije prihvaćen u parlamentarnoj proceduri.

Grb i zastava Bosne i Hercegovine

1.3.1. Ustav Bosne i Hercegovine

Ustav Bosne i Hercegovine (kao Aneks 4 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini), koji je stupio na snagu 14. decembra 1995. godine, osigurava ustavnopravne okvire za ustrojstvo i funkcionisanje Bosne i Hercegovine.

Član I/6 (Simboli)

Bosna i Hercegovina će imati one simbole koje svojom odlukom odredi Parlamentarna skupština i potvrdi Predsjedništvo.

1.3.2. Zakon o zastavi Bosne i Hercegovine⁸⁰

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se izgled zastave Bosne i Hercegovine, kao i njeno isticanje na nivou države Bosne i Hercegovine.

Član 2.

Zastavom Bosne i Hercegovine predstavlja se Bosna i Hercegovina i zastava se ističe kao simbol Bosne i Hercegovine.

Član 3.

Zastava Bosne i Hercegovine je plave boje. Desno od centra nalazi se trougao žute boje. Paralelno lijevoj strani trougla, od gornjeg ruba zastave do donjeg ruba, proteže se red bijelih petokrakih zvijezda. Zastava je pravougaonog oblika. Odnos između dužine i širine zastave je 1:2.

Član 4.

Mjere i tehničke specifikacije u vezi s likovno-grafičkim rješenjem i dimenzijama zastave Bosne i Hercegovine koje se nalaze u prilogu ovog Zakona čine njegov sastavni dio.

---

⁸⁰ Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 19/01.

Član 5.

Zastava Bosne i Hercegovine se zvanično ističe na nivou Bosne i Hercegovine na sljedeći način:

1. na svim zgradama Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Vijeća ministara i njegova tri ministarstva, Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Stalnog komiteta za vojna pitanja, Komisije za ljudska prava, Centralne banke i Stalne izborne komisije nakon njenog formiranja, kao i na bilo kojoj drugoj zgradi zajedničkih institucija ili institucije kojom upravljaju zajedničke institucije ili koja je odgovorna zajedničkim institucijama;
2. na svim zgradama diplomatsko-konzularnih predstavništva Bosne i Hercegovine;
3. prilikom službenog odlaska članova Predsjedništva Bosne i Hercegovine u inostranstvo i njihovog povratka iz inostranstva u Bosnu i Hercegovinu;
4. na službenim prevoznim sredstvima koja koriste članovi Predsjedništva Bosne i Hercegovine;
5. prilikom svih zvaničnih međunarodnih posjeta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno umjetničkih, sportskih i drugih) na kojima Bosna i Hercegovina učestvuje ili je predstavljena;
6. na graničnim prelazima Bosne i Hercegovine.

U svim slučajevima iz prethodnog stava, druge zastave iz Bosne i Hercegovine neće se isticati sa zastavom Bosne i Hercegovine. Zvanično isticanje zastave u entitetima i nezvanična upotreba zastave regulisat će se posebnim zakonom.

Član 6.

Nepoštovanje zastave Bosne i Hercegovine predstavlja kažnjivo djelo. Entiteti će usvojiti odgovorajuće propise u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

1.3.3. Zakon o grbu Bosne i Hercegovine⁸¹

Član 1.

Ovim Zakonom se uređuje oblik i izgled grba Bosne i Hercegovine, kao i njegova upotreba od strane institucija Bosne i Hercegovine.

Član 2.

Grbom Bosne i Hercegovine predstavlja se Bosna i Hercegovina i grb se ističe kao simbol Bosne i Hercegovine.

Član 3.

Grb Bosne i Hercegovine se upotrebljava u skladu s odredbama ovog Zakona na način kojim se promoviše ugled i dostojanstvo Bosne i Hercegovine.

Član 4.

Grb Bosne i Hercegovine je plave boje i u obliku štita sa zašiljenim završetkom. U gornjem desnom uglu štita nalazi se trokut žute boje. Paralelno lijevoj strani ovog trokuta proteže se red bijelih zvijezda petokraka.

---

⁸¹ Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 19/01.

Član 5.

Izgled i grafičko rješenje grba Bosne i Hercegovine dati su u Aneksu, koji čini sastavni dio ovog Zakona.

Član 6.

Grb Bosne i Hercegovine ne može se upotrijebiti kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model, niti kao bilo koji drugi znak za obilježavanje robe ili usluga.

Kada je to predviđeno posebnim propisima, grb Bosne i Hercegovine može se upotrebljavati kao sastavni dio simbola ili obilježja.

Slobodna je upotreba grba Bosne i Hercegovine u umjetničke i obrazovne svrhe, pod uvjetom da ne narušava ugled i dostojanstvo Bosne i Hercegovine.

Član 7.

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine je nadležno za regulisanje proizvodnje grba Bosne i Hercegovine.

Član 8.

Grb Bosne i Hercegovine ne može se upotrebljavati na javnom mjestu ukoliko je oštećen ili svojim izgledom nepodoban za upotrebu i takav grb se povlači iz upotrebe.

Član 9.

Grb Bosne i Hercegovine zvanično se ističe i koristi na sljedeći način:

1. Na ulazima u sve zgrade Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Vijeća ministara i njegova tri ministarstva, Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine, Ustavnog suda, Stalnog komiteta za vojna pitanja, Komisije za ljudska prava, Centralne banke i Stalne izborne komisije nakon njenog formiranja, kao i na ulazu u sve druge institucije Bosne i Hercegovine i druge institucije kojima ove institucije o pečatu upravljaju.
2. Na zgradama svih ambasada i konzulata Bosne i Hercegovine.
3. Kao dio pečata Bosne i Hercegovine i u skladu sa Zakonom Bosne i Hercegovine.
4. U zvaničnoj prepisci, pozivnicama, vizit-kartama i sličnim dokumentima koje koriste članovi Predsjedništva, Vijeća ministara, kopredsjedavajući i dopredsjedavajući, ministri i njihovi zamjenici, predsjednici skupštinskih domova Parlamenta Bosne i Hercegovine i njihovi zamjenici, te druge institucije Bosne i Hercegovine...
5. Na zvaničnim prevoznim sredstvima koja koriste državni zvaničnici.
6. Na graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine.

U svim slučajevima navedenim u prethodnom paragrafu, neće moći biti izložen nijedan drugačiji grb iz Bosne i Hercegovine s ovim grbom Bosne i Hercegovine.

Član 10.

Upotreba grba Bosne i Hercegovine je dozvoljena:

1. na zgradama gdje entitetska, kantonalna, gradska i općinska tijela, unutar Bosne i Hercegovine, imaju svoja sjedišta, kao i u ceremonijalnim prostorijama ovih zgrada;
2. prilikom zvaničnih međunarodnih posjeta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i drugih) na kojima Bosna i Hercegovina učestvuje ili je predstavljena.

3. u svim drugim slučajevima, osim ako je korištenje grba u suprotnosti s ovim Zakonom.

Član 11.

Kada je grb Bosne i Hercegovine izložen zajedno s jednim ili više stranih grbova ili sličnih znakovlja, grb Bosne i Hercegovine bit će postavljen na počasno mjesto, kako slijedi:

1. u sredini kruga gledano sprijeda, ako ostali grbovi obrazuju krug;
2. u sredini polukruga gledano sprijeda, ako ostali grbovi obrazuju polukrug;
3. na početku niza grbova, ako drugi grbovi obrazuju niz;
4. na početku grupe drugih grbova, ako drugi grbovi obrazuju grupu.

Član 12.

Nepoštivanje grba Bosne i Hercegovine je kažnjivo. Entiteti će usvojiti potrebne propise u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

1.3.4. Zakon o državnoj himni Bosne i Hercegovine⁸²

Član 1.

Ovim Zakonom utvrđuje se državna himna Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: himna) i određuje njena upotreba kao simbola države.

Član 2.

Naziv himne Bosne i Hercegovine je "Državna himna Bosne i Hercegovine".

Član 3.

Himna se sastoji od orkestarske partiture koja se nalazi u dodatku ovom zakonu kao njegov sastavni dio.

Član 4.

Autorsko pravo na himnu zadržava Bosna i Hercegovina.

Član 5.

Himna će se izvoditi:

1. Na ceremonijama polaganja zakletve članova i viših funkcionera Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i njegovih ministarstava, Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (oba doma), Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, Suda Bosne i Hercegovine, Tužilaštva Bosne i Hercegovine, Stalnog komiteta za vojna pitanja vojnika, nižih oficira i oficira Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i Centralne banke.
2. Na početku javnih sjednica Parlamentarne Skupštine Bosne i Hercegovine (oba doma).
3. Prilikom službenih posjeta Bosni i Hercegovini šefova država ili viših predstavnika stranih država i međunarodnih organizacija, kao i prilikom zvaničnih međunarodnih takmičenja i naučnih, umjetničkih, sportskih i sličnih skupova koji se održavaju u Bosni i Hercegovini. U ovim prilikama himna se izvodi prije himne stranog posjetioca ili predstavnika.

---

⁸² Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, br. 19/01 i 17/04.

4. U drugim prilikama u skladu s Ustavom i zakonima Bosne i Hercegovine.

Član 6.

Nepoštivanje državne himne Bosne i Hercegovine saglasno odredbi člana 3. Zakona, kao i neizvođenje državne himne Bosne i Hercegovine saglasno odredbi člana 5. Zakona predstavlja prekršaj za koji će se kazniti novčanom kaznom:

1. u iznosu od 1.500 do 7.500 KM organ vlasti, privredno društvo ili drugo pravno lice,
2. u iznosu od 300 do 750 KM odgovorno lice u organu vlasti, privrednom društvu ili drugom pravnom licu,
3. u iznosu od 300 do 750 KM lice koje samostalno obavlja privrednu djelatnost i
4. u iznosu od 100 do 400 KM građanin.

II. FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

Na nivou Federacije Bosne i Hercegovine službena obilježja definisana su Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, Zakonom o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine i Zakonom o upotrebi grba i zastave Federacije Bosne i Hercegovine.

Grb i zastava Federacije Bosne i Hercegovine⁸³

2.1. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine⁸⁴

Član 5.

(1) Federacija ima grb, zastavu, himnu i pečat, kao i druge simbole o kojima odluči Parlament Federacije u skladu s paragrafom (2) ovog člana.

2.2. Zakon o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine⁸⁵

Član 1.

Grb Federacije Bosne i Hercegovine je štitastog oblika, sastavljen od tri dijela: u lijevom gornjem dijelu, na jednoj četvrtini grba, nalazi se štit sa zlatnožutim ljiljanom na zelenoj podlozi; u desnom gornjem dijelu, na jednoj četvrtini grba nalazi se historijski hrvatski grb od 25 kvadratnih polja crvene i bijele boje; u donjem dijelu grba plave boje nalazi se 10 šestokrakih zvijezda bijele boje poredanih u krug, koji zauzimaju jednu polovinu grba. Grb i polje plave boje optočeni su trakom zlatnožute boje.

Član 2.

Zastava Federacije Bosne i Hercegovine je pravougaona trobojnica s vertikalno poredanim poljima slijeva nadesno: crvene, bijele i zelene boje. U sredini zastave nalazi se grb Federacije

⁸³ Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U-4/04 od 31. marta 2006. godine utvrđeno je da čl. 1. i 2. Zakona o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, br. 21/96 i 26/96) nisu u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s čl. 1.1. i 2. a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine i naloženo je Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, u skladu s članom 63. stav 4. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da u roku od šest mjeseci od dana objave ove odluke u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine usaglasi čl. 1 i 2. Zakona o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine s Ustavom Bosne i Hercegovine. Federacija Bosne i Hercegovine nije postupila po odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine. Ombudsmeni ukazuju da sve javne ustanove u Federaciji Bosne i Hercegovine koriste grb i zastavu Bosne i Hercegovine.

⁸⁴ Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, Službene novine Federacije BiH, br. 1/94, 13/97, 16/02, 22/02, 52/02, 18/03, 63/03, 9/04, 20/04, 33/04, 72/05, 71/05 i 88/08.

⁸⁵ Službene novine FBiH, broj 21/96.

Bosne i Hercegovine utvrđen u članu 1. ovog Zakona. Bijelo polje je u odnosu na crveno odnosno zeleno polje, trostruko šire.

Član 3.

Likovno rješenje grba i zastave Federacije Bosne i Hercegovine je sastavni dio ovog Zakona.

Član 4.

O upotrebi grba i zastave Federacije Bosne i Hercegovine donijet će se poseban zakon.

[...]

2.3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine⁸⁶

Član 1.

U Zakonu o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine u članu 1. u trećem retku iza riječi „podlozi“ tačka i zarez se briše i dodaju riječi: „optočen s vrpcom zlatnožute boje“, a u petom retku iza riječi „boje“ tačka i zarez se brišu i dodaju riječi: „optočen s vrpcom crvene boje“, a u sedmom retku iza riječi „grb“ tačka se briše i dodaju riječi: „s tim što se štiti sa zlatnožutim ljiljanom i historijski hrvatski grb nalaze na polju bijele boje“.

Član 2.

U članu 3. dodaje se novi stav 2 koji glasi: „Likovno grafički standardi izrade grba i zastave Federacije Bosne i Hercegovine, kao i položaj grba na zastavi i njegova veličina, sastavni su dio ovog Zakona“.[...]

2.4. Zakon o upotrebi grba i zastave Federacije Bosne i Hercegovine⁸⁷

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se upotreba grba i zastave Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

Član 2.

Grbom i zastavom Federacije predstavlja se Federacija i izražava pripadnost Federaciji.

Član 3.

Grb i zastava Federacije upotrebljavaju se u skladu s odredbama ovog Zakona na način kojim se ističe ugled i dostojanstvo Federacije.

Član 4.

Isticanje grba i zastave Federacije s grbom i zastavom Bosne i Hercegovine, vrši se u skladu s posebnim propisom.

---

⁸⁶ Službene novine Federacije BiH, broj 26/96.

⁸⁷ Službene novine Federacije BiH, broj 26/96.

Član 5.

Grb i zastava Federacije mogu se upotrebljavati samo u obliku i sadržini utvrđenim Zakonom o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine. U grbu i zastavi Federacije ne može se ništa mijenjati. Izuzetno, ako je to posebnim propisima utvrđeno, grb i zastava Federacije mogu se upotrijebiti kao sastavni dio drugih amblema, odnosno znakova (vojne, zapovjedne i rangovne zastave i dr.).

Član 6.

Originali grba i zastave čuvaju se kod Predsjednika Federacije i prema njima se vrši oblikovanje grba i zastave Federacije.

Član 7.

Grb i zastava ne mogu se upotrijebiti kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model, niti kao bilo koji drugi znak za obilježavanje robe ili usluga.

Član 8.

Upotreba grba i zastave Federacije slobodna je u umjetničkom stvaralaštvu ili odgojno-nastavnoj svrsi pod uvjetom da se time ne vrijeđa ugled i dostojanstvo Federacije.

Član 9.

Grb i zastava Federacije ne mogu se upotrebljavati na javnom mjestu ako su oštećeni ili svojim izgledom nepodobni za upotrebu. Oštećeni ili za upotrebu nepodobni grb i zastava povlače se iz upotrebe.

Član 10.

Ako se grb i zastava Federacije ističu na teritoriji Federacije zajedno s drugim domaćim ili stranim grbom odnosno zastavom, grb odnosno zastava Federacije stavlja se na počasno mjesto, u skladu s ovim Zakonom, izuzev u slučaju iz člana 4. ovog Zakona.

II - UPOTREBA GRBA FEDERACIJE

Član 11.

Grb Federacije upotrebljava se:

1. u sastavu pečata Federacije u skladu sa Zakonom o pečatu Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH, br. 2/94 i 21/96);
2. u službenim prostorijama i natpisima na zgradama gdje su smješteni organi Federacije;
3. u objektima kojima se obilježava granica Bosne i Hercegovine na teritoriji Federacije, prema posebnim propisima;
4. na uniformama pripadnika Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, uniformama stražara federalnih ustanova za izvršenje kaznenih sankcija, uniformisanih službenika carine i finansijske policije;
5. u drugim slučajevima u skladu sa zakonom.

Član 12.

Grb Federacije može se upotrebljavati:

1. na zgradama u kojima su smješteni kantonalni, gradski, općinski organi na području Federacije, kao i u svečanim prostorijama tih zgrada;
2. na zgradama u kojima su smještene jedinice, ustanove, komande i štabovi vojske Federacije, kao i u svečanim prostorijama tih zgrada;
3. prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Federacija učestvuje ili je predstavljena u skladu s pravima i praksom održavanja takvih skupova;
4. na službenim pozivnicama, čestitkama i sličnim aktima koje koriste predsjednik Federacije, potpredsjednik Federacije, predsjedavajući oba doma Parlamenta Federacije, premijer i zamjenik premijera, ministri i drugi funkcioneri Federacije;
5. u drugim slučajevima, ako njegova upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 13.

Ako se grb Federacije ističe na području Federacije zajedno s jednim ili više domaćih ili inostranih grbova ili drugim sličnim amblemima, grb Federacije nalazi se na počasnom mjestu i to:

1. u sredini kruga sprijeda gledano, ako su drugi grbovi i emblemii poredani u krug;
2. u sredini polukruga sprijeda gledanom ako su drugi grbovi i emblemii poredani u polukrug;
3. na čelu kolone drugih grbova ako su drugi grbovi i emblemii poredani u koloni;
4. na čelu grupe drugih grbova ako su grbovi poredani u grupe;
5. na desnoj strani, sprijeda gledano od grba inozemne države ili međunarodne organizacije koji se ističe u sredini, osim u slučajevima službenih posjeta državnih ili međunarodnih organizacija kada se upotrebe vrše u skladu s propisima člana 4. ovog Zakona.

III- UPOTREBA ZASTAVE FEDERACIJE

Član 14.

Zastava Federacije ističe se:

1. na zgradi u kojoj su smješteni Parlament Federacije, predsjednik i potpredsjednik Federacije i Vlada Federacije;
2. u dane praznika Federacije na zgradama u kojima su smješteni organi za vrijeme trajanja tih praznika;
3. na uniformama pripadnika Vojske Federacije kada Vojska Federacije sudjeluje u sastavu međunarodnih vojnih jedinica;
4. pri ispraćaju predsjednika i potpredsjednika Federacije i njihovom povratku iz inostranstva u Federaciju;
5. na prijevoznim sredstvima koja koriste predsjednik i potpredsjednik Federacije;
6. u dane žalosti koje odredi Vlada Federacije na pola koplja za vrijeme trajanja žalosti;
7. u drugim slučajevima pod uvjetima i na način utvrđen zakonom.

Član 15.

Zastava Federacije može se isticati:

1. na zgradama u kojima su smješteni kantonalni, gradski, općinski organi za vrijeme svečanosti u tim kantonima, gradu i općinama;
2. u zgradama u kojima su smještene jedinice, ustanove, komande i štabovi Vojske Federacije za vrijeme svečanosti u tim jedinicama, ustanovama, komandama i štabovima;
3. prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Federacija učestvuje ili je predstavljena u skladu s pravima i praksom održavanja takvih skupova;
4. prilikom proslave svečanosti i drugih masovnih političkih, kulturnih, sportskih i sličnih manifestacija koje su od značaja za Federaciju;
5. u drugim slučajevima, ako njena upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 16.

Ako se zastava Federacije istiche na teritoriji Federacije zajedno s drugim zastavama, zastava Federacije nalazi se na počasnom mjestu, i to:

1. u sredini kruga sprijeda gledano ako su zastave poredane ukrug;
2. u sredini polukruga sprijeda gledano ako su druge zastave poredane u polukrug u skladu s propisima iz člana 4. ovog Zakona;
3. na čelu kolone drugih zastava - ako su druge zastave poredane u koloni;
4. na prvom mjestu u vrsti, sprijeda gledano- ako su druge zastave poredane u vrstu;
5. na čelu grupe - ako su druge zastave poredane u grupe.

Ako se zastava Federacije istiche pored neke druge zastave, ona se uvijek nalazi s lijeve strane sprijeda gledano.

Član 17.

Ako se zastava Federacije istiche preko ulice ili trga, na stolu, bini ili nekom drugom počasnom mjestu u vertikalnom položaju, položaj zastave treba da bude takav da crveno polje bude okrenuto prema gore.

Član 18.

Zastava Federacije podiže se i spušta, istiche i skida odnosno prenosi uz uobičajene počasti (ustajanje, pozdravljanje i dr.).

IV-KAZNENE ODREDBE

Član 19.

Novčanom kaznom od 1.500 do 7.500 DEM⁸⁸ kaznit će se za prekršaj preduzeće ili druga pravna osoba ako:

1. upotrijebi grb ili zastavu Federacije u obliku i sadržaju suprotno odredbama člana 5. ovog Zakona;
2. upotrijebi grb ili zastavu Federacije kao znak za obilježavanje robe ili usluga (član 7.);
3. upotrijebi grb ili zastavu Federacije suprotno uvjetima iz člana 8. zakona;

---

⁸⁸ Ombudsmeni napominju da je u vrijeme donošenja ovog zakona važeća valuta u Bosni i Hercegovini bila njemačka marka (DEM).

4. na javnom mjestu upotrijebi i grb ili zastavu Federacije koji su oštećeni ili su svojim izgledom nepodobni za upotrebu (član 9.);
5. upotrijebi odnosno istakne grb i zastavu Federacije suprotno odredbama čl. 4., 12. i 15. ovog Zakona;
6. ne upotrijebi odnosno ne istakne grb i zastavu Federacije u skladu s odredbama čl. 10. i 13. ovog Zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kaznit će se i odgovorna osoba u preduzeću, organu vlasti ili drugoj pravnoj osobi novčanom kaznom od 300 do 750 DEM.

Član 20.

Za prekršaj iz člana 19. stav 1 ovog Zakona novčanom kaznom u iznosu od 300 do 750 DEM kaznit će se osoba koja samostalno obavlja privrednu djelatnost. Za prekršaj iz člana 19. stav 1 tač. 1, 2, 3. i 4. ovog Zakona, kaznit će se građanin novčanom kaznom u iznosu od 100 do 400 DEM.

Član 21.

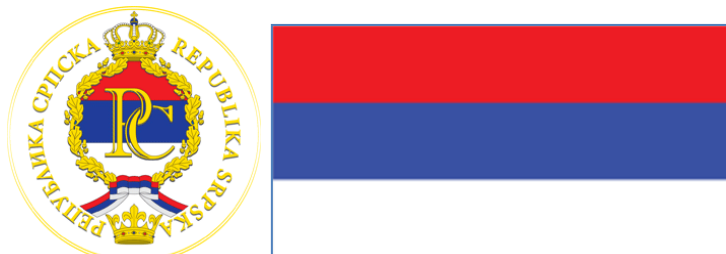
Novčana kazna predviđena u odredbama čl. 19. i 20. ovog Zakona plaća se u DEM ili u protuvrijednosti valute Bosne i Hercegovine po srednjem kursu koji utvrđuje i objavljuje Centralna banka Bosne i Hercegovine na dan plaćanja. Do uspostave valute koju utvrđuje Centralna banka Bosne i Hercegovine, koristit će se valuta koju utvrđuje Narodna banka Bosne i Hercegovine.

Član 22.

Počiniocu prekršaja iz čl. 19. i 20. ovog Zakona može se izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta kojim je izvršen prekršaj. Ovlašteno lice Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova može prije podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka oduzeti predmete iz stava 1 ovog člana i odmah predati nadležnom organu.

III. REPUBLIKA SRPSKA

Na nivou Republike Srpske službena obilježja su definisana Ustavom Republike Srpske, Ustavnim zakonom o zastavi, grbu i himni Republike Srpske, Ustavnim zakonom o dopuni Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske, Zakonom o upotrebi zastave, grba i himne Republike Srpske, Zakonom o amblemu Republike Srpske, Zakonom o pečatima Republike Srpske i Zakonom o lokalnoj samoupravi Republike Srpske.

Amblem i zastava Republike Srpske

3.1. Ustav Republike Srpske⁸⁹

Član 8.

Republika ima zastavu, grb i himnu. Izgled zastave i grba i tekst himne uređuju se ustavnim zakonom.

3.2. Ustavni zakon o zastavi, grbu i himni Republike Srpske⁹⁰

Član 1.

Zastava Republike Srpske sastoji se od tri boje: crvene, plave i bijele. Boje su položene vodoravno s redoslijedom odozgo: crvena, plava i bijela. Svaka boja zauzima jednu trećinu zastave. Odnos širine i dužine zastave je 1:2.

Član 2.

Grb Republike Srpske je grb Nemanjića predstavljen dvoglavim bijelim orlom s krunom iznad glave. Na prsima orla je crveni štit s krstom i četiri ocila između krakova krsta bijele boje.

Član 3.

Himna Republike Srpske je pjesma „Bože pravde“.

Član 4.

Upotreba zastave, grba i himne Republike Srpske uredit će se posebnim zakonom.

⁸⁹ Službeni glasnik Republike Srpske, br. 21/92 – prečišćeni tekst, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, ispravak, 30/02, ispravak, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05 i 48/11.

⁹⁰ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 19/92.

3.3. Ustavni zakon o dopuni Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske⁹¹

Član 1.

U Ustavnom zakonu o zastavi, grbu i himni Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 19/92) iza člana 1. dodaje se novi član 1a. koji glasi:

Član 1a.

Himna Republike Srpske je kompozicija „Moja Republika“.

Notni izvod himne se nalazi u dodatku ovom Zakonu kao njegov sastavni dio.

3.4. Zakon o amblemu Republike Srpske⁹²

Član 1.

Republika Srpska ima amblem.

Amblem Republike Srpske sastoji se od polja u bojama zastave Republike Srpske preko koga je zlatni prepleteni inicijal Republike Srpske; polje je okruženo zlatnim plodnim hrastovim vijencem u dnu uvezanim trakom u bojama zastave; iznad polja je zlatna zatvorena heraldička kruna, a ispod polja zlatna krinova kruna; oko svega je cirkumskripcija REPUBLIKA SRPSKA – REPUBLIKA SRPSKA.

Član 2.

Amblem Republike Srpske je dopunski simbol Republike Srpske, a može se koristiti za predstavljanje Republike Srpske u svečanim, kulturnim, historijskim i sportskim manifestacijama, kao i u drugim sličnim prilikama.

Član 3.

Amblem Republike Srpske može se koristiti umjesto grba Republike Srpske, u skladu s odredbama Zakona o upotrebi zastave, grba i himne Republike Srpske.

Član 4.

Amblem Republike Srpske ne može se upotrijebiti kao robni i uslužni žig, uzorak ili model niti kao bilo koji drugi znak za obilježavanje robe ili usluga.

Član 5.

Uredbom Vlade Republike Srpske će se, u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, preciznije urediti izgled i način upotrebe amblema Republike Srpske.

Član 6.

Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 do 15.000 KM kaznit će se za prekršaj preduzeće, ustanova ili drugo pravno lice ako upotrijebi amblem Republike Srpske protivno odredbama ovog Zakona kao i propisima Vlade Republike Srpske iz člana 5. ovog Zakona.

Novčanom kaznom u iznosu od 500 do 2.000 KM, kaznit će se za prekršaj iz stava 1 ovog člana odgovorno lice u preduzeću, ustanovi ili drugom pravnom licu.

---

⁹¹ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 125/08.

⁹² Službeni glasnik Republike Srpske, broj 49/07.

Novčanom kaznom u iznosu od 500 do 2.000 KM, kaznit će se za prekršaj iz stava 1 ovog člana samostalni privrednik ili građanin.

Član 7.

Ovaj Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku Republike Srpske.

3.5. Uredba o izgledu i načinu upotrebe amblema Republike Srpske⁹³

Član 2.

Izgled amblema Republike zasniva se na opisu amblema definisanog članom 1. Zakona o amblemu Republike i izvorniku (etalonu) amblema Republike.

Prikaz amblema Republike u propisanim bojama podrazumijeva prikaz likovnog rješenja amblema Republike Srpske u boji, definisanje propisanih boja nijansi.

Član 3.

Prikaz amblema Republike u crno-bijeloj tehnici je linearni prikaz/redukcija amblema Republike, koji se koristi u svim tehnikama štampe i graviranja (slika 01).

Petrasanktina šrafura je način šrafiranja amblema Republike, na osnovu koga se odnos obojenih površina prevodi u crno-bijeli, grafički jezik (slika 03).

Negativ amblema Republike je invertovan bijeli crtež, odnosno slika amblema Republike izvedena na tamnoj ili crnoj površini (slika 04).

Kolorni amblem Republike se koristi u svim tehnikama štampe. Stilizacija amblema Republike se koristi kod umanjenja kolornog amblema Republike, a naročito za aplikaciju na vizit-kartama i identifikacionim karticama kada je štampana površina mala (slika 05).

Kontrastne površine amblema Republike prikazane su na slici 06.

Zlatotisak amblema Republike je stilizovani amblem Republike koji se koristi za otiskivanje u zlatnoj ili srebrenoj foliji, na papirnoj, kožnoj ili platnenoj površini (slika 07).

Član 4.

Amblem se može izrađivati samo na osnovu izvornika (etalona) Republike Srpske, poštujući grafičke standarde donesene u izvorniku (etalonu), opisane u članu 3. ove uredbe.

Član 5.

Amblem se upotrebljava:

- a) u pečatima organa i organizacija (u daljem tekstu: organa) Republike koji imaju pravo na pečat s amblemom Republike;
- b) na memorandumima organa iz stava 1 alineja a) ovog člana;
- c) u službenim natpisima organa iz stava 1. alineja a) ovog člana;
- d) na objektima kojim se obilježava teritorija Republike Srpske.

Član 6.

Amblem Republike Srpske može se upotrebljavati:

- a) u službenim prostorijama organa iz stava 1 alineja a) člana 5. ove uredbe;

---

⁹³ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 50/07.

- b) u štambiljima organa iz stava 1. alineja a) člana 5. ove uredbe;
- c) na zgradama u kojima se nalaze prostorije predstavništava Republike Srpske,
- d) prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i drugih) na kojima Republika Srpska učestvuje ili je predstavljena, u skladu s pravilima i praksom održavanja takvih skupova,
- e) na vazduhoplovima i brodovima ili drugim plovilima, kao i na drugim javnim prevoznim sredstvima, pod uvjetima i na način koji su utvrđeni odgovarajućim propisima,
- f) na zvaničnim pozivnicama, čestitkama i drugim aktima koje koriste organi iz stava 1 alineje a) člana 5. ove uredbe,
- g) na službenim aktima i drugim materijalima, omotima i slično organa i organizacija koji vrše povjerene poslove državne uprave,
- h) u sastavu štambilja državnih organa.

Član 7.

Izvornik (etalon) amblema Republike Srpske čuva se u Kabinetu predsjednika Republike Srpske i prema njemu se vrši oblikovanje amblema.

Za upotrebu izvornika (etalona) amblema Republike Srpske odgovoran je šef Kabineta predsjednika Republike Srpske.

Član 8.

Ako se amblem Republike Srpske ističe u Republici Srpskoj s drugim simbolima, amblem Republike Srpske nalazi se zavisno od načina postavljanja tih simbola:

- a) u sredini kruga, tako da se jasno vidi, ako su drugi simboli poredani ukруг,
- b) u sredini polukruga, ako su drugi simboli poredani u polukrug,
- c) na čelu kolone, ako su drugi simboli poredani u koloni,
- d) na prvom mjestu u vrsti, odnosno s lijeve strane, sprijeda gledano, ako su drugi simboli poredani u vrsti,
- e) na čelu grupe, ako su drugi simboli poredani u grupe,
- f) na desnoj strani, sprijeda gledano od grba strane države ili međunarodne organizacije, ako se taj grb ističe u Republici Srpskoj prilikom zvanične posjete ovlaštenog predstavnika strane države ili organizacije.

Član 9.

Sastavni dio ove uredbe čini izvornik (etalon) amblema Republike iz čl. 2 i 3. uredbe.

Izvornik (etalon) amblema Republike Srpske objavljen u izvornom tekstu.

3.6. Uredba o korištenju amblema Republike Srpske u pečatu⁹⁴

Član 1.

Ovom uredbom uređuje se korištenje amblema Republike Srpske Republike u pečatu.

Član 2.

Pečat s amblemom Republike izrađuje se u verziji broj II izvornika (etalona) amblema Republike.

---

⁹⁴ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 50/07.

Član 3.

Pečat s amblemom Republike imaju:

- a) Republika Srpska,
- b) predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske,
- c) Narodna skupština Republike Srpske,
- d) Vijeće naroda Republike Srpske,
- e) Vlada Republike Srpske,
- f) republički organi uprave,
- g) sudovi, tužilaštva i pravobranilaštva,
- h) jedinice lokalne samouprave,
- i) organi i organizacije koji vrše povjerene poslove državne uprave.

Član 4.

Izradu pečata s amblemom Republike, iz člana 3. ove uredbe, rješenjem odobrava Ministarstvo uprave i lokalne samouprave.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, organi i organizacije, iz člana 3. ove uredbe, koji imaju odobrenje za izradu pečata s grbom Republike Srpske, mogu izraditi pečat s amblemom Republike bez odobrenja Ministarstva uprave i lokalne samouprave, s tim da su obavezni pečatoreznicama podnijeti ranije izdato rješenje o odobravanju zahtjeva za izradu pečata s grbom Republike Srpske.

3.7. Zakon o pečatima Republike Srpske⁹⁵

Član 3.

Pečat s grbom Republike Srpske imaju:

- Republika Srpska,
- Predsjedništvo, Narodna skupština, Vlada Republike Srpske, republički organi uprave i upravne organizacije,
- skupštine općine, izvršni organi, općinski organi uprave i upravne organizacije,
- sudovi, javna tužilaštva, javna pravobranilaštva i sudovi za prekršaje,
- drugi organi i organizacije kada vrše poslove državne uprave koje im povjeri Republika Srpska.

Članom 4. definisan je tekst pečata, a posebna pažnja je posvećena pečatu Republike (član 7.), odnosno pečatima organima i organizacija (članovi 9, 10, 11. i 12.).

Član 3a)

Pečat iz člana 3. ovog Zakona može, umjesto grba Republike Srpske, sadržavati amblem Republike Srpske.

---

⁹⁵ Službeni glasnik Republike Srpske, br. 17/92, 63/01 i 49/07.

3.8. Zakon o zaštiti naziva Republika Srpska⁹⁶

Član 1.

Ovim Zakonom uređuju se uvjeti i način zaštite naziva ili dijela naziva Republike Srpske (u daljem tekstu: Republika).

Član 2.

- (1) Za upotrebu naziva Republike potrebno je odobrenje nadležnog organa.
- (2) Niko, u smislu ovog Zakona, ne može koristiti naziv Republike ako mu to, u skladu s odredbama ovog Zakona, nije dozvoljeno.

Član 3.

Pravna lica koja u svom nazivu žele da upotrebljavaju naziv Republike to pravo mogu ostvariti pod sljedećim uvjetima:

- a) da svojim osnivačkim aktom, statutom, godišnjim planom aktivnosti i godišnjim finansijskim planom utvrđuju da će djelovati, odnosno vršiti aktivnosti na teritoriji cijele Republike ili da se područje njihove djelatnosti, odnosno aktivnosti odnosi na teritoriji cijele Republike,
- b) da se kroz njihovu djelatnost, odnosno aktivnost nedvosmisleno može utvrditi da će promovisati naziv Republike i da je to od interesa za Republiku i
- c) da upotreba naziva Republike nije u suprotnosti s unutrašnjim i međunarodnim pravnim poretком i moralom.

Član 4.

- (1) Zahtjev za upotrebu naziva Republike podnosi se Ministarstvu uprave i lokalne samouprave (u daljem tekstu: Ministarstvo).
- (2) O zahtjevu iz stava 1 ovog člana Ministarstvo traži mišljenje ministarstva nadležnog za djelatnost, odnosno aktivnost koje pravno lice obavlja (u daljem tekstu: resorno ministarstvo).

Član 5.

(1) Zahtjev iz člana 4. ovog Zakona obavezno sadrži:

- a) naziv podnosioca zahtjeva,
- b) naziv pravnog lica za koje se zahtjev podnosi,
  - ba) naziv koji se predlaže,
- c) osnivački akt,
- d) statut,
- e) godišnji plan aktivnosti,
- f) godišnji finansijski plan i
- g) obrazloženje.

(2) Obrazloženje iz tačke e) stava 1 ovog člana treba da sadrži opis djelatnosti i aktivnosti koje će se vršiti i način vršenja djelatnosti i aktivnosti na teritoriji cijele Republike, uz navođenje cilja i svrhe upotrebe naziva Republike.

Član 6.

(1) Nazivi ulica i trgova mogu sadržavati ime Republike.

---

⁹⁶ Službeni glasnik Republike Srpske, br. 73/08 i 109/12.

(2) Obrazložen zahtjev za upotrebu naziva Republike iz stava 1 ovog člana nadležni organ jedinice lokalne samouprave podnosi resornom ministarstvu, koje izdaje odobrenje za upotrebu naziva Republike.

Član 7.

(1) Kulturne, sportske i druge javne manifestacije mogu sadržavati ime Republike.

(2) Obrazložen zahtjev za upotrebu naziva Republike iz stava 1 ovog člana organizator kulturne, sportske i druge javne manifestacije podnosi resornom ministarstvu, koje izdaje odobrenje za upotrebu naziva Republike.

Član 8.

(1) Odobrenje za upotrebu naziva Republike po zahtjevu iz člana 4. daje Ministarstvo, a iz čl. 6. i 7. daju resorna ministarstva.

(1a) Postupak za izdavanje odobrenja za upotrebu naziva Republike vodi se po odredbama ovog Zakona i Zakona o općem upravnom postupku.

(2) Protiv rješenja kojim se odlučuje o zahtjevu za upotrebu naziva Republike nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

Član 12.

Upotreba naziva Republike bez odobrenja nadležnog organa (član 2. ovog Zakona) ovog Zakona predstavlja prekršaj za koji će se kazniti novčanom kaznom:

- a) od 1.500 do 7.500 KM pravno lice,
- b) od 300 do 750 KM odgovorno lice u pravnom licu i
- c) od 300 do 750 KM lice koje samostalno obavlja poslovnu djelatnost.

Član 14.

U roku od jedne godine nakon stupanja na snagu ovog Zakona sva pravna lica čiji naziv sadrži i naziv Republike dužna su da sprovedu postupak pribavljanja odobrenja za upotrebu naziva Republike, u skladu s odredbama ovog Zakona.

3.9. Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Srpske⁹⁷

I – OSNOVNE ODREDBE

Član 6.

(1) Jedinica lokalne samouprave može da ima grb i zastavu (u daljem tekstu: simboli).

(2) Jedinica lokalne samouprave može da ima praznik.

(3) Praznik, oblik, sadržaj i upotreba simbola uređuju se statutom jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom.

(4) Grb jedinice lokalne samouprave mora biti sačinjen i opisan po pravilima heraldike.

(5) Simboli imaju sadržaje koji izražavaju historijsko, kulturno i prirodno obilježje jedinice lokalne samouprave i ne mogu biti u istovjetnom ili modifikovanom obliku sa simbolima država

---

⁹⁷ Službeni glasnik Republike Srpske, broj 97/16.

ili sa znakom političke stranke, privrednog društva, ustanove, drugog pravnog lica ili organizacije.

(6) U jedinicama lokalne samouprave koje imaju status grada, gradonačelnik u svečanim i protokolarnim prilikama nosi posebno obilježje, odnosno obilježje grada (insignija), čiji izgled i sadržaj propisuje skupština grada u skladu s uputstvom koje donosi ministar uprave i lokalne samouprave (u daljem tekstu: ministar).

IV. BRČKO DISTRIKT BOSNE I HERCEGOVINE

Službena obilježja Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine definisana su Statutom Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine na način da Distrikt Brčko nema drugu zastavu i grb osim zastave i grba Bosne i Hercegovine.

Grb i zastava Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine

4.1. Statut Brčko distrikta Bosne i Hercegovine⁹⁸

Član 3. (Zastava i grb)

Distrikt nema drugu zastavu i grb osim zastave i grba Bosne i Hercegovine.

Član 4. (Pečat)

Distrikt ima okrugli pečat s tekstom “Bosna i Hercegovina, Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine”, ispisanim i ćirilicom i latinicom.

---

⁹⁸ Statut Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik Brčko Distrikta BiH, br. 17/08 i 39/09.

V. KANTONI U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

5.1. Unsko-sanski kanton

Službena obilježja Unsko-sanskog kantona su definisana Ustavom Unsko-sanskog kantona, Zakonom o grbu i zastavi Unsko-sanskog kantona i Zakonom o upotrebi grba i zastave Unsko-sanskog kantona.

Grb i zastava Unsko-sanskog kantona

5.1.1. Ustav Unsko-sanskog kantona⁹⁹

Član 7.

(1) Kanton ima grb, zastavu, pečat i druge simbole o kojima odluči Skupština Kantona.

...

(2) Simboli Kantona upotrebljavat će se, uz simbole Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine, u skladu sa zakonom.

5.1.2. Zakon o grbu i zastavi Unsko-sanskog kantona¹⁰⁰

Član 1.

Grb Unsko-sanskog kantona je u obliku štita, vizuelno podijeljen na tri dijela.

Osnova grba je plave boje.

U gornjem dijelu grba nalaze se tri osmokrake zvijezde zlatnožute boje.

U centralnom dijelu grba nalazi se stilizovana utvrda bijele boje s osam kula i otvorenim vratima utvrde.

U donjem dijelu grba nalaze se dvije uvijene trake zelene boje-stilizovane dvije rijeke.

Grb je uokviren zlatnožutim okvirom s bijelim prostorom iste širine kao i okvir.

Član 2.

Zastava Unsko-sanskog Kantona je pravougaonog oblika, s tri horizontalno poredana polja, s vrha nadolje plave, bijele i zelene boje, jednake širine.

Na zastavi se nalazi grb Unsko-sanskog kantona utvrđen u članu 1. ovog Zakona, koji s gornjom ivicom ulazi u 1/3 plavog polja, a s vrhom donjeg dijela u 1/3 zelenog polja zastave. Grb se nalazi na lijevom dijelu zastave, tako da je vrh njegovog donjeg dijela udaljen od lijeve ivice zastave, odnosno koplja zastave, 60 cm, pod uvjetom da je zastava dužine 2 m, odnosno na drugoj odgovarajućoj udaljenosti zavisno od dužine zastave.

Odnos širine i dužine zastave je 1:2.

⁹⁹ Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona, br. 1/04 i 11/04.

¹⁰⁰ Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona, broj 3/00.

Član 3.

Likovna rješenja grba i zastave Unsko-sanskog kantona sastavni su dio ovog Zakona.

Likovni i grafički standardi izrade grba i zastave iz prethodnog stava, položaj grba na zastave i njegove dimenzije kao i kataloške oznake i brojevi boja na grbu i zastavi sastavni su dio ovog Zakona.

Član 4.

O upotrebi grba i zastave Unsko-sanskog kantona donosi se poseban zakon.

[...]

5.1.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Unsko-sanskog kantona¹⁰¹

I – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se upotreba grba i zastave Unsko-sanskog kantona (u daljem tekstu: Kantona).

Član 2.

Grbom i zastavom predstavlja se i izražava pripadnost Kantonu.

Član 3.

Grb i zastava upotrebljavaju se u skladu s odredbama ovog Zakona na način kojim se ističe ugled i dostojanstvo Kantona.

Član 4.

Isticanje grba i zastave Kantona s grbom i zastavom Federacije Bosne i Hercegovine i s grbom i sa zastavom Bosne i Hercegovine vrši se u skladu s ovim Zakonom i posebnim propisom.

Član 5.

Grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati samo u obliku i sadržaju utvrđenim Zakonom o grbu i zastavi Unsko-sanskog kantona.

U grbu i zastavi Kantona ne može se ništa mijenjati.

Izuzetno, ako je to posebnim propisima utvrđeno, grb i zastava Kantona mogu se upotrijebiti kao sastavni dio drugih obilježja (vojne, komandne i rangovne zastave i dr.).

Član 6.

Originali grba i zastave Kantona čuvaju se kod predsjednika Kantona i prema njima se oblikuju grb i zastava Kantona.

---

¹⁰¹ Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona, broj 5/00.

Član 7.

Grb i zastava Kantona ne mogu se upotrijebiti kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model, niti bilo koji drugi znak za obilježavanje robe ili usluga.

Izuzetno, grb i zastava Kantona mogu se upotrijebiti u svrhe iz stava 1 ovog člana po posebnom odobrenju Kantonalnog ministarstva pravde, na način i po postupku utvrđenim posebnim propisom, koji donosi kantonalni ministar pravde.

Propis iz stava 2 ovog člana kantonalni ministar pravde će donijeti u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 8.

Upotreba grba i zastave Kantona slobodna je u umjetničkom stvaralaštvu ili odgojno-nastavnoj svrsi, pod uvjetom da se time ne vrijeđa ugled i dostojanstvo Kantona.

Član 9.

Grb i zastava Kantona ne mogu se upotrebljavati na javnom mjestu ako su oštećeni ili svojim izgledom neprimjereni za upotrebu.

Oštećeni ili za upotrebu neprimjereni grb i zastava povlače se iz upotrebe.

Član 10.

Ako se grb i zastava ističu na području Kantona zajedno s drugim domaćim ili stranim grbom, odnosno zastavom istog ili nižeg ranga, grb, odnosno zastava Kantona, stavlja se na počasno mjesto, u skladu s ovim Zakonom, osim u slučaju iz člana 4. ovog Zakona.

II – UPOTREBA GRBA KANTONA

Član 11.

Grb Kantona upotrebljava se:

1. u sastavu pečata Kantona, u skladu sa Zakonom o pečatu Unsko-sanskog kantona;
2. u službenim prostorijama i natpisima na zgradama gdje su smješteni organi Kantona i općinski organi na području Kantona;
3. u objektima kojima se obilježava granica Bosne i Hercegovine na dijelu područja Kantona kojim se proteže granica, prema posebnim propisima;
4. na uniformama pripadnika Kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova;
5. u drugim slučajevima u skladu sa zakonom.

Član 12.

Grb Kantona može se upotrebljavati:

1. na zgradama u kojima su smještene jedinice ustanove, komande i štabovi Vojske Federacije Bosne i Hercegovine na području Kantona i u svečanim prostorijama tih zgrada;
2. prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje ili je predstavljen u skladu s pravilima i praksom održavanja takvih skupova;
3. na službenim pozivnicama, čestitkama i sličnim aktima koje koristi predsjednik Kantona, predsjedavajući Skupštine Kantona, premijer Vlade Kantona, ministri i drugi funkcioneri Kantona;

4. u drugim slučajevima, ako njegova upotreba nije u suprotnosti s odredbama zakona.

Član 13.

Ako se grb Kantona ističe na području Kantona zajedno s grbom Bosne i Hercegovine i s grbom Federacije Bosne i Hercegovine, grb Bosne i Hercegovine nalazi se u sredini, grb Federacije Bosne i Hercegovine s lijeve strane, a grb Kantona s desne strane, sprijeda gledano.

Ako se grb Kantona ističe na području Kantona zajedno s jednim ili više domaćih ili stranih grbova ili drugim sličnim amblemima istog ili nižeg ranga, grb Kantona nalazi se na počasnom mjestu:

1. u sredini kruga, sprijeda gledano, ako su druga obilježja poredana ukруг;
2. u sredini polukruga, sprijeda gledano, ako su druga obilježja poredana u polukrug;
3. na čelu kolone drugih obilježja, ako su obilježja poredana u koloni;
4. na čelu grupe drugih obilježja, ako su obilježja poredana u grupe;
5. na desnoj strani, sprijeda gledano, od grba strane države ili međunarodne organizacije koja se ističe u centru, osim u slučajevima službenih posjeta državnih ili međunarodnih organizacija kada se upotrebe vrše u skladu s propisom člana 4. ovog Zakona.

III – UPOTREBA ZASTAVE KANTONA

Član 14.

Zastava Kantona ističe se:

1. na zgradi u kojoj su smješteni Skupština Kantona, predsjednik Kantona i Vlada Kantona;
2. na zgradama u kojima su smješteni općinski organi na području Kantona za vrijeme svečanosti u tim gradovima, odnosno općinama;
3. uz zastavu Federacije Bosne i Hercegovine u dane praznika na zgradama u kojima su smješteni organi Kantona, za vrijeme trajanja praznika;
4. na prijevoznim sredstvima koja koristi predsjednik Kantona;
5. u dane žalosti koje odredi Vlada Kantona, na pola koplja za vrijeme trajanja žalosti;
6. u drugim slučajevima pod uvjetima i na način utvrđen zakonom.

Član 15.

Zastava Kantona može se isticati:

1. na zgradama u kojima su smještene jedinice, ustanove, komande i štabovi Vojske Federacije Bosne i Hercegovine na području Kantona, za vrijeme svečanosti u tim jedinicama, ustanovama, komandama i štabovima,
2. prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje ili je predstavljen, u skladu s pravilima i praksom održavanja tih skupova;
3. prilikom proslave, svečanosti i drugih masovnih političkih, kulturnih, sportskih i sličnih manifestacija koje su od značaja za Kanton;
4. u drugim slučajevima, ako njena upotreba nije u suprotnosti s odredbama zakona.

Član 16.

Ako se zastava Kantona ističe na području Kantona zajedno s drugim zastavama, osim zastave Bosne i Hercegovine i zastave Federacije Bosne i Hercegovine, zastava Kantona nalazi se na počasnom mjestu:

1. u sredini kruga, sprijeda gledano, ako su zastave poredane ukrug;
2. u sredini polukruga, sprijeda gledano, ako su druge zastave poredane u polukrug;
3. na čelu kolone drugih zastava, ako su zastave poredane u koloni;
4. na prvom mjestu u vrsti, sprijeda gledano, ako su zastave poredane u vrstu;
5. na čelu grupe, ako su zastave poredane u grupe.

Ako se zastava Kantona ističe pored zastave Bosne i Hercegovine i zastave Federacije Bosne i Hercegovine, zastava Bosne i Hercegovine nalazi se u sredini, zastava Federacije Bosne i Hercegovine, s lijeve strane, a zastava Kantona s desne strane, sprijeda gledano.

Član 17.

Ako se zastava Kantona ističe preko ulice ili trga, na stolu, bini ili nekom drugom počasnom mjestu u vertikalnom položaju, položaj zastave treba da bude takav da se plavo polje nalazi na desnoj strani.

IV – KAZNENE ODREDBE

Član 18.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 KM do 7.500 KM kaznit će se za prekršaj preduzeće ili druga pravna osoba, ako:

1. upotrijebi grb ili zastavu Kantona u obliku i sadržaju suprotno odredbama člana 5. ovog Zakona;
2. upotrijebi grb ili zastavu Kantona kao znak za obilježavanje robe ili usluga (član 7.);
3. upotrijebi grb ili zastavu Kantona suprotno uvjetima iz člana 8. ovog Zakona;
4. na javnom mjestu upotrijebi grb ili zastavu Kantona koji su oštećeni ili su svojim izgledom nepodobni za upotrebu (član 9.);
5. upotrijebi, odnosno istakne grb ili zastavu Kantona suprotno odredbama člana 4., 12. i 15. ovog Zakona;
6. ne upotrijebi, odnosno ne istakne grb i zastavu Kantona u skladu s odredbama člana 10. i 13. ovog Zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kaznit će se i odgovorna osoba u preduzeću, organu vlasti ili drugoj pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 300 do 750 KM.

Član 19.

Za prekršaj iz člana 18. stav 1 ovog Zakona novčanom kaznom od 300 do 750 KM kaznit će se osoba koja samostalno obavlja privrednu djelatnost.

Za prekršaj iz člana 18. stav 1 tač. 1., 2., 3. i 4. ovog Zakona kaznit će se građanin novčanom kaznom u iznosu od 100 do 400 KM.

Član 20.

Počiniocu prekršaja iz člana 18. i 19. ovog Zakona može se izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta kojim je izvršen prekršaj.

Ovlašteno lice kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova može prije podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka oduzeti predmete iz stava 1 ovog člana i odmah predati nadležnom organu.

5.2. Posavski kanton

Službena obilježja Posavskog kantona definisana su Ustavom Posavskog kantona, te posredno primjenom federalnih propisa iz predmetnog područja.

Grb i zastava Posavskog kantona

5.2.1. Ustav Posavskog kantona¹⁰²

Član 7.

Kanton ima grb, zastavu i pečat, kao i druga obilježja o kojima odluči Skupština Kantona. Obilježja Kantona iz stava 1 ovog članka upotrebljavat će se uz obilježja Federacije Bosne i Hercegovine, u skladu sa zakonima Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona.

Član 8.

„Grb Posavskog kantona je u obliku stilizovanog štita oivičenog zlatnom crtom, podijeljenog na tri polja različite veličine s dvije paralelne zlatne crte usmjerene koso od donje lijeve ka gornjoj desnoj strani polja.

Gornji dio polja podijeljen je na crveno-bijela polja – kvadrata, tako da je prvo polje u lijevom gornjem uglu crvene boje.

Srednje polje grba je bijele boje s dva ravnomjerno raspoređena ljiljana zlatne boje.

Donje polje grba je plave boje s četiri simetrično raspoređene vijugave bijele crte.“

Član 9.

Zastava Posavskog kantona sastoji se od tri boje: crvene, bijele i zelene, s grbom Posavskog kantona u sredini.

Omjer širine i dužine je 1:2. Boje zastave su položene vodoravno i to ovim redom s gornje strane: crvena, bijela i zelena. Crvena i bijela boja čine po 42 posto, a zelena boja 16 posto zastave.

Grb Posavskog kantona smješten je u sredinu zastave. Centralna tačka grba poklapa se s tačkom u kojoj se sijeku dijagonale zastave.

¹⁰² Narodne novine Posavskog kantona, br. 1/96, 3/96, 7/99, 3/00, 5/00 i 7/04.

5.3. Tuzlanski kanton

Službena obilježja Tuzlanskog kantona definisana su Ustavom Tuzlanskog kantona, Zakonom o grbu i zastavi Tuzlanskog kantona i Zakonom o upotrebi grba i zastave Tuzlanskog kantona.

Grb i zastava Tuzlanskog kantona

5.3.1. Ustav Tuzlanskog kantona¹⁰³

Član 5.

Kanton ima grb, zastavu i pečat. Izgled grba, zastave i pečata Kantona, njihova upotreba i zaštita uređuju se zakonom Kantona.

Kanton može imati druge simbole o kojima odluči Skupština Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Skupština Kantona).

Simboli Kantona upotrebljavat će se u skladu sa zakonom Kantona.

5.3.2. Zakon o grbu i zastavi Tuzlanskog kantona¹⁰⁴

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se oblik i izgled grba i zastave Tuzlanskog kantona.

Član 2.

Grbom i zastavom Tuzlanskog kantona predstavlja se Tuzlanski kanton i grb i zastava se ističu kao simboli Tuzlanskog kantona.

Član 3.

Grb Tuzlanskog kantona je štitastog oblika sa žutim rubom. U grbu se nalaze dijelovi četiri ekscentrična kružna polja locirana od gornjeg lijevog ruba prema dolje i to plavo, zeleno, crno i bijelo polje. U plavom polju se nalaze tri žute zvijezde koje slijede kružnu liniju koju tvore plavo i zeleno polje.

Član 4.

Zastava Tuzlanskog kantona je plave boje, koja je identična plavoj boji u grbu. U geometrijskom centru zastave nalazi se grb Tuzlanskog kantona s dodanih osam žutih zvijezda, na istoj kružnoj liniji kao i zvijezde iz grba i to po četiri zvijezde prema gornjem i donjem rubu zastave. Zastava je pravougaonog oblika. Odnos između dužine i širine zastave je 1:2.

¹⁰³ Službene novine Tuzlanskog kantona, br. 7/97 i 3/99, 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 i 10/04.

¹⁰⁴ Službene novine Tuzlanskog kantona, broj 1/00.

Član 5.

Mjere i tehničke specifikacije u vezi s likovno-grafičkim rješenjem i dimenzijama grba i zastave Tuzlanskog kantona, koje se nalaze u prilogu ovog Zakona, čine njegov sastavni dio.

Član 6.

O upotrebi grba i zastave Tuzlanskog kantona donijet će se poseban zakon.

Član 7.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenim novinama Tuzlanskog kantona“.

5.3.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Tuzlanskog kantona¹⁰⁵

OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se upotreba grba i zastave Tuzlanskog kantona.

Član 2.

Grb i zastava Kantona se upotrebljavaju u skladu s odredbama ovog Zakona na način kojim se promoviše ugled i dostojanstvo Kantona.

Član 3.

Isticanje grba i zastave Kantona s grbom i zastavom Federacije Bosne i Hercegovine i grbom zastavom Bosne i Hercegovine vrši se u skladu s posebnim propisima.

Član 4.

Grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati samo u obliku i sadržini utvrđenim Zakonom o grbu i zastavi Tuzlanskog kantona.

U grbu i zastavi Kantona ne može se ništa mijenjati.

Član 5.

Originali grba i zastave Kantona čuvaju se u Skupštini Kantona i prema njima se vrši oblikovanje grba i zastave Kantona. Za upotrebu originala grba i zastave Kantona odgovoran je sekretar Skupštine Kantona.

Član 6.

Grb i zastava Kantona ne mogu se upotrijebiti kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model, niti kao bilo koji drugi znak za obilježavanje robe i usluga.

Grb i zastava Kantona ne mogu se upotrebljavati na javnom mjestu ukoliko su oštećeni ili svojim izgledom nepodobni za upotrebu i takav grb i zastava se povlače iz upotrebe.

Član 7.

Slobodna je upotreba grba i zastave Kantona u umjetničke i obrazovne svrhe, pod uvjetom da ne narušavaju ugled i dostojanstvo Kantona.

---

¹⁰⁵ Službene novine Tuzlanskog kantona, broj 1/00.

Kada je to predviđeno posebnim propisima, grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati kao sastavni dio drugih simbola ili obilježja.

Član 8.

Ako se grb i zastava Kantona ističu na teritoriji Kantona zajedno s drugim domaćim ili stranim grbom i zastavom, grb i zastava Kantona stavljaju se na mjesto određeno federalnim ili zakonom Bosne i Hercegovine.

UPOTREBA GRBA KANTONA

Član 9.

Grb Kantona upotrebljava se:

1. U sastavu pečata Kantona u skladu sa Zakonom o pečatu Tuzlanskog kantona (Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona, broj 4/99).
2. U službenim prostorijama i natpisima na zgradama gdje su smješteni organi Kantona.
3. U drugim slučajevima u skladu sa Zakonom.

Član 10.

Grb Kantona može se upotrebljavati:

1. Na zgradama u kojima su smješteni kantonalni, gradski i općinski organi na teritoriji Kantona, kao i u svečanim prostorijama tih zgrada;
2. Na zgradama u kojima su smještene ustanove, kao i u svečanim prostorijama tih zgrada;
3. Prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje ili je predstavljen u skladu s pravilima i praksom održavanja tih skupova;
4. Na zvaničnim pozivnicama, čestitkama i sličnim aktima koje koriste predsjednik Kantona, predsjednik i sekretar Skupštine Kantona, predsjednik Vlade Kantona, ministri i drugi funkcioneri Kantona;
5. U drugim slučajevima, ako njegova upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

UPOTREBA ZASTAVE KANTONA

Član 11.

Zastava Kantona ističe se:

1. Na zgradi u kojoj su smješteni Skupština Kantona, predsjednik Kantona i Vlada Kantona;
2. U dane praznika Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine na zgradama u kojima su smješteni kantonalni organi za vrijeme trajanja tih praznika;
3. U dane žalosti koje odredi Vlada Kantona, na pola koplja za vrijeme trajanja žalosti;
4. U drugim slučajevima, ako njena upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 12.

Zastava Kantona može se isticati:

1. Na zgradama u kojima su smješteni kantonalni, gradski i općinski organi za vrijeme svečanosti;
2. U zgradama u kojima su smještene ustanove za vrijeme svečanosti u tim ustanovama;

3. Prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje ili je predstavljen u skladu s pravilima i praksom održavanja takvih skupova;
4. Prilikom proslave svečanosti i drugih masovnih političkih, kulturnih, sportskih i sličnih manifestacija koje su od značaja za Kanton;
5. U drugim slučajevima, ako njena upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

KAZNENE ODREDBE

Član 13.

(1) Novčanom kaznom od 500 do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj preduzeće ili drugo pravno lice, ako:

1. Upotrijebi grb i zastavu Kantona u obliku i sadržaju suprotno odredbama člana 4. ovog Zakona;
2. Upotrijebi grb ili zastavu Kantona kao znak za obilježavanje robe ili usluga (član 6. stav 1);
3. Na javnom mjestu upotrijebi grb ili zastavu Kantona koji su oštećeni ili su svojim izgledom nepodobni za upotrebu (član 6. stav 2);

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u preduzeću ili drugom pravnom licu novčanom kaznom od 50 do 500 KM. Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u organu Kantona, općine ili drugom državnim organu ili tijelu novčanom kaznom od 50 do 500 KM.

Član 14.

Za prekršaj iz člana 13. stav 1 ovog Zakona novčanom kaznom u iznosu od 50 do 500 KM kaznit će se lice koje samostalno obavlja privrednu djelatnost.

Za prekršaj iz člana 13. stav 1 tački 1., 2. i 3. ovog Zakona kaznit će se građanin novčanom kaznom u iznosu od 50 do 300 KM.

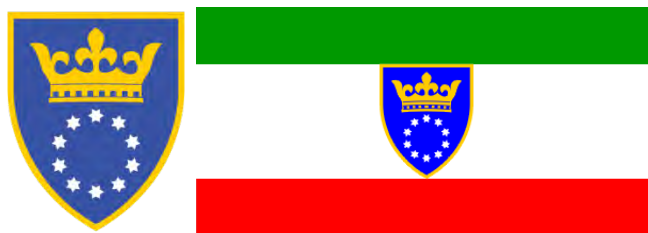
Član 15.

Počiniocu prekršaja iz članova 13. i 14. ovog Zakona može se izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta kojim je izvršen prekršaj.

Ovlašteno lice kantonalnog Ministarstva unutrašnjih poslova može prije podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka oduzeti predmete iz stava 1 ovog člana i odmah ih predati nadležnom organu.

5.4. Zeničko-dobojski kanton

Službena obilježja Zeničko-dobojskog kantona definisana su Ustavom Zeničko-dobojskog kantona, Zakonom o grbu i zastavi Zeničko-dobojskog kantona i Zakonom o upotrebi grba i zastave Zeničko-dobojskog kantona.

Grb i zastava Zeničko-dobojskog kantona

5.4.1. Ustav Zeničko-dobojskog kantona¹⁰⁶

Član 8.

Kanton ima grb, zastavu i pečat, kao i druge simbole o kojima odluči Skupština Kantona. Za prihvatanje simbola potrebna je većina glasova u Skupštini Kantona.

5.4.2. Zakon o grbu i zastavi Zeničko-dobojskog kantona¹⁰⁷

Nedostaju odredbe ovog Zakona

5.4.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Zeničko-dobojskog kantona¹⁰⁸

OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se upotreba grba i zastave Zeničko-dobojskog kantona.

Član 2.

Grbom i zastavom Kantona predstavlja se Kanton i izražava pripadnost Kantonu.

Član 3.

Grb i zastava Kantona upotrebljavaju se u skladu s odredbama ovog Zakona na način kojim se ističe ugled i dostojanstvo Kantona.

Član 4.

Isticanje grba i zastave Kantona s grbom i zastavom Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine, vrši se u skladu sa zakonima Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine o upotrebi grba i zastave.

Član 5.

Grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati samo u obliku i sadržini utvrđenim Zakonom o grbu i zastavi Zeničko-dobojskog Kantona. Izuzetno, ako je to posebnim propisima utvrđeno, grb

---

¹⁰⁶ Službene novine Federacije BiH, broj 7/96 i Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 1/96, 10/00, 8/04 i 10/04.

¹⁰⁷ Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 11/97 i 12/00.

¹⁰⁸ Službene novine Zeničko-dobojskog kantona, br. 11/97 i 12/04.

i zastava Kantona mogu se upotrijebiti kao sastavni dio drugih amblema, odnosno znakova (vojne, komandne i rangovne zastave i dr.).

Član 6.

Grb i zastava Kantona čuvaju se kod premijera Kantona i prema njima se vrše oblikovanja grba i zastave Kantona.

Član 7.

Grb i zastava se ne mogu upotrijebiti kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model, niti kao bilo koji drugi znak za obilježavanje robe i usluga.

Član 8.

Upotreba grba i zastave Kantona slobodna je u umjetničkom stvaralaštvu ili odgojno-nastavnoj svrsi pod uvjetom da se time ne vrijeđa ugled i dostojanstvo Kantona.

Član 9.

Grb i zastava ne mogu se upotrebljavati na javnom mjestu ako su oštećeni ili svojim izgledom nepodobni za upotrebu.

Oštećeni ili za upotrebu nepodobni grb i zastava povlače se iz upotrebe.

Član 10.

Ako se grb i zastava Kantona ističu na teritoriji Kantona s drugim domaćim ili stranim grbom odnosno zastavom, grb odnosno zastava Kantona stavlja se na počasno mjesto, u skladu s ovim Zakonom, izuzev u slučaju iz člana 4. ovog Zakona.

UPOTREBA GRBA KANTONA

Član 11.

Grb Kantona upotrebljava se:

1. u sastavu pečata Kantona;
2. u službenim prostorijama i natpisima na zgradama gdje su smješteni organi Kantona;
3. na uniformama pripadnika kantonalnog Ministarstva unutrašnjih poslova i
4. u drugim slučajevima u skladu sa Zakonom.

Član 12.

Grb Kantona može se upotrebljavati:

1. na zgradama u kojima su smješteni općinski organi na području Kantona, kao i u svečanim prostorijama tih organa;
2. prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje;
3. na zvaničnim pozivnicama, čestitkama i sličnim aktima koje koriste premijer Kantona, predsjedavajući Skupštine Kantona, ministri i drugi funkcioneri Kantona;
4. u drugim slučajevima, ako njihova upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 13.

Ako se grb Kantona ističe na teritoriji Kantona zajedno s jednim ili više domaćih ili stranih grbova ili drugim sličnim amblemima, izuzev u slučajevima iz člana 4. ovog Zakona, grb Kantona nalazi se na počasnom mjestu, i to:

1. u sredini kruga, sprijeda gledano, ako su drugi grbovi i emblemii poredani ukrug;
2. u sredini polukruga, sprijeda gledano, ako su drugi grbovi i emblemii poredani u polukrug;
3. na čelu kolone drugih grbova, ako su drugi grbovi i emblemii poredani u koloni;
4. na čelu grupe drugih grbova, ako su grbovi poredani u grupe;
5. na desnoj strani, sprijeda gledano, od grba strane države ili međunarodne organizacije koji se ističe u centru.

UPOTREBA ZASTAVE KANTONA

Član 14.

Zastava Kantona ističe se:

1. na zgradi u kojoj su smješteni Skupština Kantona, premijer Kantona, Vlada Kantona i općinski načelnik;
2. u dane praznika na zgradama u kojima su smješteni kantonalni i općinski organi u toku tih blagdana;
3. u dane žalosti koje odredi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine ili Vlada Kantona na pola koplja u toku žalosti i
4. u drugim slučajevima pod uvjetima i na način utvrđen zakonom.

Član 15.

Zastava Kantona može se isticati:

1. na zgradama u kojima su smješteni kantonalni i općinski organi za vrijeme svečanosti u Kantonu i općinama;
2. prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje;
3. prilikom proslave svečanosti i drugih masovnih političkih, kulturnih, sportskih i sličnih manifestacija koje su od značaja za Kanton;
4. u drugim slučajevima, ako njihova upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 16.

Ako se zastava Kantona ističe na teritoriji Kantona zajedno s drugim zastavama, izuzev u slučaju iz člana 4. ovog Zakona, zastava Kantona nalazi se na počasnom mjestu, i to:

1. u sredini, ako je postavljena s druge dvije zastave;
2. u sredini kruga, sprijeda gledano, ako su druge zastave poredane ukrug;
3. u sredini polukruga, sprijeda gledano, ako su druge zastave poredane u polukrug;
4. na čelu kolone drugih zastava, ako su druge zastave poredane u koloni;
5. na prvom mjestu u vrsti, sprijeda gledano, ako su druge zastave poredane u vrstu;
6. na čelu grupe, ako su druge zastave poredane u grupe;
7. s lijeve strane, sprijeda gledano, pored druge zastave, izuzev s desne strane od zastave države ili međunarodne organizacije prilikom zvanične posjete ovlaštenog predstavnika te države ili organizacije.

Član 17.

Zastava Kantona se podiže i spušta, ističe i skida, odnosno prenosi uz uobičajene počasti (ustajanje, pozdravljanje i dr.).

KAZNE NE ODREDBE

Član 18.

Novčanom kaznom od 1.000 do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj preduzeće ili druga pravna osoba, ako:

1. upotrijebi grb ili zastavu Kantona u obliku ili sadržaju suprotno odredbama člana 5. ovog Zakona;
2. upotrijebi grb ili zastavu Kantona kao znak za obilježavanje robe ili usluga (član 7.);
3. upotrijebi grb ili zastavu Kantona suprotno uvjetima iz člana 8. Zakona;
4. na javnom mjestu upotrijebi grb ili zastavu Kantona koji su oštećeni ili su svojim izgledom nepodobni za upotrebu (član 9.);
5. upotrijebi, odnosno istakne grb ili zastavu Kantona suprotno odredbama čl. 4., 12. i 15. ovog Zakona;
6. ne upotrijebi, odnosno ne istakne grb ili zastavu Kantona u skladu s odredbama čl. 10., 13. i 16. ovog Zakona;

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana kaznit će se i odgovorna osoba u preduzeću, organu vlasti ili drugoj pravnoj osobi novčanom kaznom od 100 do 500 KM.

Član 19.

Za prekršaj iz člana 18. stav 1 ovog Zakona novčanom kaznom u iznosu od 100 do 500 KM kaznit će se osoba koja samostalno obavlja privrednu djelatnost.

Za prekršaj iz člana 18. stav 1 tačka 1., 2., 3. i 4. ovog Zakona, kaznit će se građanin novčanom kaznom od 50 do 250 KM.

5.5. Bosansko-podrinjski kanton Goražde

Službena obilježja Bosansko-podrinjskog kantona Goražde definisana su Ustavom Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, Zakonom o grbu i zastavi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde i Zakonom o upotrebi grba i zastave Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Grb i zastava Bosansko-podrinjskog kantona Goražde

5.5.1. Ustav Bosansko-podrinjskog kantona Goražde¹⁰⁹

Član 7. (Službena obilježja Kantona)

Kanton ima grb, zastavu, pečat i himnu /Svečana pjesma/ kao i druga službena obilježja o kojima odluči Skupština Kantona.

O službenim obilježjima Kantona Skupština će donijeti poseban propis.

Službena obilježja Kantona upotrebljavat će se samostalno ili zajedno sa službenim obilježjima Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine, kako je to određeno njihovim propisima i propisima Kantona.

5.5.2. Zakon o grbu i zastavi Bosansko-podrinjskog kantona Goražde¹¹⁰

Član 1.

Grb Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je štitastog oblika sastavljen od tri dijela, u lijevom polju grba nalaze se tri plave zvijezde na žutom polju, u vrhu desnog plavnog polja nalazi se ljiljan žute boje, a ispod njega pet valovitih linija žute boje koje predstavljaju rijeku Drinu. Cijeli grb je opasan trakom žute boje.

Član 2.

Zastava Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je pravougaona dvobojnica s dva identična polja plave i žute boje. Na sredini zastave nalazi se grb Bosansko-podrinjskog kantona Goražde opisan u članu 1. ovog Zakona. Odnos dužine i širine zastave je 1:2.

Član 3.

Likovno rješenje grba i zastave Bosansko-podrinjskog kantona Goražde je sastavni dio ovog Zakona.

Član 4.

Za upotrebu grba i zastave Bosansko-podrinjskog kantona Goražde primjenjuju se odredbe Zakona o upotrebi grba i zastave Bosansko-podrinjskog kantona Goražde.

Član 5.

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja na oglasnoj ploči u sjedištu Kantona, a naknadno će se objaviti u „Službenim novinama Bosansko-podrinjskog kantona Goražde“.

5.5.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Bosansko-podrinjskog kantona Goražde¹¹¹

Član 1.

Ovim se Zakonom uređuje upotreba grba i zastave Bosansko-podrinjskog kantona Goražde (u daljem tekstu: Kanton).

Član 2.

Grbom i zastavom Kantona predstavlja se Kanton i izražava pripadnost Kantonu.

¹⁰⁹ Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, br. 8/98, 10/00 i 5/03.

¹¹⁰ Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj 18/01.

¹¹¹ Službene novine Bosansko-podrinjskog kantona Goražde, broj 6/13.

Član 3.

Grb i zastava Kantona upotrebljavaju se u skladu s odredbama ovog Zakona na način kojim se ističe ugled i dostojanstvo Kantona.

Član 4.

Isticanje grba i zastave Kantona s grbom i zastavom Bosne i Hercegovine vrši se u skladu sa Zakonom o upotrebi grba i zastave Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 5.

Grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati samo u obliku i sadržini utvrđenim Zakonom o grbu i zastavi Bosansko-podrinjskog kantona.

U grbu i zastavi Kantona ne može se ništa mijenjati.

Izuzetno, ako je to posebnim propisima utvrđeno grb i zastava Kantona mogu se upotrijebiti kao sastavni dio drugih amblema, odnosno znakova.

Član 6.

Originali grba i zastave Kantona čuvaju se kod predsjedavajućeg Skupštine Kantona i prema njima se vrši oblikovanje grba i zastave Kantona.

Član 7.

Grb i zastava Kantona ne mogu se upotrijebiti kao robni ili uslužni žig, ili model, niti kao bilo koji drugi znak za obilježavanje roba i usluga.

Član 8.

Upotreba grba i zastave Kantona slobodna je u umjetničkom stvaralaštvu ili odgojno-nastavnoj svrsi pod uvjetom da se time ne vrijeđa ugled i dostojanstvo Kantona.

Član 9.

Grb i zastava Kantona ne mogu se upotrebljavati na javnom mjestu ako su oštećeni ili svojim izgledom nepodobni za upotrebu.

Oštećeni ili za upotrebu nepodobni grb i zastava povlače se iz upotrebe.

Član 10.

Ako se grb i zastava Kantona ističu na teritoriji Kantona, zajedno s drugim domaćim ili stranim grbom odnosno zastavom, grb odnosno zastava Kantona stavlja se na počasno mjesto u skladu s ovim Zakonom, izuzev u slučaju iz člana 4. ovog Zakona.

Pod domaćim grbom odnosno zastavom u smislu ovog Zakona podrazumijevaju se grb odnosno zastava drugog kantona i grb odnosno zastava općine s teritorije Kantona i općine s teritorije drugog kantona.

UPOTREBA GRBA BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE

Član 11.

Grb Bosansko-podrinjskog kantona Goražde upotrebljava se:

1. u sastavu pečata Kantona u skladu sa Zakonom o pečatu Bosansko-podrinjskog kantona Goražde;

2. u službenim prostorijama i natpisima na zgradama gdje su smješteni kantonalni organi vlasti i drugi organi, službe i institucije koje su osnovane kantonalnim propisom, kao i organizacionim jedinicama tih organa, službi i institucija na teritoriji Kantona, memorandumima i službenim vozilima tih organa;
3. na uniformama pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona;
4. na službenim legitimacijama koje izdaju kantonalni organi;
5. na poslaničkim legitimacijama poslanika u Skupštini Kantona;
6. u drugim slučajevima u skladu sa Zakonom.

Član 12.

Grb Kantona može se upotrebljavati:

1. na zgradama u kojima su smješteni općinski organi na teritoriji Kantona, kao i u svečanim prostorijama tih zgrada;
2. prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na teritoriji Kantona na kojima Kanton učestvuje ili je organizator takvih skupova;
3. na zvaničnim pozivnicama, čestitkama i sličnim aktima koje koriste predsjedavajući i zamjenik predsjedavajućeg Skupštine Kantona, premijer, ministri i drugi funkcioneri Kantona;
4. u drugim slučajevima, ako njegova upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 13.

Ako se grb Kantona ističe na teritoriji Kantona zajedno s jednim ili više domaćih ili stranih grbova ili drugim sličnim amblemima, grb Kantona nalazi se na počasnom mjestu i to:

1. u sredini kruga sprijeda gledano, ako su drugi grbovi i amblemi poredani ukруг;
2. u sredini polukruga sprijeda gledano ako su drugi grbovi i amblemi poredani u polukrug;
3. na čelu kolone drugih grbova, ako su drugi grbovi i amblemi poredani u kolonu;
4. na čelu grupe drugih grbova, ako su grbovi poredani u grupe;
5. na desnoj strani, sprijeda gledano od grba strane države ili međunarodne organizacije, koji se ističe u centru, osim u slučajevima zvaničnih posjeta državnih ili međunarodnih organizacije, kada se upotrebe vrše u skladu s članom 4. ovog Zakona.

UPOTREBA ZASTAVE BOSANSKO-PODRINJSKOG KANTONA GORAŽDE

Član 14.

Zastava Kantona ističe se:

1. na zgradi u kojoj su smješteni Skupština Kantona i Vlada Kantona;
2. u dane praznika na zgradama u kojima su smješteni kantonalni organi vlasti i drugi organi, službe i institucije koje su osnovane kantonalnim propisom, kao i organizacione jedinice tih organa, službi i institucija na teritoriji Kantona za vrijeme trajanja tih praznika;
3. u dane žalosti koje odredi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno Vlada Kantona, na pola koplja za vrijeme trajanja žalosti;
4. u drugim slučajevima pod uvjetima i na način utvrđen zakonom.

Član 15.

Zastava Kantona može se isticati:

1. na zgradama u kojima su smješteni općinski organi za vrijeme svečanosti u tim općinama;
2. prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje ili je organizator takvih skupova;
3. prilikom proslava, svečanosti i drugih masovnih političkih, kulturnih, sportskih i sličnih manifestacija koje su od značaja za Kanton;
4. u drugim slučajevima, ako njena upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 16.

Ako se zastava Kantona istiche na teritoriji Kantona zajedno s drugim domaćim i stranim zastavama, zastava Kantona nalazi se na počasnom mjestu i to:

1. u sredini kruga sprijeda gledano, ako su zastave poredane ukrug;
2. u sredini polukruga sprijeda gledano ako su druge zastave poredane u polukrug u skladu s članom 4. ovog Zakona;
3. na čelu kolone drugih zastava, ako su druge zastave poredane u koloni;
4. na prvom mjestu u vrsti sprijeda gledano, ako su druge zastave poredane u vrstu;
5. na čelu grupe, ako su druge zastave poredane u grupe.

Ako se zastava Kantona istiche pored neke druge zastave, ona se uvijek nalazi s lijeve strane, sprijeda gledano.

Član 17.

Ako se zastava Kantona istiche preko ulice ili trga, na stolu, bini ili nekom drugom počasnom mjestu u vertikalnom položaju, položaj zastave treba da bude takav da plavo polje bude okrenuto prema gore.

Član 18.

Zastava Kantona podiže se i spušta, istiche i skida odnosno prenosi uz uobičajene počasti (ustajanje, pozdravljanje i dr.).

KAZNENE ODREDBE

Član 19.

Novčanom kaznom od 1.500,00 KM do 7.500,00 KM kaznit će se za prekršaj preduzeće i drugo pravno lice, ako:

1. upotrijebi grb ili zastavu Kantona u obliku i sadržaju suprotno odredbama člana 5. ovog Zakona;
2. upotrijebi grb i zastavu Kantona kao znak za obilježavanje roba ili usluga (član 7.);
3. upotrijebi grb ili zastavu Kantona suprotno uvjetima iz člana 8. Zakona;
4. na javnom mjestu upotrijebi grb ili zastavu Kantona koji su oštećeni ili su svojim izgledom nepodobni za upotrebu (član 9.);
5. upotrijebi, odnosno istakne grb ili zastavu Kantona suprotno odredbama članova 4, 11, 12, 14. i 15. ovog Zakona;

6. ne upotrijebi, odnosno ne istakne, grb i zastavu Kantona u skladu s odredbama članova 10, 13. i 16. ovog Zakona.

Za prekršaj iz člana 19. stav 1 ovog člana kaznit će se odgovorno lice u preduzeću, organu vlasti ili drugom pravnom licu novčanom kaznom od 300,00 do 750, 00 KM.

Član 20.

Za prekršaj iz člana 19. stav 1 ovog Zakona novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 750,00 KM kaznit će se lice koje samostalno obavlja privrednu djelatnost.

Za prekršaj iz člana 19. stav 1 tačka 1., 2., 3. i 4. ovog Zakona kaznit će se građanin novčanom kaznom u iznosu od 100,00 do 400,00 KM.

Član 21.

Ovlašteni organ za izricanje prekršajnih sankcija putem izdavanja prekršajnog naloga i pokretanje prekršajnog postupka je Ministarstvo za unutrašnje poslove Kantona.

Počiniocu prekršaja iz članova 19. i 20. ovog Zakona može se izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta kojim je izvršen prekršaj.

Ovlašteno lice Ministarstva za unutrašnje poslove Kantona može prije podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka oduzeti predmete iz stava 2 ovog člana i odmah predati nadležnom organu.

5.6. Srednjobosanski kanton

Službena obilježja Srednjobosanskog kantona definisana su Ustavom Srednjobosanskog kantona, Zakonom o grbu i zastavi Srednjobosanskog kantona i Zakonom o upotrebi grba i zastave Srednjobosanskog kantona.

Grb i zastava Srednjobosanskog kantona

5.6.1. Ustav Srednjobosanskog kantona¹¹²

Član 7.

Kanton ima grb, zastavu, pečat, kao i druge simbole o kojima odlučuje Skupština Kantona.

Simboli Kantona upotrebljavat će se uz simbole Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine u skladu sa zakonom.

Za prihvatanje simbola potrebna je većina glasova u Skupštini Kantona, uključujući većinu glasova bošnjačkih poslanika i većinu glasova hrvatskih poslanika.

---

¹¹² Službene novine Srednjobosanskog kantona, br. 1/97, 5/97, 6/97, 2/98, 7/98 - ispravak teksta, 8/98, 10/2000, 8/03, 2/04 i 14/04.

5.6.2. Zakon o grbu i zastavi Srednjobosanskog kantona¹¹³

Član 1.

Ovim Zakonom o grbu i zastavi Srednjobosanskog kantona (u daljem tekstu: Zakona) utvrđuje se izgled, sadržaj i likovno rješenje grba i zastave Srednjobosanskog kantona.

Član 2.

Grb Srednjobosanskog kantona štitastog je oblika, obrubljen je oker žutom bojom (pantone 1235) i sastavljen od tri dijela: gornji dio čine dva polja, crvene (pantone 185) i bijele boje u omjeru 2:1, gornji dio grba simbolizira kulturno-historijsko naslijeđe – spomeničko blago iz perioda srednjovjekovne bosanske države. Centralni i donji dio grba simboliziraju privredu Srednjobosanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton), koju karakterizira brdsko-planinski reljef i bogata hidrografska mreža. Centralni dio grba je kombinacija plave (pantone 286) i bijele boje, a donji dio je kombinacija zelene (pantone 355) i bijele boje u omjeru 2:1. Tri zvjezdice, od kojih su dvije plave (pantone 286) na bijelom polju, a jedna bijela na crvenom polju, simbolično predstavljaju tri konstitutivna naroda koja žive na prostoru Kantona i Bosne i Hercegovine; maslinova grančica u kombinaciji bijele i plave boje (pantone 286), u donjoj trećini grba, dijelom koji je bijel nalazi se na zelenom polju, a najvećim dijelom koji je plav (pantone 286) nalazi se na bijelom polju, simbolizira suživot i mir među svim narodima u Kantonu. Odnos vanjskih dimenzija – širine i visine grba je 1:1,5.

Član 3.

Zastava Srednjobosanskog kantona pravougla je trobojnica s horizontalno postavljenim poljima. Posmatrano odozgo prema dolje, prvo polje je crveno (pantone 185) – $\frac{1}{4}$ površine, centralno polje je bijelo – $\frac{1}{2}$ površine, a donje polje je zeleno (pantone 355) – $\frac{1}{4}$ površine.

Grb Srednjobosanskog kantona smješten je na bijelom, centralnom polju zastave u lijevom kvadratu, a centralno polje grba poklapa se s tačkom sjecišta dijagonala kvadrata.

Odnos dužine i širine zastave je 2:1.

Član 4.

Likovno rješenje grba i zastave Srednjobosanskog kantona sastavni je dio ovog Zakona te likovno-grafički standardi izrade grba i zastave Srednjobosanskog kantona, kao i položaj.

Član 5.

O upotrebi grba i zastave Srednjobosanskog kantona donijet će se poseban zakon.

5.6.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Srednjobosanskog kantona¹¹⁴

I – OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se upotreba grba i zastave Srednjobosanskog kantona (u daljem tekstu: grb i zastava Kantona).

---

¹¹³ Službene novine Srednjobosanskog kantona, broj 10/02.

¹¹⁴ Službene novine Srednjobosanskog kantona, br. 10/02 i 3/10.

Član 2.

Grbom i zastavom Kantona predstavlja se Srednjobosanski kanton (u daljem tekstu: Kanton) i izražava pripadnost Kantonu.

Član 3.

Grb i zastava Kantona upotrebljavaju se u skladu s odredbama ovog Zakona, na način kojim se ističu ugled i dostojanstvo Kantona.

Član 4.

Isticanje grba i zastave Kantona s grbom i zastavom Federacije Bosne i Hercegovine te s grbom i zastavom Bosne i Hercegovine obavlja se u skladu s posebnim propisima Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 5.

Grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati samo u obliku i sa sadržajem utvrđenim zakonom o grbu i zastavi Srednjobosanskog kantona (Službene novine Srednjobosanskog kantona, broj 10/02).

Član 6.

Izvornici grba i zastave Kantona čuvaju se kod predsjedavajućeg Skupštine Kantona.

Član 7.

Grb i zastava Kantona ne mogu se upotrijebiti kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model niti kao bilo koji drugi znak za obilježavanje robe ili usluga.

Član 8.

Upotreba grba i zastave Kantona dopuštena je u umjetničkom stvaralaštvu ili u odgojno-nastavnu svrhu, pod uvjetom da se time ne vrijeđaju ugled i dostojanstvo Kantona.

Grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati na promotivnim i humanitarnim manifestacijama, u državi i inostranstvu, na kojima se predstavlja Kanton (kao bedž, na kapi, majici ili kao zastavica, te na drugim predmetima).

Za upotrebu grba i zastave iz prethodnog stava, odobrenje daje Vlada Srednjobosanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada Kantona), na prijedlog nadležnog kantonalnog ministra.

Član 9.

Grb i zastava Kantona ne mogu se upotrebljavati na javnom mjestu ako su oštećeni ili svojim izgledom neprikladni za upotrebu. Oštećeni ili za upotrebu neprikladni grb i zastava Kantona povlače se iz upotrebe.

Član 10.

Ako se grb i zastava Kantona ističu na području Kantona zajedno s drugim, domaćim ili stranim, grbom, odnosno zastavom, grb, odnosno zastava Kantona stavlja se na počasno mjesto, u skladu s ovim Zakonom, osim u slučaju iz člana 4. ovog Zakona.

UPOTREBA GRBA KANTONA

Član 11.

Grba Kantona upotrebljava se:

1. u sastavu pečata Kantona, u skladu s ovim Zakonom;
2. u službenim prostorijama i natpisima na zgradama u kojima su smješteni kantonalni organi iz člana 2. Zakona o pečatu Srednjobosanskog kantona, te na memorandumima i službenim vozilima tih organa;
3. na uniformama pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova Srednjobosanskog kantona;
4. na službenim iskaznicama koje izdaju kantonalni organi uprave;
5. na zastupničkim iskaznicama zastupnika u Skupštini Srednjobosanskog kantona;
6. u drugim slučajevima u skladu sa zakonom i drugim kontrolnim propisima.

Član 12.

Grb Kantona može se upotrebljavati:

1. na zgradama u kojima su smješteni gradski i općinski organi na području Kantona, kao i u službenim prostorijama tih zgrada;
2. prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje ili je predstavljen u skladu s pravilima i praksom održavanja takvih skupova;
3. na službenim pozivnicama, čestitkama i sličnim aktima koje koristi predsjedavajući Skupštine Kantona i zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona, premijer Kantona, ministri i drugi kantonalni funkcioneri;
4. u drugim slučajevima u skladu sa zakonom.

Član 13.

Ako se grb Kantona ističe na području Kantona zajedno s jednim ili više domaćih ili stranih grbova ili s drugim sličnim amblemima, grb Kantona nalazi se na počasnom mjestu, i to:

1. u sredini kruga, gledano sprijeda, ako su grbovi ili amblemi poredani ukrug;
2. u sredini polukruga, gledano sprijeda, ako su drugi grbovi ili amblemi poredani u polukrug;
3. na čelu kolone ako su drugi grbovi ili amblemi poredani u kolonu;
4. na čelu grupe drugih grbova ako su grbovi poredani u grupu;
5. na desnoj strani, gledano sprijeda, od grba strane države ili međunarodne organizacije koji se ističe u sredini, osim u slučajevima službenih posjeta državnih ili međunarodnih organizacija kada se upotrebljavaju u skladu s članom 4. ovog Zakona.

ISTICANJE ZASTAVE KANTONA

Član 14.

Zastava kantona ističe se:

1. na zgradi u kojoj su smješteni Srednjobosanski kanton i Vlada Kantona;
2. u dane praznika Kantona, na zgradama u kojima su smješteni organi Kantona i na zgradama ustanova čiji je osnivač Kanton, odnosno općina, za vrijeme trajanja tih praznika;

3. na zgradama iz tačke 1. ovog člana, u dane žalosti koje odredi Vlada Kantona, na pola koplja za vrijeme trajanja žalosti;
4. u drugim slučajevima, pod uvjetima i na način određen zakonom.

Član 15.

Zastava Kantona može se isticati:

1. na zgradama u kojima su smješteni gradski i općinski organi, za vrijeme svečanosti u tome gradu i općini;
2. prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje ili je predstavljen u skladu s pravilima i praksom održavanja tih skupova;
3. prilikom proslave svečanosti i drugih masovnih političkih, kulturnih, sportskih i sličnih manifestacija koje su značajne za Kanton;
4. u drugim slučajevima ako njezina upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 16.

Ako se zastava Kantona ističe na području Kantona zajedno s drugim zastavama, zastava Kantona nalazi se na počasnom mjestu, i to:

1. u sredini kruga, gledano sprijeda, ako su zastave poredane ukrug;
2. u sredini polukruga, gledano sprijeda, ako su zastave poredane u polukrug u skladu s članom 4. ovog Zakona;
3. na čelu kolone drugih zastava ako su druge zastave poredane u kolonu;
4. na prvome mjestu u vrsti, gledano sprijeda, ako su zastave poredane u vrstu;
5. na čelu grupe ako su druge zastave poredane u grupu.

Ako se zastava Kantona ističe pored neke druge zastave, ona se uvijek nalazi s lijeve strane, gledano sprijeda.

Član 17.

Ako se zastava Kantona ističe na ulici i trgu, na stolu, pozornici ili nekom drugom počasnom mjestu, izgled zastave u vertikalnom položaju treba biti takav da gornja strana grba bude okrenuta prema gore.

Član 18.

Zastava Kantona podiže se i spušta, ističe i skida, odnosno prenosi uz uobičajene počasti (ustajanje, pozdravljanje i dr.).

KAZNENE ODREDBE

Član 19.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.500,00 KM do 7.500,00 KM kaznit će se za prekršaj privredno društvo ili drugo pravno lice:

1. ako upotrijebi grb ili zastavu Kantona u obliku i sa sadržajem suprotnim odredbama člana 5. ovog Zakona;
2. ako upotrijebi grb ili zastavu Kantona kao znak za obilježavanje robe ili usluga (član 7.);
3. ako upotrijebi grb ili zastavu Kantona suprotno uvjetima iz člana 8. ovog Zakona;

4. ako na javnom mjestu upotrijebi grb ili zastavu Kantona koji su oštećeni ili su svojim izgledom neprikladni za upotrebu (član 9.);
5. ako upotrijebi, odnosno istakne grb ili zastavu Kantona suprotno odredbama članova 4., 11. i 14. ovog Zakona;
6. ako ne upotrijebi, odnosno istakne grb i zastavu Kantona u skladu s odredbama članova 10. i 13. ovog Zakona.

Član 20.

Za prekršaj iz člana 19. stav 1 ovog Zakona, novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 750,00 kaznit će se lice koje samostalno obavlja privrednu djelatnost.

Za prekršaj iz člana 19. stav 1 tačke: 1., 2., 3. i 4. ovog Zakona kaznit će se građanin novčanom kaznom u iznosu od 100,00 do 400,00 KM.

Član 21.

Počiniocu prekršaja iz članova 19. i 20. ovog Zakona može se izreći i zaštitna mjera oduzimanje predmeta kojim je počinjen prekršaj.

Ovlašteno službeno lice Ministarstva unutrašnjih poslova Srednjobosanskog kantona može prije podnošenja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka oduzeti predmete iz stava 1 ovog člana i odmah ih predati nadležnom organu.

5.7. Hercegovačko-neretvanski kanton

Službena obilježja Hercegovačko-neretvanskog kantona definisana su Ustavom Hercegovačko-neretvanskog kantona, Zakonom o grbu i zastavi Hercegovačko-neretvanskog kantona i Zakonom o upotrebi grba i zastave Hercegovačko-neretvanskog kantona.

Grb i zastava Hercegovačko-neretvanskog kantona

5.7.1. Ustav Hercegovačko-neretvanskog kantona¹¹⁵

Član 7.

Kanton ima grb, zastavu i pečat, kao i druge simbole o kojima odlučuje Skupština Kantona.

Za prihvatanje simbola potrebna je većina glasova u Skupštini Kantona, uključujući većinu glasova bošnjačkih poslanika i većinu glasova hrvatskih poslanika.

Simboli Kantona upotrebljavat će se u skladu sa zakonom.

¹¹⁵ Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona, br. 2/98, 4/00 i 7/04.

5.7.2. Zakon o grbu i zastavi Hercegovačko-neretvanskog kantona¹¹⁶

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se oblik i izgled grba i zastave Hercegovačko-neretvanskog kantona.

Član 2.

Grb Hercegovačko-neretvanskog kantona je štitastog oblika. Gornji dio je svjetlije plave boje i zauzima jednu trećinu dužine grba. U sredini gornjeg dijela nalazi se zlatnožuto sunce s devet krakova (zraka). Poluprečnik sunca jednak je dužini krakova sunca i njihova dužina zajedno zauzima dvije trećine dužine gornjeg dijela grba. Donji dio grba je tamnije plave boje i zauzima dvije trećine dužine grba. U donjem dijelu grba nalaze se tri vodoravne, paralelne, valovite bijele crte čija se dužina smanjuje proporcionalno prema donjem dijelu grba. Grb je optočen trakom zlatnožute boje. Krajnje tačke grba su kao tačke jednakostraničnog trougla.

Član 3.

Zastava Hercegovačko-neretvanskog kantona je pravouglog oblika s odozgo prema dolje horizontalno poredanih pet proporcionalnih polja jednake veličine: crvene, bijele, plave, bijele i zelene boje. U sredini zastave nalazi se grb Hercegovačko-neretvanskog kantona utvrđen u členu 2. ovog Zakona. Grb je smješten tako da počinje i završava na sredini polja bijele boje. Odnos širine i dužine zastave je 3:5.

Član 4.

Likovno rješenje grba i zastave Hercegovačko-neretvanskog kantona je sastavni dio ovog Zakona.

Član 5.

O upotrebi grba i zastave Hercegovačko-neretvanskog kantona donijet će poseban zakon.
[...]

5.7.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Hercegovačko-neretvanskog kantona¹¹⁷

OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se upotreba grba i zastave Hercegovačko-neretvanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton).

Član 2.

Grbom i zastavom Kantona predstavlja se Kanton. Grb i zastava se ističu kao simboli Kantona.

Član 3.

Grb i zastava Kantona upotrebljavaju se shodno odredbama ovog Zakona na način kojim se promoviše ugled i dostojanstvo Kantona.

---

¹¹⁶ Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona, broj 7/04.

¹¹⁷ Službene novine Hercegovačko-neretvanskog kantona, broj 7/04.

Član 4.

Grb i zastava Kantona ne mogu se upotrebljavati na javnom mjestu ukoliko su oštećeni ili svojim izgledom nepodobni za upotrebu. Oštećeni ili za upotrebu nepodobni grb i zastava povlače se iz upotrebe.

Član 5.

Grb i zastava ne mogu se upotrebljavati kao robni ili uslužni žig ili model, niti kao bilo koji drugi znak za obilježavanje robe ili usluga.

Član 6.

Samo kada je to predviđeno posebnim propisima grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati kao sastavni dio drugih simbola ili obilježja.

Član 7.

Slobodna je upotreba grba i zastave Kantona u umjetničke i obrazovne svrhe, pod uvjetom da ne narušava ugled i dostojanstvo Kantona.

Član 8.

Grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati samo u obliku i sadržini utvrđenim Zakonom o grbu i zastavi Kantona. U grbu i zastavi Kantona ne može se ništa mijenjati.

Član 9.

Vlada Hercegovačko-neretvanskog kantona je nadležna za regulisanje proizvodnje grba i zastave.

Član 10.

Originali grba i zastave Kantona čuvaju se u Skupštini Hercegovačko-neretvanskog kantona i prema njima se vrši oblikovanje grba i zastave Kantona.

Član 11.

Ako se grb i zastava Kantona ističu na teritoriji Kantona zajedno s drugim domaćim ili stranim grbom ili zastavom, grb odnosno zastava Kantona stavlja se na počasno mjesto izuzev u slučajevima predviđenim posebnim zakonima. Isticanje grba i zastave Kantona s grbom i zastavom Bosne i Hercegovine i grbom i zastavom Federacije Bosne i Hercegovine vrši se shodno posebnom propisu.

UPOTREBA GRBA KANTONA

Član 12.

Grb Kantona upotrebljava se:

- u sastavu pečata Kantona shodno Zakonu o pečatu Hercegovačko-neretvanskog kantona,
- na uniformama policijskih snaga,
- u drugim slučajevima pod uvjetima i na način predviđen zakonom.

Član 13.

Grb se može upotrebljavati:

- na ulazu u objekte, u službenim natpisima na zgradama u kojima su smješteni organi vlasti Kantona, kao i na ulazu u objekte gdje su smještene sve druge institucije Kantona i druge institucije kojima ove institucije upravljaju,
- u službenim prostorijama za sastanke i prostorijama funkcionera Kantona,
- na službenim pozivnicama, ili sličnim aktima koje koriste predsjedavajući i zamjenici predsjedavajućeg Skupštine, predsjednik Vlade, ministri ili drugi funkcioneri Kantona,
- u drugim slučajevima ako njegova upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona,
- na zgradama u kojima su smješteni općinski organi vlasti, kao i u svečanim prostorijama tih zgrada,
- prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje ili je predstavljen shodno pravilima i praksi održavanja tih skupova,
- u drugim slučajevima u skladu sa zakonom.

Član 14.

Ako se grb Kantona ističe na teritoriji Kantona zajedno s jednim ili više domaćih ili stranih grbova ili sličnim amblemima, grb Kantona nalazi se na počasnom mjestu i to:

- u sredini kruga gledano sprijeda ako su grbovi ili amblemi poredani ukруг;
- u sredini polukruga gledano sprijeda ako su grbovi ili amblemi poredani u polukrug;
- na čelu kolone drugih grbova ako su drugi grbovi ili amblemi poredani u koloni;
- na čelu grupe drugih grbova ako su grbovi poredani u grupi;
- na desnoj strani sprijeda gledano od grba strane države ili međunarodne organizacije koji se ističe u centru osim u slučajevima kada se upotreba vrši shodno propisima iz člana 11. ovog Zakona.

UPOTREBA ZASTAVE KANTONA

Član 15.

Zastava Kantona ističe se:

- na zgradi u kojoj su smješteni Skupština Kantona, Vlada Kantona, ministarstva i drugi organi vlasti Kantona,
- u dane službenih praznika na zgradama u kojima su smješteni organi vlasti Kantona za vrijeme trajanja tih praznika,
- u dane žalosti koje odredi nadležni organ na pola koplja za vrijeme trajanja žalosti,
- u drugim slučajevima pod uvjetima i na način utvrđen zakonom.

Član 16.

Zastava Kantona može se isticati:

- na zgradama u kojima su smješteni gradski i općinski organi vlasti za vrijeme svečanosti u tim gradovima i općinama;
- prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, stručnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje ili je predstavljen shodno pravilima i praksi održavanja takvih skupova;

- prilikom svečanosti i drugih političkih, kulturnih sportskih i sličnih manifestacija koje su od značaja za Kanton;
- na prevoznim sredstvima koje koriste predsjedavajući, zamjenici predsjedavajućeg Skupštine i predsjednik Vlade Kantona;
- u drugim slučajevima ako njena upotreba nije u suprotnosti s ovim Zakonom.

Član 17.

Ako se zastava Kantona ističe na teritoriji Kantona zajedno s drugim zastavama, zastava Kantona nalazi se na počasnom mjestu i to:

- u sredini kruga gledano sprijeda - ako su zastave poredane ukrug;
- u sredini polukruga gledano sprijeda - ako su zastave poredane u polukrug;
- na čelu kolone drugih zastava - ako su druge zastave poredane u koloni;
- na prvom mjestu u vrsti sprijeda gledano - ako su druge zastave poredane u vrstu;
- na čelu grupe - ako su druge zastave poredane u grupe.

Ako se zastava Kantona ističe pored neke druge zastave, ona se uvijek nalazi s lijeve strane gledano sprijeda.

Član 18.

Zastava Kantona podiže se i spušta, ističe i skida odnosno prenosi uz uobičajene počasti (ustajanje, pozdravljanje i dr.).

KAZNENE ODREDBE

Član 19.

Novčanom kaznom od 1.500,00 do 7.500,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:

- na javnom mjestu upotrijebi grb ili zastavu Kantona koji su oštećeni ili su svojim izgledom nepodobni za upotrebu (član 4.),
- upotrijebi grb ili zastavu Kantona kao znak za obilježavanje robe ili usluga (član 5.);
- upotrijebi grb ili zastavu suprotno odredbama člana 7. ovog Zakona;
- upotrijebi grb ili zastavu Kantona u obliku i sadržaju suprotno odredbama člana 8. ovog Zakona;
- upotrijebi grb ili zastavu suprotno odredbama članova 11, 13. i 16. ovog Zakona;
- ako ne upotrijebi, odnosno ne istakne grb i zastavu Kantona shodno odredbama članova 12. i 15. ovog Zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 300,00 do 750,00 KM.

Član 20.

Za prekršaj iz člana 19. stav 1 ovog Zakona novčanom kaznom u iznosu od 300,00 do 750,00 KM kaznit će se lice koje samostalno obavlja privrednu djelatnost.

Za prekršaj iz člana 19. stav 1 tačka 1, 2, 3. i 4. ovog Zakona, kaznit će se građanin novčanom kaznom u iznosu od 100,00 do 400,00 KM.

Član 21.

Počiniocu prekršaja iz članova 19. i 20. ovog Zakona može se izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta kojim je izvršen prekršaj.

5.8. Zapadnohercegovački kanton

Službena obilježja Zapadnohercegovačkog kantona definisana su Ustavom Zapadnohercegovačkog kantona, Zakonom o grbu i zastavi Zapadnohercegovačkog kantona i Zakonom o upotrebi grba i zastave Zapadnohercegovačkog kantona.

Grb i zastava Zapadnohercegovačkog kantona

5.8.1. Ustav Zapadnohercegovačkog kantona¹¹⁸

Član 7.

Kanton ima grb, zastavu i pečat, kao i druga obilježja o kojima odluči Skupština Kantona. Obilježja Kantona iz stava 1 ovog člana upotrebljavat će se uz obilježja Federacije Bosne i Hercegovine, u skladu sa zakonima Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona.

Član 8.

Grb Kantona je historijski hrvatski grb u obliku stilizovanog štita, podijeljen vodoravno i okomito u dvadeset pet crvenih i bijelih polja – kvadrata, tako da je prvo polje u gornjem lijevom uglu stilizovanog štita crvene boje. Iznad stilizovanog štita nalazi se tropleter vodoravno položen na štit iznad tri centralna polja.

Omjer visine tropletera i visine kvadratnog polja je 1:1, a omjer dužine tropletera i dužine kvadratnog polja je 3:1. Grb je obrubljen zlatnom crtom.

Član 9.

Zastava Kantona sastoji se od tri boje: crvene, bijele i plave, s grbom Kantona u sredini. Omjer širine i dužine zastave je 1:2. Boje zastave su položene vodoravno i to ovim redom s gornje strane: crvena, bijela i plava. Svaka boja čini jednu trećinu širine zastave. Grb Kantona je smješten u sredini zastave tako da gornji dio grba (tropleter) zalazi u crveno polje zastave, a donji dio grba (u visini jednog kvadratnog polja) zalazi u plavo polje zastave. Centralna tačka grba poklapa se s tačkom u kojoj se sijeku dijagonale zastave.

5.8.2. Zakon o grbu i zastavi Zapadnohercegovačkog kantona¹¹⁹

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se izgled, sadržaj i likovno rješenje grba i zastave Zapadnohercegovačkog kantona (u daljem tekstu: Kanton).

¹¹⁸ Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona, br. 1/96, 2/99, 14/00, 17/00, 1/03, 10/04 i 17/11.

¹¹⁹ Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona, broj 5/03.

Član 2.

Grb Kantona (u daljem tekstu: grb) je historijski hrvatski grb u obliku stilizovanog štita, podijeljen vodoravno i okomito u dvadeset pet crvenih i bijelih polja – kvadrata, tako da je prvo polje u gornjem lijevom kutu stilizovanog štita crvene boje. Iznad stilizovanog štita nalazi se tropleter vodoravno položen na štit iznad tri centralna polja.

Omjer visine tropletera i visine kvadratnog polja je 1:1, a omjer dužine tropletera i dužine kvadratnog polja je 3:1. Grb je obrubljen zlatnom crtom.

Član 3.

Zastava Kantona (u daljem tekstu: zastava) sastoji se od tri boje: crvene, bijele i plave, s grbom u sredini.

Omjer širine i dužine zastave je 1:2. Boje zastave su položene vodoravno i to ovim redom s gornje strane: crvena, bijela i plava. Svaka boja čini jednu trećinu širine zastave. Grb je smješten u sredini zastave, tako da gornji dio grba (tropleter) zalazi u crveno polje zastave, a donji dio grba (u visini jednog kvadratnog polja) zalazi u plavo polje zastave. Centralna tačka grba poklapa se s tačkom u kojoj se sijeku dijagonale zastave.

Član 4.

Likovni prikaz grba i zastave sastavni je dio ovog Zakona.

Član 5.

O upotrebi grba i zastave donijet će se poseban zakon.

[...]

5.8.3 Zakon o upotrebi grba i zastave Zapadnohercegovačkog kantona¹²⁰

OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se upotreba grba i zastave Zapadnohercegovačkog kantona (u daljem tekstu: Kanton).

Član 2.

Grb i zastava Kantona upotrebljavaju se u skladu s odredbama ovog Zakona na način kojim se promoviše ugled i dostojanstvo Kantona.

Grbom i zastavom Kantona predstavlja se Kanton i izražava pripadnost Kantonu.

Član 3.

Isticanje grba i zastave Kantona s grbom i zastavom Federacije Bosne i Hercegovine obavlja se u skladu s posebnim propisima.

---

¹²⁰ Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona, br. 5/03 i 20/13.

Član 4.

Grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati samo u obliku i sadržaju utvrđenim Zakonom o grbu i zastavi Zapadnohercegovačkog kantona.

U grbu i zastavi Kantona ne može se ništa mijenjati.

Član 5.

Izvornici grba i zastave Kantona čuvaju se u Skupštini Kantona i prema njima se obavlja oblikovanje grba i zastave Kantona.

Za upotrebu originala grba i zastave kantona odgovoran je sekretar Skupštine Kantona.

Član 6.

Grb i zastava Kantona ne može se upotrijebiti kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model, niti kao bilo koji drugi znak za obilježavanje robe i usluga.

Grb i zastava Kantona ne mogu se upotrebljavati na javnom mjestu ako su oštećeni ili svojim izgledom nepodobni za upotrebu, i takav grb i zastava se povlače iz upotrebe.

Član 7.

Slobodna je upotreba grba i zastave Kantona u umjetničke i obrazovne svrhe, pod uvjetom da ne narušavaju ugled i dostojanstvo Kantona.

Kada je to predviđeno posebnim propisima, grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati kao sastavni dio drugih simbola i obilježja.

Član 8.

Ako se grb i zastava Kantona ističu na teritoriji Kantona zajedno s drugim domaćim ili stranim grbom i zastavom, grb i zastava Kantona stavljaju se na počasno mjesto, u skladu s ovim Zakonom, izuzev u slučaju iz člana 3. ovog Zakona.

UPOTREBA GRBA KANTONA

Član 9.

Grb Kantona upotrebljava se:

- a) u sastavu pečata Kantona u skladu s kantonalnim zakonom;
- b) na natpisnoj ploči zgrade gdje je smješteno kantonalno tijelo vlasti i drugo tijelo, služba i institucija koja je osnovana kantonalnim propisom, organizacijskoj jedinici tog tijela, službe i institucije na teritoriji Kantona, kao i u službenoj prostoriji tog tijela;
- c) u zaglavlju službenog akta kojim se služi tijelo iz prethodne tačke;
- d) na spomenici, povelji, diplomu i priznanju koje dodjeljuje Kanton;
- e) na službenoj iskaznici koju izdaje kantonalno tijelo;
- f) na zastupničkoj iskaznici zastupnika u Skupštini Kantona;
- g) na službenom vozilu tijela iz tačke b) ovog stava;
- h) u drugim slučajevima u skladu sa Zakonom i drugim propisima Kantona.

Član 10.

Grb Kantona može se upotrebljavati:

- a) na zgradama u kojima su smještena gradska i općinska tijela na teritoriji Kantona, kao i u svečanim prostorijama tih zgrada;

- b) na zgradama u kojima su smještene ustanove, kao i u svečanim prostorijama tih zgrada;
- c) prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje ili je predstavljen u skladu s pravima i praksom održavanja takvih skupova;
- d) na službenim pozivnicama, čestitkama, promotivnim materijalima i poslovnim poklonima i drugim predmetima koje koriste predsjednik Skupštine i Vlade Kantona, ministri i drugi funkcioneri Kantona, a služe za promociju Kantona i iskazivanje pripadnosti Kantonu.
- e) u drugim slučajevima, ako njegova upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 10a.

Ako se grb Kantona ističe na teritoriji Kantona zajedno s jednim ili više domaćih ili stranih grbova ili obilježja, grb Kantona nalazi se na počasnom mjestu, i to:

- a) u sredini kruga, sprijeda gledano, ako su drugi grbovi i obilježja poredni ukrug;
- b) u sredini polukruga sprijeda gledano, ako su drugi grbovi i obilježja poredani u polukrug;
- c) na čelu kolone, ako su drugi grbovi i obilježja poredani u koloni;
- d) na čelu grupe, ako su grbovi i obilježja poredani u grupe;
- e) na desnoj strani, sprijeda gledano, od grba strane države ili međunarodne organizacije, koji se ističe u sredini, osim u slučajevima službenih posjeta državnih ili međunarodnih organizacija, kada se upotreba vrši u skladu s članom 3. ovog Zakona.

UPOTREBA ZASTAVE KANTONA

Član 11.

1. Zastava Kantona ističe se:

- a) stalno na jarbolu ispred zgrade u kojoj su smješteni Skupština i Vlada Kantona;
- b) stalno na zgradi u kojoj su smještena kantonalna, gradska i općinska tijela vlasti, službe i institucije koje su osnovane kantonalnim propisom, organizacijskim jedinicama tih tijela, službama i institucijama na teritoriji Kantona, kao i u svečanim prostorijama tih tijela;
- c) na zgradama u kojima su smještene pravne osobe, u dane praznika, blagdana i drugih svečanosti, utvrđenim kantonalnim zakonom i drugim propisima;
- d) u drugim slučajevima, ako njena upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

2. U dane žalosti zastava Kantona vije se na zgradama iz stava 1 ovog člana, na pola koplja za vrijeme trajanja žalosti.

Član 12.

Zastava Kantona može se isticati:

- 1) u zgradama u kojima su smještene ustanove za vrijeme svečanosti u tim ustanovama;
- 2) prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima Kanton učestvuje ili je predstavljen u skladu s pravima i praksom održavanja takvih skupova;
- 3) prilikom proslave svečanosti i drugih masovnih političkih, kulturnih, sportskih i sličnih manifestacija koje su od značenja za Kanton;
- 4) u drugim slučajevima, ako njena upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 12a.

1. Ako se zastava Kantona ističe na teritoriji Kantona zajedno s drugim zastavama, zastava Kantona nalazi se na počasnom mjestu, i to:

- a) U sredini kruga sprijeda gledano, ako su druge zastave poredane ukrug;
- b) U sredini polukruga, sprijeda gledano, ako su druge zastave poredane u polukrug;
- c) Na čelu kolone, ako su druge zastave poredane u koloni;
- d) Na čelu grupe zastava, ako su zastave poredane u grupu;
- e) Na prvom mjestu u vrsti, sprijeda gledano, ako su druge zastave poredane u vrstu.

2. Ako se zastava Kantona ističe pored neke druge zastave, ona se uvijek nalazi s lijeve strane, sprijeda gledano.

3. Ako se zastava Kantona ističe okomito na govornici ili kakvom drugom počasnom mjestu, crvena boja zastave je prva s lijeve strane, gledano s prednje strane.

4. Ako se zastava Kantona ističe u govornici, može se postaviti na koplju s desne strane govornika ili na zidu iza govornika, tako da je govornik ne zaklanja.

5. Ako se zastava Kantona polaže na odar, postolje ili se nosi u vodoravnom položaju, crvena boja se nalazi s lijeve strane gledano s prednje strane.

6. Ako se zastava Kantona ističe preko ulice ili trga u okomitom položaju, tad se crvena boja zastave nalazi na:

- a) sjevernoj strani - ako je pravac ulice istok-zapad, odnosno zapad-istok,
- b) istočnoj strani - ako je pravac ulice sjever-jug, odnosno jug-sjever.

7. Zabranjeno je isticanje zastave Kantona tako da dodiruje tlo, korištenje kao podloge, podmetača, prostirke, zastora, kao i za ukrašavanje konferencijskog stola, osim u formi stolne zastavice.

KAZNENE ODREDBE

Član 13.

Novčanom kaznom od 500 do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj preduzeće ili druga pravna osoba, ako:

- 1) upotrijebi grb i zastavu Kantona u obliku i sadržaju suprotno odredbama člana 5. ovog Zakona;
- 2) upotrijebi grb ili zastavu Kantona kao znak za obilježavanje robe ili usluga (član 6. stav 1);
- 3) na javnom mjestu upotrijebi grb ili zastavu Kantona koji su oštećeni ili su svojim izgledom nepodobni za upotrebu (član 6. stav 2);
- 4) upotrijebi grb i zastavu Kantona suprotno odredbama člana 10a. i 12a. ovog Zakona;
- 5) grb i zastavu Kantona ne istakne u skladu s članovima 9. i 11. ovog Zakona.

Član 14.

Za prekršaj iz člana 13. stav 1 ovog Zakona novčanom kaznom od 50 do 500 KM kaznit će se fizička osoba-obrtnik.

Za prekršaj iz člana 13. stav 1 tačke 1., 2. i 3. ovog Zakona kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 50 do 300 KM.

Član 15.

Uz novčanu kaznu predviđenu za prekršaj iz članova 13. i 14. ovog Zakona, počinitelju prekršaja izriče se i zaštitna mjera oduzimanja predmeta kojim je izvršen prekršaj.

Član 15a.

Ovlašteno tijelo za izricanje prekršajnih sankcija putem izdavanja prekršajnog naloga i pokretanje prekršajnog postupka je Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona.

Član 15b.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Zapadnohercegovačkog kantona će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti bliže propise o izgledu i sadržaju:

- a) natpisnih ploča iz člana 9. ovog Zakona;
- b) zaglavlju službenog akta iz člana 9. ovog Zakona;
- c) posebnog znaka obilježavanja službenih vozila iz člana 9. ovog Zakona.

5.9. Kanton Sarajevo

Službena obilježja Kantona Sarajevo definisana su Ustavom Kantona Sarajevo, Zakonom o grbu i zastavi Kantona Sarajevo, Zakonom o upotrebi grba i zastave Kantona Sarajevo i Zakonom o pečatu Kantona Sarajevo.

Službena obilježja upotrebljavaju se samostalno ili zajedno sa službenim obilježjima Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine, kako je to određeno njihovim propisima i propisima Kantona.

Grb i zastava Kantona Sarajevo

5.9.1. Ustav Kantona Sarajevo¹²¹

Član 5. (Službena obilježja Kantona)

Kanton ima grb, zastavu, himnu/svečanu pjesmu i pečat, kao i druga obilježja o kojima odlučuje Skupština.

Službena obilježja Kantona upotrebljavat će se samostalno ili zajedno sa službenim obilježjima Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine, kako je to određeno njihovim propisima i propisima Kantona.

Za prihvatanje službenih obilježja iz prethodnog stava u Skupštini potrebna je kvalifikovana većina ukupnog broja poslanika.

¹²¹ Službene novine Kantona Sarajevo, br. 1/96, 2/96, 3/96, 16/97, 14/00, 4/01, 28/04 i 6/13.

5.9.2. Zakon o grbu i zastavi Kantona Sarajevo¹²²

Član 1.

Ovim Zakonom utvrđuju se izgled, sadržaj i likovno rješenje grba i zastave Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Zakon).

Član 2.

Grb Kantona Sarajevo je štitastog oblika, konstruktivno u potpunosti simetričan po vertikalnoj osi. Štit grba se u donje dvije trećine sužava u špic. Okvir štita je zlatne boje. Površina grba podijeljena je u dva dijela po vertikalnoj osi. Lijeva polovina grba je bordo (CO M 100 Y 100 K 40), a desna polovina grba je tamnoplava (C 40 M 40 YO K 60). U centralnom dijelu štita je centralni element - kombinacija zvekira i rozete, srebrene boje, koji predstavlja simbol susreta i sinteze velikih civilizacija Istoka i Zapada. Iznad centralnog elementa raspoređeno je devet zlatnih zvjezdica, simbola devet općina Kantona Sarajevo.

Član 3.

Zastava Kantona Sarajevo je pravougaona, horizontalna ili vertikalna. Boja zastave je bijela. Proporcije zastave su 5:3. Položaj grba na zastavi je centriran.

Član 4.

Likovno rješenje grba i zastave Kantona Sarajevo sastavni je dio ovog Zakona.

Likovno-grafički standardi izrade grba i zastave Kantona Sarajevo, kao i položaj grba na zastavi i njegova veličina, sastavni su dio ovog Zakona.

Član 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u Službenim novinama Kantona Sarajevo.

5.9.3. Zakon o upotrebi grba i zastave Kantona Sarajevo¹²³

Član 1.

Ovim Zakonom uređuje se upotreba grba i zastave Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton)

Član 2.

Grbom i zastavom Kantona predstavlja se Kanton i izražava pripadnost Kantonu.

Član 3.

Grb i zastava Kantona upotrebljavaju se u skladu s odredbama ovog Zakona, na način kojim ističe ugled i dostojanstvo Kantona.

Član 4.

Isticanje grba i zastave Kantona s grbom i zastavom Federacije Bosne i Hercegovine i s grbom i zastavom Bosne i Hercegovine, vrši se u skladu s posebnim propisom Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine.

¹²² Službene novine Kantona Sarajevo, broj 9/99.

¹²³ Službene novine Kantona Sarajevo, br. 3/09 – Prečišćeni tekst i 36/15.

Član 5.

Grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati samo u obliku i sadržini utvrđenim ovim Zakonom.

Član 6.

Originali grba i zastave Kantona čuvaju se kod predsjedavajućeg Skupštine Kantona i prema njima se vrše oblikovanja grba i zastave Kantona.

Član 7.

Grb i zastava Kantona ne mogu se upotrijebiti kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model niti kao bilo koji drugi znak za obilježavanje robe ili usluga.

Član 8.

Upotreba grba i zastave Kantona slobodna je u umjetničkom stvaralaštvu ili odgojno-nastavnoj svrsi, pod uvjetom da se time ne vrijeđa ugled i dostojanstvo Kantona.

Grb i zastava Kantona mogu se upotrebljavati na promotivnim i humanitarnim manifestacijama na kojima se predstavlja Kanton u zemlji i inostranstvu (bedž, kapa, majica, zastavica, drugi predmeti).

Odobrenje za upotrebu grba i zastave iz prethodnog stava, daje Vlada Kantona, na prijedlog nadležnog ministarstva Kantona.

Član 9.

Grb i zastava Kantona ne mogu se upotrebljavati na javnom mjestu ako su oštećeni ili svojim izgledom nepodobni za upotrebu.

Član 10.

Ako se grb i zastava Kantona ističu na teritoriji Kantona zajedno s drugim domaćim ili stranim grbom, odnosno zastavom, grb odnosno zastava Kantona stavlja se na počasno mjesto, u skladu s ovim Zakonom, izuzev u slučaju iz člana 4. ovog Zakona.

Član 11.

Grb Kantona upotrebljava se:

- 1) u sastavu pečata Kantona, u skladu s ovim Zakonom,
- 2) u službenim prostorijama i natpisima na zgradama gdje su smješteni organi Kantona iz člana 2. Zakona o pečatu Kantona Sarajevo, memorandumima i službenim vozilima tih organa,
- 3) na uniformama pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona,
- 4) na službenim legitimacijama koje izdaju kantonalni organi,
- 5) na poslaničkim legitimacijama poslanika u Skupštini Kantona Sarajevo,
- 6) u drugim slučajevima u skladu sa zakonom i drugim propisima Kantona.

Član 12.

Grb Kantona može se upotrebljavati:

- 1) na zgradama u kojima su smješteni gradski i općinski organi na teritoriji Kantona, kao i u svečanim prostorijama tih zgrada,

- 2) prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima učestvuje Kanton ili je predstavljen u skladu s pravilima i praksom održavanja takvih skupova,
- 3) na zvaničnim pozivnicama, čestitkama i sličnim aktima koje koristi predsjedavajući i zamjenik predsjedavajućeg Skupštine Kantona, premijer, ministri i drugi funkcioneri Kantona,
- 4) u drugim slučajevima, ako njegova upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 13.

Ako se grb Kantona ističe na teritoriji Kantona zajedno s jednim ili više domaćih ili stranih grbova ili drugim sličnim amblemima, grb Kantona nalazi se na počasnom mjestu, i to:

- 1) u sredini kruga, sprijeda gledano, ako su drugi grbovi i emblem poredani u krug,
- 2) u sredini polukruga sprijeda gledano, ako su drugi grbovi i emblem poredani u polukrug,
- 3) na čelu kolone, ako su drugi grbovi i emblem poredani u koloni,
- 4) na čelu grupe drugih grbova, ako su grbovi poredani u grupe,
- 5) na desnoj strani, sprijeda gledano, od grba strane države ili međunarodne organizacije, koji se ističe u centru, osim u slučajevima zvaničnih posjeta državnih ili međunarodnih organizacija, kada se upotrebe vrše u skladu s članom 4. ovog Zakona.

ISTICANJE ZASTAVE KANTONA

Član 14.

Zastava se ističe:

- 1) na zgradi u kojoj su smješteni Skupština i Vlada Kantona,
- 2) u dane praznika Kantona, na zgradama u kojima su smješteni organi Kantona, za vrijeme trajanja tih praznika,
- 3) na zgradama iz tačke 1. ovog člana, u dane žalosti koje odredi Vlada Kantona, na pola koplja za vrijeme trajanja žalosti,
- 4) u drugim slučajevima, pod uvjetima i na način određen zakonom.

Član 15.

Zastava Kantona može se isticati:

- 1) na zgradama u kojima su smješteni gradski i općinski organi na teritoriji Kantona, za vrijeme svečanosti u Gradu Sarajevu i općinama na teritoriji Kantona,
- 2) prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova (političkih, naučnih, kulturno-umjetničkih, sportskih i dr.) na kojima učestvuje Kanton ili je predstavljen u skladu s pravilima i praksom održavanja takvih skupova,
- 3) prilikom proslave, svečanosti i drugih masovnih političkih, kulturnih, sportskih i sličnih manifestacija koje su od značaja za Kanton,
- 4) u drugim slučajevima, ako njena upotreba nije u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 16.

Ako se zastava Kantona ističe na teritoriji Kantona zajedno s drugim zastavama, zastava Kantona nalazi se na počasnom mjestu, i to:

- 1) u sredini kruga sprijeda gledano, ako su druge zastave poredane u krug,

- 2) u sredini polukruga, sprijeda gledano, ako su druge zastave poredane u polukrug, u skladu s propisom iz člana 4. ovog Zakona,
- 3) na čelu kolone, ako su druge zastave poredane u kolonu,
- 4) na čelu grupe drugih zastava, ako su zastave poredane u grupe,
- 5) na prvom mjestu u vrsti, sprijeda gledano, ako su druge zastave poredane u vrstu.

Ako se zastava Kantona ističe pored neke druge zastave, ona se uvijek nalazi s lijeve strane, sprijeda gledano.

Član 17.

Ako se zastava Kantona ističe preko ulice i trga, na stolu, bini ili nekom drugom počasnom mjestu, u vertikalnom položaju, izgled zastave treba da bude takav da gornja strana grba bude okrenuta prema gore.

Član 18.

Zastava Kantona podiže se i spušta, ističe i skida, odnosno prenosi, uz uobičajene počasti (ustajanje, pozdravljanje).

KAZNE NE ODREDBE

Član 19.

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:

1. upotrijebi grb ili zastavu Kantona u obliku i sadržaju suprotno odredbama člana 5. ovog Zakona,
2. upotrijebi grb ili zastavu Kantona kao znak za obilježavanje robe ili usluga (član 7.),
3. upotrijebi grb ili zastavu Kantona suprotno uvjetima iz člana 8. ovog Zakona,
4. ako na javnom mjestu upotrijebi grb ili zastavu Kantona koji su oštećeni ili su svojim izgledom nepodobni za upotrebu (član 9.),
5. ako upotrijebi grb ili istakne zastavu Kantona suprotno odredbama čl. 4, 12. i 15. ovog Zakona.

Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom u iznosu od 500 do 1.000 KM.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u kantonalnom organu uprave i drugom kantonalnom organu, odnosno organu Grada Sarajeva i općine s teritorije Kantona, novčanom kaznom u iznosu od 500 do 1.000 KM.

Član 20.

Novčanom kaznom od 1.000 do 6.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako ne upotrijebi grb odnosno ne istakne zastavu Kantona u skladu s odredbama čl. 10. i 13. ovog Zakona.

Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom u iznosu od 500 do 1.000 KM.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u kantonalnom organu uprave i drugom kantonalnom organu, odnosno organu Grada Sarajeva i općine s teritorije Kantona, novčanom kaznom u iznosu od 500 do 1.000 KM.

Član 21.

Za prekršaj iz člana 19. stav 1 ovog Zakona novčanom kaznom u iznosu od 350 KM do 1.000 KM kaznit će se osoba koja obavlja samostalnu poslovnu djelatnost - obrt.

Za prekršaj iz člana 19. stav 1 tač. 1., 2., 3. i 4. ovog Zakona kaznit će se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 150 KM do 500 KM.

Član 22.

Uz novčanu kaznu predviđenu za prekršaj iz čl. 19. i 21. ovog Zakona, počiniocu prekršaja izriče se i zaštitna mjera oduzimanja predmeta kojim je izvršen prekršaj.

Član 23.

Ovlašteni organ za izricanje prekršajnih sankcija putem izdavanja prekršajnog naloga i pokretanje prekršajnog postupka je Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona.

5.9.4. Zakon o pečatu Kantona Sarajevo¹²⁴

OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom utvrđuju se organi koji imaju pravo na pečat Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton), oblik i sadržaj pečata, izrada pečata, čuvanje i upotreba pečata, kao i druga pitanja od značaja za provođenje ovog Zakona.

Član 2.

Pečat Kantona (u daljem tekstu: pečat) imaju: - Kanton; - Skupština Kantona; - Vlada Kantona; - kantonalna ministarstva, kantonalne uprave i kantonalne upravne organizacije, stručne i druge službe koje osniva Vlada Kantona i drugi kantonalni organi i organizacije; - sudovi Kantona; - Kantonalno tužilaštvo; - Pravobranilaštvo Kantona; - Štab civilne zaštite Kantona; - javne ustanove čiji je osnivač Kanton, ako pravilima javne ustanove nije drukčije određeno.

U slučaju da javna ustanova svojim pravilima određuje oblik i sadržaj pečata, tim pravilima se uređuje i način izrade pečata, čuvanje i upotreba pečata i druga pitanja od značaja za izradu i upotrebu pečata.

Član 3.

Pečatom se potvrđuje autentičnost službenih akata organa iz prethodnog člana ovog Zakona.

OBLIK I SADRŽAJ PEČATA

Član 4.

Pečat ima oblik kruga, a u prvom koncentričnom krugu sadrži tekst: "Bosna i Hercegovina - Federacija Bosne i Hercegovine", u drugom koncentričnom krugu tekst: "KANTON SARAJEVO", ispisan velikim slovima i u trećem koncentričnom krugu naziv i sjedište organa iz člana 2. ovog Zakona. Nazivi iz prethodnog člana ispisuju se istovremeno latinicom i ćirilicom. U sredini pečata je grb Kantona.

---

¹²⁴ Službene novine Kantona Sarajevo, br. 3/09 – Prečišćeni tekst i 36/15.

Član 5.

Pečat Kantona ima prečnik od 70 mm, a pečati ostalih organa iz člana 2. ovog Zakona imaju prečnik od 50 mm (veliki pečat) i 30 mm (mali pečat). Izuzetno, pečat organa iz člana 2. ovog Zakona može biti i prečnika 20 mm.

Član 6.

Organi iz člana 2. ovog Zakona u pravilu imaju jedan pečat prečnika 50 mm i jedan pečat prečnika 30 mm, a mogu imati i po jedan pečat prečnika 20 mm i prečnika 30 mm za otiske u pečatnom vosku. Ako je to neophodno, zbog organizacije rada, organi mogu imati i više pečata iz prethodnog stava, s tim da su dužni posebno obrazložiti takav zahtjev. Ako organi iz člana 2. ovog Zakona imaju više pečata iste veličine i sadržine, svaki primjerak mora biti označen brojem. Premijer ima pravo koristiti pečat Vlade Kantona.

IZRADA PEČATA

Član 7.

Pečat izrađuje pečatoreznica koju ovlasti Ministarstvo pravde i uprave Kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo), u skladu s rješenjem o odobrenju izrade pečata i od materijala koji najviše odgovara svrsi upotrebe pečata.

Član 8.

Nadzor nad radom pečatoreznice ovlaštene za izradu pečata, u pogledu izrade pečata, vrši Ministarstvo.

Član 9.

Izradu pečata rješenjem odobrava Ministarstvo. Ministarstvo će rješenjem odbiti zahtjev za odobravanje izrade pečata ako podnosilac zahtjeva nema pravo na pečat Kantona ili ako se zahtjev odnosi na odobravanje izrade pečata čiji su sadržaj, dimenzije i broj primjeraka suprotni odredbama ovog Zakona. Primjerak rješenja o odobravanju izrade pečata Ministarstvo dostavlja Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona.

Član 10.

Izrađene pečate, do predaje organu, ovlaštena pečatoreznica dužna je čuvati na sigurnom mjestu i odmah nakon izrade pečata uništiti sve matrice, kao i neuspjele i probne primjerke pečata.

Član 11.

Ministarstvo vodi evidenciju o svim izrađenim pečatima, koja sadrži broj i datum rješenja kojim je odobrena izrada pečata, naziv organa kome je odobrena izrada pečata, otisak pečata, broj primjeraka pečata, datum predaje pečata na upotrebu, kao i podatke o uništenju ili nestanku pečata. Radi evidencije iz prethodnog stava, organ kome je odobrena izrada pečata dužan je, odmah nakon izrade pečata, Ministarstvu pravde dati otisak pečata i obavijestiti Ministarstvo o datumu početka upotrebe pečata.

ČUVANJE I UPOTREBA PEČATA

Član 12.

Pečatom rukuje i upotrebljava ga funkcioner koji rukovodi organom iz člana 2. ovog Zakona. Pečatom može rukovati i upotrebljavati ga i službeno lice organa koje posebnim rješenjem ovlasti funkcioner iz prethodnog stava.

Član 13.

Pečat Kantona čuva i upotrebljava lice koje ovlasti Skupština Kantona. Pečat Kantona stavlja se na originale zakona prije njihovog objavljivanja.

Član 14.

Pečat se stavlja s lijeve strane pored potpisa lica ovlaštenog za potpisivanje službenih akata.

Član 15.

Pečati se moraju čuvati i upotrebljavati tako da se onemogući njihova zloupotreba. O načinu čuvanja i upotrebe pečata odlučuje funkcioner koji rukovodi organom. U organu se vodi posebna evidencija o svim pečatima koji su u upotrebi kod toga organa.

Član 16.

Pečat koji je, zbog istrošenosti ili iz drugih razloga, postao neupotrebljiv, mora se odmah uništiti, o čemu se brine funkcioner koji rukovodi organom ili službeno lice ovlašteno za čuvanje i upotrebu pečata. Pečat se smatra neupotrebljivim zbog istrošenosti, ako se iz njegovog otiska jasno ne vidi tekst koji daje otisak pečata. Uništavanje neupotrebljivih pečata vrši Ministarstvo.

Član 17.

Funkcioner koji rukovodi organom uprave ili službeno lice ovlašteno za čuvanje i upotrebu pečata, dužni su odmah prijaviti nestanak pečata Ministarstvu unutrašnjih poslova Kantona i oglasiti u "Službenim novinama Kantona Sarajevo". Nestali pečat smatra se nevažećim od dana oglašavanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", a u slučaju kasnijeg pronalaženja, nevažeći pečat će se uništiti. Novi pečat koji se izrađuje umjesto nestalog pečata mora biti posebno označen.

KAZNENE ODREDBE

Član 18.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 25.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice koje izradi pečat, a nema pravo na upotrebu pečata u skladu s članom 2. ovog Zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kaznit će se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 3.000 do 10.000 KM, a osoba koja obavlja samostalnu poslovnu djelatnost - obrt novčanom kaznom od 3.000 do 5.000 KM.

Član 19.

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 25.000 KM kaznit će se za prekršaj organ iz člana 2. ovog Zakona koji ima svojstvo pravnog lica, ako ne dostavi na uništenje dotrajali pečat (član 16.) ili ako na propisan način ne oglasi nestali pečat (član 17.).

Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice u organu iz člana 2. ovog Zakona, u iznosu od 3.000 do 10.000 KM.

Član 20.

Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 do 50.000 KM kaznit će se za prekršaj pečatoreznica - pravno lice ako:

- izradi pečat bez ovlaštenja Ministarstva i bez rješenja o odobrenju izrade pečata (član 7.),
- izradi pečat, po sadržini, dimenzijama, broju primjeraka ili od materijala, suprotno rješenju Ministarstva (član 7.),
- ako postupi suprotno članu 10. ovog Zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kaznit će se za prekršaj odgovorno lice u pečatoreznici - pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 3.000 do 10.000 KM.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kaznit će se za prekršaj osoba koja obavlja samostalnu poslovnu djelatnost pečatoreznice - obrt novčanom kaznom od 3.000 do 5.000 KM. Uz novčanu kaznu predviđenu za prekršaj iz stava 1 alineja 3. ovog člana, pečatoreznici - pravnom licu i osobi koja obavlja samostalnu poslovnu djelatnost pečatoreznice - obrt izriče se zaštitna mjera oduzimanja matrica i neuspjelih i probnih primjeraka pečata.

Član 21.

Ovlašteni organ za izricanje prekršajnih sankcija putem izdavanja prekršajnog naloga i za pokretanje prekršajnog postupka je Ministarstvo.

5.10. Kanton 10

Službena obilježja Kantona 10 definisana su Ustavom Kantona 10, i to čl. 7., 8. i 9. Ustava Kantona 10. Istim se propisuje da Kanton 10 ima grb, zastavu i pečat, kao i druga obilježja o kojima odluči Skupština Kantona 10.

5.10.1. Ustav Kantona 10¹²⁵

Član 7.

Kanton ima grb, zastavu i pečat, kao i druga obilježja o kojima odluči Skupština Kantona. Obilježja Kantona iz stava 1 ovog člana upotrebljavaju se uz obilježja Federacije Bosne i Hercegovine, u skladu sa zakonima Federacije Bosne i Hercegovine i Kantona.

Član 8.

Grb Kantona je historijski hrvatski grb u obliku stilizovanog štita, podijeljen vodoravno i uspravno u dvadeset pet crvenih i bijelih polja kvadrata, tako da je prvo polje u gornjem lijevom uglu stilizovanog štita crvene boje. Iznad stilizovanog štita nalazi se tropleter vodoravno položen na štit iznad tri centralna polja.

Omjer visine tropleta i visine kvadratnog polja je 1:1, a omjer dužine tropleta i dužine kvadratnog polja je 3:1.

Grb je obrubljen zlatnom crtom.

---

¹²⁵ Narodne novine Kantona 10, broj 3/96 – prečišćen tekst, 9/00 i 9/04.

Član 9.

Zastava Kantona sastoji se od tri boje: crvene, bijele i plave, s grbom Kantona u sredini. Omjer širine i dužine zastave je 1:2. Boje zastave su položene vodoravno i to ovim redom s gornje strane: crvena, bijela i plava. Svaka boja čini jednu trećinu širine zastave. Grb Kantona je smješten u sredini zastave tako da gornji dio grba (tropleter) zalazi u crveno polje zastave, a donji dio grba (u visini jednog kvadratnog polja) zalazi u plavo polje zastave. Centralna tačka grba poklapa se s tačkom u kojoj se sijeku dijagonale zastave.

5.10.2. Zakon o pečatu Kantona 10¹²⁶

Član 2.

Pravo na pečat Kantona (u daljem tekstu: pečat) imaju: Kanton, premijer kantona, Skupština Kantona, Vlada Kantona, Ministarstva, druga tijela i organizacije Kantona, sudovi, javna tužiteljstva i javna pravobraniteljstva. Pravo na pečat imaju i druga državna tijela, kada je to zakonom određeno.

Član 4.

Pečat ima oblik kruga, a sadrži tekst: Bosna i Hercegovina, Federacija Bosne i Hercegovine, Kanton 10 koji se ispisuju u istom koncentričnom krugu oko grba Kantona, s tim da je tekst Kantona ispisan većim slovima, te naziv i sjedište tijela.

Član 5.

Tekst je ispisan latinicom na hrvatskom jeziku. Pečat ima promjer od 70 mm, a pečati ostalih tijela iz člana 2. ovog Zakona, imaju promjer 40 mm. Pečat organizacionih jedinica tijela iz člana 2. ovog Zakona, pored podataka iz člana 4. ovog Zakona, sadrži i mjesto njihovog sjedišta.

Član 6.

Tijela Kantona iz člana 2. ovog Zakona, mogu imati i pečat manjeg promjera (u daljem tekstu: mali pečat) za potvrđivanje službenih legitimacija, finansijskih i drugih dokumenata. Mali pečat ima isti sadržaj kao i pečat iz člana 4. ovog Zakona, s tim da se tekst na pečatu može skratiti, skraćivanjem pojedinih riječi, ali tako da se jasno vidi sadržaj pečata.

---

¹²⁶ Narodne novine Kantona 10, broj 1/96

VI. GRADOVI U REPUBLICI SRPSKOJ

6.1. Grad Zvornik

Službena obilježja Grada Zvornika definisana su Statutom Grada Zvornika.

Grb i zastava Grada Zvornika

6.1.1. Statut Grada Zvornika¹²⁷

Član 6.

Grad Zvornik ima svoje simbole.

Simboli Grada su grb i zastava.

Grb Grada Zvornika je kombinacija više simbola: zvono s krstom i četiri slova "S" na plavoj podlozi u gornjem lijevom kvadratu simbolizuje prvobitni naziv Grada (Zvornik), kula u gornjem desnom kvadratu na crvenoj podlozi je simbol Grada, Stilizovana glava bika u donjem lijevom kvadratu na crvenoj podlozi predstavlja vjekovnu težnju naroda za slobodu, vodeni talasi u donjem desnom kvadratu predstavljaju simbol rijeke Drine. Izdvojeni naziv i godina "Zvornik – 1410. godine" predstavlja godinu prvog spominjanja Grada Zvornika u pisanim historijskim tragovima.

Zastava Grada Zvornika je bijele boje, pravougaonog oblika, odnosa strana: dva prema jedan s centriranim grbom Grada u sredini zastave i tekстом ispod grba: "Grad ZVORNIK" plave boje. Grb stoji u pravcu horizontalnog pružanja zastave, u slučajevima kada je potrebno da zastava bude postavljena vertikalno, grb može da stoji u vertikalnom pravcu.

Način upotrebe simbola reguliše Skupština Grada posebnom odlukom.

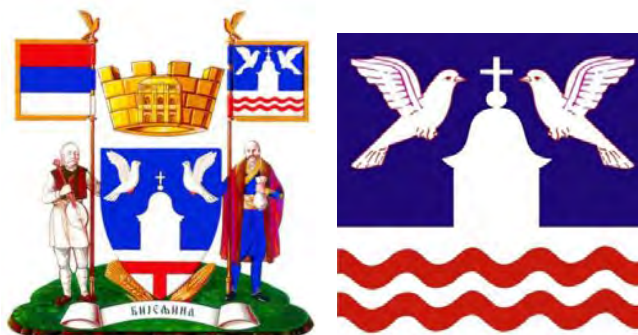
Član 7.

Organi Grada imaju pečate u skladu sa zakonom.

¹²⁷ Službeni glasnik Grada Zvornika, br. 2/16, 14/16 i 4/17.

6.2. Grad Bijeljina

Službena obilježja Grada Bijeljine definisana su Statutom Grada Bijeljine.

Grb i zastava Grada Bijeljine

6.2.1. Statut Grada Bijeljine¹²⁸

Član 5.

- (1) Grad ima grb i zastavu koji predstavljaju historijsko, kulturno i prirodno naslijeđe Grada.
- (2) Grb Grada predstavlja, na nivou velikog grba na plavom štitu, blago zašiljenom, između dva srebrena goluba crvenih nogu u kantnima (naspramnim poljima), uzajamno suočena i podignutih i približenih krila, srebrena silueta krstom nadvišene kupole nad tamburom manastira Tavne koja se uzdiže iz srebrene stope štita u kojoj se povišena crvena greda oslanja na isti takav stub. Štit je nadvišen zlatnom bedemskom krunom s četiri vidljiva merlona (uzvišena stupca), koji simbolišu zajednicu s preko 100.000 stanovnika. U centralni dio krune ugrađen je centralni rizalit (istaknuto pročelje) glavne fasade Skupštine Grada Bijeljine, također od zlata. Držači štita su: desno – Filip Višnjić, u narodnom odijelu, u prirodnim bojama, koji desnom rukom na grudima pridržava gusle; lijevo – Knez Ivo od Semberije u onovremenoj odjeći, u prirodnim bojama, koji lijevom rukom na grudima pridržava vreću s novcem. Uz Filipa Višnjića je koplje zastave Republike Srpske, opervažene zlatnim resama, a uz Kneza Ivu od Semberije isto takvo koplje s kojeg se vije zlatnim resama opervažena zastava Bijeljine. Oba koplja imaju zlatne ferule (nosače) i zlatnu figuru goluba sa štita na vrhu. Postament (osnova) je travom obrasla ravnica, dok su uz sam štit postavljeni zlatni klas pšenice desno i zlatni klip kukuruza lijevo. U dnu je bijela traka ispisana slovima BIJELJINA. Na nivou srednjeg grba štit je identičan prethodnom opisu, nadvišen bedemskom krunom, uz koga se pri stopi nalaze zlatni klas pšenice i zlatni klip kukuruza, kao i traka ispisana slovima BIJELJINA. Mali grb predstavlja samo štit s opisanom heraldičkom kompozicijom.
- (3) Zastava Grada Bijeljine je kvadratnog oblika i sadrži kompoziciju sa štita grba (koju čine kupola manastira Tavna, s dva heraldički postavljena bijela goluba), ali se u stopi, umjesto grede oslonjene na stub nalaze dvije talasaste crvene grede (simboli rijeka Drine i Save).
- (4) Etalone grba i zastave Grada čuva sekretar Skupštine Grada.

¹²⁸ Službeni glasnik Grada Bijeljine, broj 9/17.

Član 6.

- (1) Veliki grb Grada Bijeljine je u zvaničnoj upotrebi kao oznaka i simbol Grada Bijeljine na zgradi Skupštine Grada, u službenim prostorijama gradonačelnika i njegovog zamjenika, predsjednika i potpredsjednika Skupštine, kao i u posebno svečanim prilikama kada se ističe značaj i tradicija Grada.
- (2) Srednji grb Grada Bijeljine je u službenoj upotrebi kao oznaka i simbol organa uprave Grada Bijeljine za obilježavanje službenih prostorija i kao oznaka na aktima ovih organa.
- (3) Mali grb Grada Bijeljine je u upotrebi za javna preduzeća, ustanove i druge organizacije čiji je osnivač Grad, kao i u široj upotrebi. Mali grb je vlasništvo svih građana Grada.
- (4) Grb Grada, na bilo kojem nivou (veliki, srednji mali,), može se koristiti samo u skladu s heraldičkom, veksilološkom i sfragističkom praksom.
- (5) Grb Grada se, po pravilu, prikazuje u propisanim emajlima i bojama. Grb se može prikazivati i u crno-bijeloj transkripciji, standardnom heraldičkom metodom, pod uvjetom da je prikaz u skladu s heraldičkim i veksilološkim načelima.
- (6) Grb se, po pravilu, ističe na prilaznim putevima na granicama područja Grada. Srednji grb se može isticati i na tablama s nazivima ulica na teritoriji Grada.

Član 7.

- (1) Zastava Grada Bijeljine ističe se na zgradi Skupštine Grada i na objektima drugih gradskih organa; u službenim prostorijama gradonačelnika i njegovog zamjenika, predsjednika, potpredsjednika i sekretara Skupštine Grada, rukovodilaca gradskih organa uprave, gradskih upravnih organizacija i stručnih službi; prilikom proslava, svečanosti i drugih masovnih političkih, kulturnih, sportskih i službenih manifestacija koje su od značaja za Grad; prilikom susreta s drugim lokalnim zajednicama, takmičenja i drugih skupova (političkih, kulturnih, naučnih, sportskih i sl.) na kojima Grad učestvuje ili je predstavljen, u skladu s pravilima i praksom održavanja takvih skupova i u drugim slučajevima, ako upotreba zastave nije u suprotnosti s veksilološkom praksom.
- (2) Zastava Grada obavezno se ističe u dane praznika Grada na zgradama gradskih organa, kao i u svim slučajevima kada se posebnim propisima predviđa i propisuje isticanje zastave Republike Srpske odnosno Bosne i Hercegovine.
- (3) U dane žalosti zastava se ističe na pola koplja.
- (4) Grad može imati i naročitu, unikatnu zastavu koja se čuva u Skupštini Grada. Ova zastava se koristi u enterijeru i može biti izrađena na posebno dekorativan način i ukrašena zlatnim resama po slobodnim rubovima. Unikatna zastava simboliše sam Grad i koristi se u najsvečanijim prilikama, samo u prisustvu gradonačelnika i njegovog zamjenika, predsjednika ili potpredsjednika Skupštine Grada ili lica koja ih u toj funkciji zastupaju. Unikatna zastava se može koristiti van prostorija samo na prijedlog nadležnog skupštinskog radnog tijela i uz pismeno odobrenje gradonačelnika ili predsjednika Skupštine Grada.

Član 8.

- (1) Grb i zastava Grada ne mogu se upotrebljavati kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model, niti kao drugi znak za obilježavanje roba ili usluga.
- (2) Grb i zastava ne mogu se upotrebljavati ako su oštećeni ili su svojim izgledom nepodobni za upotrebu. Grb i zastava se mogu samo izuzetno upotrijebiti kao sastavni dio drugih

amblema, odnosno znakova ili se na zastavi mogu upisati određeni datum ili riječi, u skladu s heraldičkom, veksilološkom i sfragističkom praksom.

- (3) Upotreba grba ili zastave u umjetničkom stvaralaštvu i u odgojno-nastavne svrhe je slobodna, pod uvjetom da se ne protivi javnom poretku, društvenim i moralnim normama, heraldičkoj i veksilološkoj praksi i tradiciji i da ne ruši ugled i značaj Grada.
- (4) Upotreba grba i zastave Grada uređuje se posebnom odlukom Skupštine Grada.

Član 9.

Gradonačelnik u svečanim i protokolarnim prilikama nosi posebno obilježje, odnosno obilježje Grada (insignija) čiji izgled i sadržaj propisuje Skupština Grada, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 10.

- (1) Organi Grada imaju pečate koje koriste u vršenju poslova iz njihovog djelokruga rada.
- (2) Pečatom se potvrđuje autentičnost javne isprave i drugog akta kojim organi Grada odlučuju ili službeno korespondiraju u komunikaciji s drugim organima, pravnim licima i građanima.
- (3) Sadržina teksta, oblik pečata, broj pečata, njihova upotreba, čuvanje i uništavanje uređuju se aktima organa Grada, u skladu sa zakonom.

6.2.2. Odluka o upotrebi grba i zastave Grada Bijeljine¹²⁹

OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovom Odlukom uređuje se upotreba i zaštita grba i zastave Grada Bijeljine (u daljem tekstu: grb, zastava, Grad).

Član 2.

Grb i zastava mogu se upotrijebiti samo u obliku, sadržini i na način predviđen Statutom Grada Bijeljine (u daljem tekstu: Statut) i ovom Odlukom.

ZAJEDNIČKE ODREDBE

Član 3.

Grb i zastava ne mogu se upotrebljavati kao robni ili uslužni žig, uzorak ili model, niti kao drugi znak za obilježavanje roba ili usluga.

Član 4.

Grb i zastava ne mogu se upotrebljavati ako su oštećeni ili su svojim izgledom nepodobni za upotrebu.

---

¹²⁹ Službeni glasnik Grada Bijeljina, broj 15/13.

Član 5.

Grb i zastava se mogu samo izuzetno upotrijebiti kao sastavni dio drugih amblema, odnosno znakova ili se na zastavi mogu upisati određeni datum ili riječi, u skladu s heraldičkom, veksilološkom i sfragističkom praksom.

Član 6.

Upotreba grba ili zastave u umjetničkom stvaralaštvu i u odgojno-nastavne svrhe je slobodna, pod uvjetom da se ne protivi javnom poretku, društvenim i moralnim normama, heraldičkoj i veksilološkoj praksi i tradiciji i da ne ruši ugled i značaj Grada.

Član 7.

Etaloni grba i zastave čuvaju se u Stručnoj službi Skupštine Grada Bijeljina.

Član 8.

O upotrebi i zaštiti grba i zastave brine se gradonačelnik i Heraldika komisija, u saradnji s nadležnim odjeljenjima i službama. Administrativne službe Grada, koje obavljaju sve stručne, administrativne i organizacione poslove u provođenju ove Odluke.

Član 9.

Grb i zastavu mogu, bez posebne dozvole, u skladu sa Statutom i ovom Odlukom, da koriste Skupština Grada Bijeljine (u daljem tekstu: Skupština Grada), gradonačelnik i njegov zamjenik, predsjednik i potpredsjednik Skupštine, odjeljenja i službe Administrativne službe Grada, a javna preduzeća i ustanove čiji je osnivač Grad na način i po postupku utvrđenim ovom Odlukom. Pravna lica i funkcioneri navedeni u prethodnom stavu ovog člana mogu se službeno koristiti grbom samo u funkciji predavljanja Grada i njegovih organa.

Član 10.

U skladu s Poslovníkom Skupštine Grada Bijeljina (u daljem tekstu: Poslovník) Skupština Grada obrazuje Heraldika komisiju. Sastav i nadležnosti Heraldika komisije propisani su Poslovníkom.

GRB

Član 11.

Veliki grb Grada je u zvaničnoj upotrebi kao oznaka i simbol Grada na zgradi Skupštine Grada, u službenim prostorijama gradonačelnika i njegovog zamjenika, predsjednika i potpredsjednika Skupštine Grada, i u posebno svečanim prilikama kada se ističe značaj i tradicija Grada. Veliki grb Grada može biti u upotrebi kao oznaka i simbol Grada i u drugim prilikama i na način propisan ovom Odlukom.

Član 12.

Srednji grb Grada je u službenoj upotrebi kao oznaka i simbol organa javne uprave Grada za obilježavanje službenih prostorija i kao oznaka na aktima ovih organa.

Član 13.

Mali grb Grada je u upotrebi za privredna društva, ustanove i druge organizacije čiji je osnivač Grad, kao i u široj upotrebi.

Ukoliko subjekti iz prethodnog stava ovog člana žele upotrijebiti mali grb u sastavu pečata firme dužni su pribaviti saglasnost u skladu s ovom Odlukom. Mali grb je vlasništvo svih građana Grada, i može se koristiti samo u skladu s ovom Odlukom.

Član 14.

Grb Grada, na bilo kojem nivou (veliki, srednji, mali) može se koristiti samo u skladu s heraldičkom, veksilološkom i sfragističkom praksom.

Član 15.

Grb grada se, po pravilu, prikazuje u propisanim emajlima i bojama.

Grb se može prikazivati i u crno-bijeloj transkripciji, standardnom heraldičkom metodom, pod uvjetom da je prikaz u skladu s heraldičkim i veksilološkim načelima.

Član 16.

Grb se, po pravilu, ističe na prilaznim putevima na granicama područja Grada.

Srednji grb se može isticati i na tablama s nazivima ulica na teritoriji Grada.

ZASTAVA

Član 17.

Zastava Grada se ističe na zgradi Skupštine Grada i na objektima drugih gradskih organa; u službenim prostorijama gradonačelnika i njegovog zamjenika, predsjednika, potpredsjednika i sekretara Skupštine Grada, rukovodilaca gradskih organa uprave, gradskih upravnih organizacija i stručnih službi; prilikom proslava, svečanosti i drugih masovnih političkih, kulturnih, sportskih i službenih manifestacija koje su od značaja za Grad; prilikom susreta s drugim lokalnim zajednicama, takmičenja i drugih skupova (političkih, kulturnih, naučnih, sportskih i sl.) na kojima Grad učestvuje ili je predstavljen, u skladu s pravilima i praksom održavanja takvih skupova i u drugim slučajevima, ako upotreba zastave nije u suprotnosti s veksilološkom praksom.

Zastava Grada se obavezno ističe u dane praznika Grada na zgradama gradskih organa, kao i u svim slučajevima kada se posebnim propisima predviđa i propisuje isticanje zastave Republike Srpske odnosno Bosne i Hercegovine.

U dane žalosti zastava se ističe na pola koplja.

Član 18.

Grad može imati i naročitu, unikatnu zastavu koja se čuva u Skupštini Grada.

Ova zastava se koristi u enterijeru i može biti izrađena na posebno dekorativan način i ukrašena zlatnim resama po slobodnim rubovima.

Unikatna zastava simboliše sam Grad i koristi se u najsvečanijim prilikama, samo u prisustvu gradonačelnika ili njegovog zamjenika, predsjednika ili potpredsjednika Skupštine Grada ili lica koja ih u toj funkciji zastupaju.

Unikatna zastava se može koristiti van prostorija samo na prijedlog nadležnog skupštinskog radnog tijela i uz pismeno odobrenje gradonačelnika ili predsjednika Skupštine Grada.

NADLEŽNOST

Član 19.

Pravni subjekti čije je sjedište na području Grada podnose zahtjev za odobrenje upotrebe grba i zastave gradonačelniku.

Uz zahtjev se prilaže dokumentacija s opisom i namjenom korištenja za koju se traži odobrenje.

Član 20.

Rješenje o odobrenju upotrebe grba i zastave donosi gradonačelnik, na prijedlog Heraldike komisije.

U rješenju se utvrđuju uvjeti, namjena i rok pod kojim je odobreno korištenje grba i zastave. Protiv rješenja iz ovog člana može se uložiti žalba Skupštini Grada.

Član 21.

Gradonačelnik, po pribavljenom mišljenju Heraldike komisije, može ukinuti rješenje iz prethodnog člana ove Odluke, ako se korisnik ne pridržava utvrđenih uvjeta, ako svojim korištenjem grba ili zastave, svojim poslovanjem ili ponašanjem u javnosti krši ugled i značaj Grada, odnosno grba ili zastave.

Član 22.

Upotrebu grba ili zastave na predmetima namijenjenim za komercijalne svrhe može odobriti gradonačelnik, uz prethodno pribavljeno mišljenje Heraldike komisije.

Međusobni odnosi i naknade Gradu regulišu se posebnim ugovorom.

Grad, kao ugovornu stranu, zastupa gradonačelnik.

KAZNE NE ODREDBE

Član 23.

Novčanom kaznom do 1.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:

1. upotrijebi grb ili zastavu protivno odredbama Statuta, ove Odluke ili bez odobrenja nadležnog organa,
2. izradi ili stavi u promet grb ili zastavu koji odudaraju od utvrđenog blazona i usvojenog etalona, i koji za to ne posjeduje saglasnost u skladu s odredbama ove Odluke.

Novčanom kaznom od 90,00 KM kaznit će se za prekršaj i odgovorno lice u organizaciji iz stava 1 ovog člana.

Za prekršaje iz stava 1 ovog člana kaznit će se i lice koje obavlja samostalnu djelatnost novčanom kaznom u iznosu do 500,00 KM.

Član 24.

Novčanom kaznom do 90,00 KM kaznit će se fizičko lice za prekršaj ako:

1. upotrijebi grb ili zastavu protivno odredbama Statuta ili ove Odluke,
2. upotrebljava grb ili zastavu u obliku koji odudaraju od utvrđenog blazona i usvojenog etalona, a da za to ne posjeduje saglasnost u skladu s odredbama ove Odluke.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 25.

Kriterije, odnosno uputstva za korištenje grba i zastave donosi gradonačelnik, na osnovu prijedloga Heraldичke komisije.

[...]

6.3. Grad Doboј

Službena obilježja Grada Doboјa definisana su Statutom Grada Doboјa.

Grb Grada Doboјa

6.3.1. Statut Grada Doboјa¹³⁰

Član 6.

1. Grad ima grb i ostale simbole koji simbolizuju historijsko, kulturno i prirodno naslijeđe Grada Doboјa.
2. Grad ima insigniju (posebno obilježje), odnosno, obilježje Grada, čiji izgled i sadržaj propisuje Skupština Grada u skladu s uputstvom koje donosi ministar uprave i lokalne samouprave. Gradonačelnik u svečanim i protokolarnim prilikama nosi insigniju.
3. Upotreba i izgled grba, imena i drugih simbola Grada bit će regulisani posebnim aktom Skupštine Grada.

Član 7.

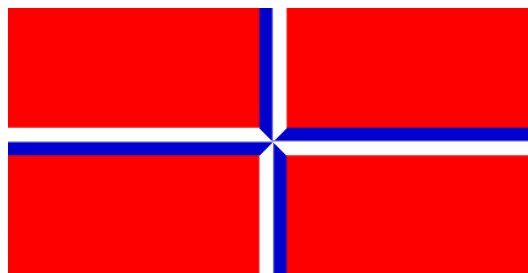
1. Organi grada imaju pečate koje koriste u vršenju poslova iz njihovog djelokruga rada u skladu sa zakonom.
2. Pečatom se potvrđuje autentičnost javne isprave i drugog akta kojim organi Grada odlučuju ili službeno korespondiraju i komuniciraju s drugim organima, pravnim licima i građanima.
3. Sadržina teksta, oblik pečata, broj pečata, njihova upotreba, čuvanje i uništavanje uređuju se aktima organa Grada, u skladu sa zakonom.

¹³⁰ Službeni glasnik Grada Doboјa, broj 1/17.

6.4. Grad Istočno Sarajevo

Službena obilježja Grada Istočnog Sarajeva definisana su Statutom Grada Istočnog Sarajeva.

Grb i zastava Grada Istočnog Sarajeva

6.4.1. Statut Grada Istočnog Sarajeva¹³¹

Član 6.

1. Grad ima simbol - grb i zastavu koji simbolišu historijske, kulturne i prirodne vrijednosti Istočnog Sarajeva.
2. Grb Grada se koristi u tri nivoa, kao osnovni, srednji i veliki grb.
3. Zastavu Grada predstavlja crveno polje unakrsno plavo i srebreno razdijeljeno krstom na četiri jednaka kantona.
4. Oblik, sadržaj i upotreba simbola uređuju se posebnom odlukom, u skladu sa zakonom.
5. Gradonačelnik u svečanim i protokolarnim prilikama nosi posebno obilježje, odnosno obilježje Grada (insignija) čiji izgled i sadržaj propisuje Skupština Grada, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 7.

1. Simboli Grada ističu se na objektima i u službenim prostorijama Grada, preduzeća, ustanova i drugih organizacija čiji je osnivač Grad.
2. Simboli Grada ističu se uz simbole Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, u skladu sa zakonom.

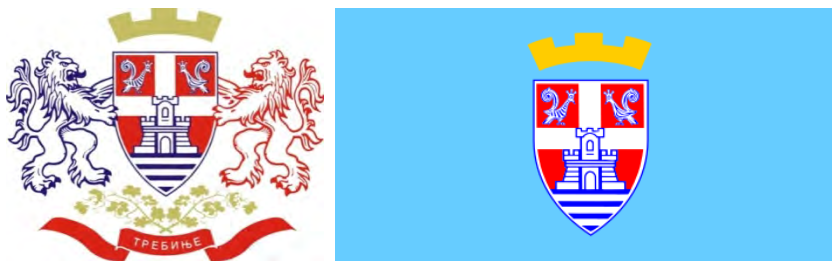
Član 8.

1. Organi Grada imaju pečate koje koriste u vršenju poslova iz svog djelokruga.
2. Pečatom se potvrđuje autentičnost javne isprave i drugog akta kojim organi Grada odlikuju ili službeno korespondiraju i komuniciraju s drugim organima, pravnim licima i građanima.
3. Sadržina teksta, oblik pečata, broj pečata, njihova upotreba, čuvanje i uništavanje uređuju se aktima organa Grada, u skladu sa zakonom.

¹³¹ Službeni glasnik Grada Istočnog Sarajeva, broj 20/17.

6.5. Grad Trebinje

Službena obilježja Grada Trebinja definisana su Statutom Grada Trebinja.

Grb i zastava Grada Trebinja

6.5.1. Statut Grada Trebinja¹³²

Član 6.

Grad ima svoje simbole koji predstavljaju kulturno, historijsko i prirodno naslijeđe Grada.

Simboli grada su:

Grb Grada, čiji centralni dio je štit trouglastog oblika, a iznad njega je kruna koja označava rang Grada. S desne i lijeve strane štita nalaze se figure lavova koji su simboli moći, svjetlosti i riječi. Ispod štita je ornament grančice vinove loze koja je karakteristična za ovo područje, a ispod njega lenta s natpisom Trebinje. Centralni dio štita je krst, a osnovni simbol štita kula kao simbol budnosti i izdizanja. Plava boja na grbu simbolizuje rijeku, a u gornjem lijevom i desnom uglu štita nalaze se dvije figure ptica prenesene s izvornog reljefa pronađenog na području Trebinja. Zastava Grada je pravougaonog oblika 1:2, svijetloplave boje s centralnim dijelom grba Grada u sredini.

Član 7.

Simbol Grada ističe se na objektima i u službenim prostorijama Grada, ustanova i drugih organizacija čiji je osnivač Grad.

Simbol Grada ističe se uz simbole Bosne i Hercegovine i Republike Srpske u skladu sa zakonom.

Član 8.

Organi Grada imaju pečate koje koriste u vršenju poslova iz svog djelokruga. Sadržina i oblik pečata utvrđeni su zakonom. Pečatom se potvrđuje autentičnost javne isprave i drugog akta kojim organi Grada odlučuju ili službeno opće s drugim organima, pravnim licima i građanima. Broj pečata, njihova upotreba, čuvanje i uništavanje uređuju se aktima organa Grada, u skladu sa zakonom.

¹³² Službeni glasnik Grada Trebinja, br. 2/13, 5/14, 6/15, 3/16 i 6/17.

6.6. Grad Prijedor

Službena obilježja Grada Prijedora definisana su Statutom Grada Prijedora.

Grb i zastava Grada Prijedora

6.6.1. Statut Grada Prijedora¹³³

Član 7.

- (1) Grad ima simbol-grb koji predstavlja historijsko, kulturno i prirodno naslijeđe Grada.
- (2) Grb grada ima oblik štita s blagim linijama. Podloga štita je u bojama zastave Republike Srpske. Unutar štita u gornjem dijelu nalazi se simbol bijele boje koji predstavlja sunce i spomenik na Kozari. U sredini dijela nalazi se simbol plave boje koji u svom gornjem, konkavnom dijelu predstavlja Kozaru, a u donjem talasnom dijelu rijeku Sanu. U donjem dijelu nalazi se simbol crne boje blistavog slova "P" – početnog slova Prijedora. Simboli odražavaju i predstavljaju:
  - Sunce, Kozaru, Sanu – prirodne uvjete rada i života,
  - Slovo "P" - grad Prijedor, sela, naselja, rudnike, fabrike, kulturne institucije, škole, domove i njihove stanovnike,
  - Sunce - izvor života, spomenik na Kozari, velike žrtve, patnje i stradanja, ali i velike pobjede jedne generacije i našu svijetlu budućnost.
- (3) Grb se može upotrebljavati u svečanim i drugim prilikama, a saglasnost za njegovu upotrebu u drugim prilikama daje gradonačelnik.

Član 8.

- (1) Simbol Grada ističe se na objektima i u službenim prostorijama Grada, preduzeća, ustanova i drugih organizacija čiji je osnivač Grad.
- (2) Simboli Grada ističu se uz simbole Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, u skladu sa zakonom.

Član 9.

Grad ima zastavu.

Član 10.

- (1) Zastava Grada je svijetloplave boje.
- (2) Zastava je pravougaonog oblika.

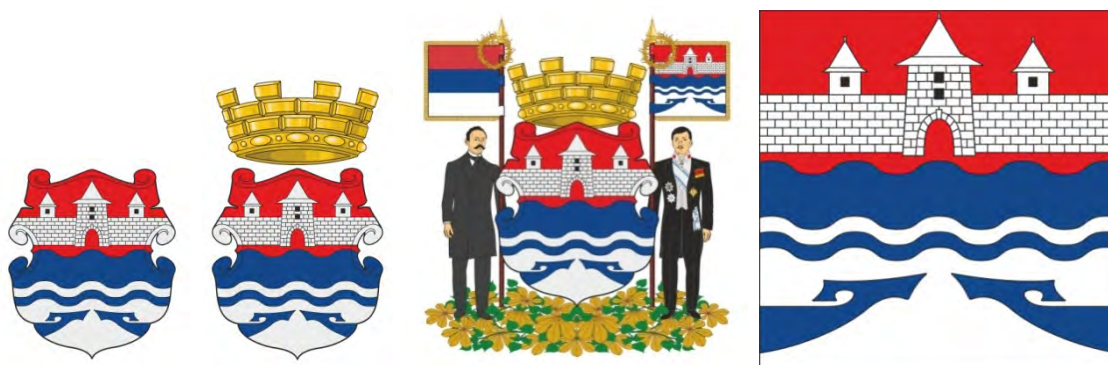
¹³³ Službeni glasnik Grada Prijedora, broj 12/17.

(3) U centru zastave nalazi se grb Grada oko kojeg je ispisano ćirilničnim i latiničnim pismom "Grad Prijedor" kao i na engleskom jeziku "City of Prijedor".

(4) Odnos između dužine i širine zastave je 1:2.

6.7. Grad Banja Luka

Službena obilježja Grada Banje Luke definisana su Statutom Grada Banje Luke i Statutarnom odlukom o utvrđivanju simbola Grada Banje Luke.

Grb Grada Banje Luke (mali, srednji i veliki) i zastava

6.7.1. Statutarna odluka o utvrđivanju simbola Grada Banje Luke¹³⁴

Član 1.

U Statutu Grada Banje Luke (Službeni glasnik Grada Banje Luke, br. 25/05, 30/07, 17/12, 20/14 i 39/16) član 6. mijenja se, i glasi:

- (1) Grad ima simbole - grb i zastavu, koji simbolišu historijsko, kulturno i prirodno naslijeđe Banje Luke.
- (2) Grb Grada koristi se u tri nivoa: kao mali, srednji i veliki.
- (3) Mali grb Grada: Na štitu: podijeljeno, gore u crvenom srebrom i crnim spojnicama ozidani kameni bedem u čijem je središtu ista takva dvospratna kula lučno otvorena poljem sa po jednim crno otvorenim prozorom na spratovima i s piramidalnim srebrenim krovom s naglašenom strehom, i s obje strane te kule sa po jednom srebrom manjom jednospratnom kulom sa po jednim prozorom otvorenim crno i krovom kao što je opisano, a dolje srebrno s plavim suočenim kljunovima dva čamca- dajaka iz bokova štita; preko svega talasasta plava greda iznad istog takvog pruta.
- (4) Srednji grb Grada: Na štitu, podijeljeno, gore u crvenom srebrom i crnim spojnicama označeni kameni bedem u čijem je središtu ista takva dvospratna kula lučno otvorena poljem sa po jednim crno otvorenim prozorom na spratovima i s piramidalnim srebrenim krovom s naglašenom strehom, i s obje strane te kule sa po jednom srebrenom manjom jednospratnom kulom sa po jednim prozorom otvorenim crnom i krovom kao što je opisano, a dolje srebro s plavim suočenim kljunovima dva čamca - dajaka iz bokova štita; preko svega talasasta plava greda iznad istog takvog pruta. Štit krunisan zlatnom kamenom ozidanom bedemskom krunom s četiri vidljiva merlona i dijademom.

¹³⁴ Službeni glasnik Grada Banje Luke, broj 26/17.

- (5) Veliki grb Grada: Srednji grb Grada okružen čuvarima, i to: desno prirodna figura Petra Kočića, odjevenog u tamnosivi redengot prema modi s početka 20. vijeka, a lijevo prirodna figura bana Svetislava Milosavljevića odbjeglog i frak s pripadajućim odlikovanjima i lentom. Oba čuvara drže prirodni drveni javor okovan zlatom s koga se u polje vije kvadratna zastava Republike Srpske opšivena zlatnim resama (desno), odnosno Banje Luke (lijevo). Zastava Banje Luke istovjetne je sadržine kao štit osnovnog grba. Koplja obje zastave ovjenčana su zlatnim trnovim vijencem. Postament grba je rukovet zlatnog lišća divljeg kestena (*Aesculus hippocastanum*) prepletenog sa zelenim lisnatim grančicama lipe (*Tilia tomentosa*).
- (6) Zastava Grada predstavlja osnovni grb Grada Banje Luke, bez štita, koji ispunjava čitavo polje zastave kvadratnog oblika.
- (7) Tačan izgled grba i zastave Grada utvrđuje se izvornikom (etalonom), koji donosi gradonačelnik.

VII. GRADOVI U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

7.1. Grad Bihać

Službena obilježja Grada Bihaća definisana su Statutom Grada Bihaća¹³⁵ i Odlukom o pečatu Grada Bihaća¹³⁶.

Grb i zastava Grada Bihaća

7.1.1. Statut Grada Bihaća

Drugi dio – statusna obilježja Grada

Član 8.

(Grb i zastava Grada)

Grad Bihać ima grb i zastavu.

Član 9.

(Opis grba)

- (1) Grb je heraldički štit s podsječenim ivicama.
- (2) Osnova štita je plave boje i simbolizira pripadnost Grada Bihaća Bosni i Hercegovini.
- (3) U centralnom dijelu grba nalaze se tri kule sa zastavom na srednjoj kuli. Kule su bijele boje i reducirane su na najosnovnije forme, a simboliziraju kontinuitet postojanja i sigurnosti grada.
- (4) U gornjem dijelu grba, s lijeve strane je rozetna bijele boje kao simbol tolerancije u promjenama kultura tokom historije, a u desnom gornjem uglu je zvijezda petokraka žute boje modernog naslijeđa i orijentacije grada.
- (5) U donjem dijelu grba je valovita linija koja protiče ispod kule i predstavlja rijeku Unu, a svijetlozelena boja simbolizira čistoću rijeke i ekološki karakter grada.

Član 10.

(Opis zastave)

- (1) Zastava Grada Bihaća je izrađena u omjeru visine i širine 1:2.
- (2) Vodoravno je podijeljena u tri polja plave, bijele i zelene boje omjera 2:6:2 prema visini zastave.
- (3) Grb Grada Bihaća zauzima centralni dio zastave u omjeru 0,7 prema njenoj visini.
- (4) U gornjem dijelu zastave je polje plave boje kao na štitu grba.

¹³⁵ Službeni glasnik Grada Bihaća, broj 13/15.

¹³⁶ Gradsko vijeće, broj: 02-02-8722/14 od 11.11.2014. godine

- (5) U donjem dijelu zastave je polje svijetlozelene boje u kojem centralno mjesto zauzima grb Grada Bihaća.

Član 11.

(Upotreba grba Grada)

- (1) Grb Grada Bihaća upotrebljava se na zaglavljinama akata u skladu sa zakonom i odlukom Gradskog vijeća.
- (2) Grb Grada Bihaća, uključujući i njegovu stilizaciju, može se upotrebljavati u nazivima i simbolima javnih ustanova i javnih preduzeća kojima je osnivač Grad, mjesnih zajednica kao i drugih pravnih lica u skladu s odlukom Gradskog vijeća.

Član 12.

(Isticanje zastave Grada)

- (1) Zastava Grada Bihaća ističe se na zgradi organa Grada, prostorijama mjesnih zajednica, te poslovnim zgradama pravnih lica.
- (2) Zastava Grada Bihaća ističe se:
  - a) u svečanim prilikama važnim za Grad, Unsko-sanski kanton, Federaciju BiH i državu Bosnu i Hercegovinu;
  - b) u dane državnih praznika i Dan grada;
  - c) u dane žalosti u državi Bosni i Hercegovini i dane žalosti Grada;
  - d) u drugim prilikama utvrđenim odlukom Gradskog vijeća.

Član 13.

(Pečat Grada)

- (1) Grad Bihać ima PEČAT.
- (2) Pravo na posjedovanje i korištenje, odnosno upotrebu PEČATA, sadržaj PEČATA, davanje odobrenja za izradu i uništavanje PEČATA i druga pitanja od značaja za izradu i korištenje PEČATA uređuje se odlukom Gradskog vijeća.

7.1.2. Odluka o pečatu Grada Bihaća

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom reguliše se statusni značaj pečata Grada Bihaća, utvrđuju organi Grada Bihaća (u daljem tekstu: organi Grada) koji imaju pravo na posjedovanje i korištenje, odnosno upotrebu istog, drugi organi, institucije, komisije i druga tijela koja imaju ili steknu pravo na posjedovanje i upotrebu pečata, kao i druga pitanja u vezi s pečatom organa Grada Bihaća.

Član 2.

(Statusni značaj pečata Grada Bihaća)

- (1) Pečat Grada Bihaća je jedan od njegovih najbitnijih simbola i obilježja.
- (2) U daljem tekstu ove Odluke, kao i u svim budućim dokumentima organa Grada Bihaća, kao i drugih organa, institucija, komisija, tijela i dr. koji imaju ili steknu pravo na

posjedovanje i korištenje, odnosno na upotrebu pečata Grada Bihaća, izraz-pojam „pečat“ pisat će se i štampati velikim slovima, pri čemu će se koristiti samo izraz-pojam PEČAT, što će podrazumijevati da se radi o pečatu Grada Bihaća, ako je izrađen i koristi se u skladu s odredbama ove Odluke i važećih propisa kojima se reguliše konkretna materija (u daljem tekstu: PEČAT).

- (3) Isti značaj PEČAT će imati i prilikom njegovih usmenih spominjanja ako su vezana za Grad Bihać i ako ista nisu u suprotnosti s odredbama ove Odluke, zakonskih i podzakonskih propisa niti su na štetu Grada Bihaća.

II. PRAVO NA POSJEDOVANJE I KORIŠTENJE PEČATA

Član 3.

(Pravo na PEČAT)

- (1) Pravo na posjedovanje i korištenje, odnosno upotrebu PEČATA (u daljem tekstu: pravo na PEČAT) imaju organi Grada određeni ovom Odlukom kao i drugi organi koji to pravo steknu na osnovu odredbi ove Odluke i zakonskih propisa kojima su regulisana konkretna pravna pitanja i mogu ga koristiti samo u skladu s tim odredbama.
- (2) Bilo koja zloupotreba prava na PEČAT i samog PEČATA podliježe svim vrstama sankcija utvrđenih važećim propisima, bez obzira na vrstu propisa i nadležnost za njegovo donošenje.

Član 4.

(Titulari prava na PEČAT)

- (1) Pravo na PEČAT imaju sljedeći organi Grada Bihaća:
  - 1) Gradsko vijeće,
  - 2) Gradonačelnik,
  - 3) Gradsko pravobranilaštvo,
  - 4) Gradska izborna komisija.
- (2) Pored organa Grada iz stava (1) ovog člana pravo na PEČAT mogu imati i gradske službe za upravu, gradske stručne i druge službe i drugi organi ako je propisom o njihovom osnivanju tako određeno i ako je to u skladu s važećim zakonskim propisima i ovom Odlukom.
- (3) Komisije i druga tijela koja osniva Gradsko vijeće koristit će PEČAT Gradskog vijeća, a komisije i druga tijela koja osniva Gradonačelnik koristit će PEČAT Gradonačelnika, ako propisom o njihovom osnivanju nije drugačije određeno, i ako to nije u suprotnosti s važećim zakonskim propisima.

III. OBLIK, VELIČINA I SADRŽAJ PEČATA

Član 5.

(Oblik i veličina pečata)

- (1) PEČAT je okruglog oblika i prečnika 50 mm.
- (2) Organi iz člana 4. ove Odluke, a radi potvrđivanja službenih, ličnih, finansijskih iskaznica, karti i drugih dokumenata, imaju i mali PEČAT prečnika 25 mm.

Član 6.

(Sadržaj PEČATA)

- (1) PEČAT sadrži tekstualni dio i to sljedeće naznake:
  - 1) naziv: Bosna i Hercegovina
  - 2) naziv: Federacija Bosne i Hercegovine
  - 3) naziv: UNSKO-SANSKI KANTON
  - 4) naziv: GRAD BIHAĆ
  - 5) naziv i sjedište organa iz člana 4. ove Odluke.
  - 6) U sredini PEČATA nalazi se grb Grada Bihaća.
- (2) Tekst PEČATA mora biti pisan i latinicom i ćirilicom u 4 (četiri) koncentrična kruga oko grba Grada, te s poprečnom linijom između naziva ispisanih različitim pismima i to sljedećim redoslijedom:
  - 1) U najveći koncentrični krug, odnosno u prvi krug od obodne strane PEČATA upisuje se naziv: Bosna i Hercegovina-Federacija Bosne i Hercegovine,
  - 2) Naziv: UNSKO-SANSKI KANTON upisuje se u koncentrični krug koji slijedi ispod prethodno navedenog kruga,
  - 3) Treći koncentrični krug sadrži naziv: GRAD BIHAĆ, pri čemu će nazivi organa Grada naznačeni u članu 4. stav (1) ove Odluke biti ispisani velikim slovima,
  - 4) Četvrti tj. posljednji koncentrični krug od oboda, a prema sredini PEČATA sadrži naziv sjedišta organa iz člana 4. ove Odluke,
  - 5) Grb Grada nalazi se u sredini PEČATA,
  - 6) Nazivi gradskih službi za upravu i gradskih stručnih i drugih službi ne upisuju se u PEČAT.
- (3) PEČAT dimenzija 25 mm ima istovjetan sadržaj kao i PEČAT dimenzija 50 mm, s tim da riječi mogu biti skraćene, ali tako da se, iz skraćenog teksta, na nedvojben način može utvrditi kome pripada.
- (4) Primjer grafičkog prikaza PEČATA u obje veličine sastavni je dio ove Odluke.

IV. UPOTREBA I ČUVANJE PEČATA

Član 11.

(Svrha PEČATA)

- (1) PEČATOM se potvrđuje autentičnost službenih akata organa Grada navedenih u članu 4. ove Odluke.
- (2) Otisak PEČATA stavlja se pored potpisa osobe ovlaštene za potpisivanje službenih akata i to s lijeve strane ako zakonom ili drugim propisom nije drugačije određeno.

Član 12.

(Rukovanje PEČATOM)

- (1) PEČATOM rukuje, upotrebljava ga i čuva rukovodilac, odnosno predsjedavajući organa.
- (2) PEČATOM može rukovati, upotrebljavati, te ga čuvati i službeno lice koje posebnim rješenjem ovlasti rukovodilac, odnosno predsjedavajući organa.

Član 13.

(Čuvanje PEČATA)

- (1) Svi primjerci PEČATA moraju se čuvati i upotrebljavati tako da se onemogući njihova zloupotreba.
- (2) Čuvanje i upotreba PEČATA vrši se na način koji će biti određen posebnim uputstvom gradske službe nadležne za poslove opće uprave.

Član 15.

(Nestanak PEČATA)

- (1) Rukovodilac, odnosno predsjedavajući organa ili službeno lice ovlašteno za čuvanje i upotrebu PEČATA dužni su odmah po saznanju, prijaviti nestanak PEČATA gradskoj službi nadležnoj za poslove opće uprave. Prijava mora biti izvršena u pisanoj formi i sadržavati sve potrebne podatke o PEČATU, vremenu i mjestu zadnje upotrebe, o osobi koja ga je zadnja koristila ili mjestu gdje ga je vidjela, itd.
- (2) Služba za upravu iz prethodnog stava ovog člana dužna je nestanak PEČATA odmah prijaviti Ministarstvu unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona i objaviti u Službenom glasniku Unsko-sanskog kantona i Službenom glasniku Grada Bihaća.
- (3) Nestali PEČAT smatra se nevažećim od dana oglašavanja, a u slučaju kasnijeg pronalaženja, isti će biti uništen u skladu s uputstvom iz člana 13. stav (2) ove Odluke.
- (4) Novi PEČAT koji se izrađuje umjesto nestalog mora biti označen rimskim brojem koji odgovara redoslijedu zamjene.

7.2. Općina Orašje

Službena obilježja Općine Orašje definisana su Statutom Općine Orašje¹³⁷, Odlukom o upotrebi i zaštiti grba Općine Orašje¹³⁸ i Odlukom o grbu Općine Orašje¹³⁹.

Grb Općine Orašje

7.2.1. Statut Općine Orašje

Član 7.

- (1) Općina ima svoj grb.
- (2) Grb Općine je u obliku štita.
- (3) Okvir štita je zlataste boje.

¹³⁷ Službeni glasnik Općine Orašje, broj 6/2011

¹³⁸ Službeni glasnik Općine Orašje, broj 5/2012.

¹³⁹ Službeni glasnik Općine Orašje, broj 2/2011.

(4) U gornjem dijelu u crvenoj boji, velikim bijelim slovima upisana je riječ ORAŠJE, ispod koje je zlatastom bojom cijelom širinom ucrtan pleter, ispod pletera sredinom grba cijelom širinom ucrtan je most u plavoj boji.

(5) Ispod mosta je rijeka Sava na kojoj leži cijela Općina.

(6) Pri dnu grba u trouglastom obliku ucrtana je zelena ravnica koja je obrubljena s lijeve strane klasjem, a perom s desne strane.

Člana 8.

(1) Općina ima pečat u obliku kruga promjera 40 mm i 20 mm.

(2) Sadržaj pečata, davanje odobrenja za izradu pečata, vođenje evidencije o izdanim pečatima, način uništavanja pečata i druga pitanja od značaja za izradu i korištenje pečata Općine, uređuje se Zakonom o pečatu Posavskog kantona.

7.2.2. Odluka o grbu Općine Orašje

Član 1.

Grb Općine Orašje je u obliku štita. Okvir grba je zlataste boje.

Grb u sebi sadrži:

U gornjem dijelu u traci crvene boje velikim štampanim slovima upisanu riječ ORAŠJE, ispod koje je zlatastom bojom cijelom širinom grba ucrtan pleter kao simbol elementa narodnog stvaralaštva područja Općine. Ispod pletera na sredini grba cijelom širinom ucrtan je most u plavoj boji koji predstavlja simbol povezivanja ljudi i naroda, a ispod mosta cijelom širinom grba ucrtane su tri horizontalne valovite crte plave boje koje simboliziraju rijeku Savu na kojoj je naslonjen na teritoriju Općine. Pri dnu grba ucrtan je trokut zelene boje koji simbolizira ravnice i blagostanje Općine, s lijeve strane trokuta ucrtan je klas zlataste boje koji simbolizira prvu zemljoradničku zadrugu u Bosni i Hercegovini, a s desne strane trokuta ucrtano je pero zlataste boje koje simbolizira prvu narodnu školu u Bosni i Hercegovini.

Član 2.

Likovno-grafički izgled grba Općine Orašje je sastavni dio ove Odluke.

7.2.3. Odluka o upotrebi i zaštiti grba Općine Orašje

Član 2.

(2) Original grba sadrži likovni prikaz grba, opis njegovog izgleda i značenje simbola i prema njemu se oblikuju grbovi za upotrebu.

II - UPOTREBA GRBA

Član 3.

Grb se upotrebljava na način kojim se ističe ugled i dostojanstvo Općine Orašje (u daljem tekstu: Općina).

1. Službena upotreba grba

Član 4.

Grb se ističe i koristi:

- na zgradama i u prostorijama u kojim su smješteni ili kojim se koriste tijela Općine Orašje ili pravne osobe čiji je Općina Orašje osnivač,
- u sastavu pečata i zaglavljima akata tijela Općine Orašje,
- na službenim legitimacijama Općine Orašje,
- na diplomama i javnim priznanjima koja dodjeljuje Općina Orašje,
- na službenim vizitkartama, pozivnicama i čestitkama Općine Orašje,
- na službenim izdanjima čiji je izdavač Općina Orašje,
- na izdanjima i predmetima izrađenim u svrhu promocije Općine,
- prilikom proslava, svečanosti, takmičenja, manifestacija i skupova od značaja za Općinu,
- prilikom međunarodnih susreta, takmičenja i drugih skupova,
- u drugim slučajevima, u skladu sa zakonom.

III – ZAŠTITA GRBA

Član 10.

(1) U grb se ne smije ništa dodavati ni upisivati, niti se njegov izgled smije na drugi način mijenjati.

(2) Grb se ne smije unositi u sastav drugog grba ili zastave.

(3) Izuzetno, pod uvjetima iz ove Odluke i uz odobrenje općinskog načelnika, grb se može koristiti kao sastavni dio drugih obilježja odnosno znakova:

- tijela ili organizacije koje obavlja djelatnost od značaja za Općinu,
- organizacije koja u nazivu nosi ime Općine.

Član 12.

Upotreba grba slobodna je u umjetničkom stvaralaštvu i u odgojno-nastavne svrhe, pod uvjetom da se time ne vrijeđa ugled i dostojanstvo Općine.

Član 13.

(1) Grb se ne smije javno isticati ako je dotrajavao, neuredan, oštećen ili iz drugog razloga nepodoban za upotrebu.

(2) Oštećeni ili za upotrebu nepodobni grb povlači se iz upotrebe.

7.3. Grad Tuzla

Službena obilježja Grada Tuzle definisana su Statutarnom odlukom o organizaciji Grada Tuzle u skladu sa Zakonom o Gradu Tuzli¹⁴⁰ koja u članu 4. reguliše upotrebu zastave, grba, amblema i drugih obilježja Grada Tuzle i Odlukom o pečatu Grada Tuzle¹⁴¹, kojom se uređuje statusni značaj, pravo na raspolaganje i korištenje pečata Grada Tuzle, njegov oblik, veličina i sadržaj.

---

¹⁴⁰ Službeni glasnik Grada Tuzle, br. 1/14, 3/15, 7/15 i 12/15.

¹⁴¹ Službeni glasnik Grada Tuzle, broj 1/14.

Grb i zastava Grada Tuzle

7.3.1. Statutarna odluka o organizaciji Grada Tuzle

Član 1.

Ovom Odlukom se privremeno, u skladu sa Zakonom o Gradu Tuzli (u daljem tekstu: Zakon) do donošenja Statuta Grada Tuzle, utvrđuju gradski organi, način njihovog rada i druga pitanja od značaja za organizaciju, status i obilježja Grada Tuzle.

Član 4.

Grad preuzima zastavu, amblem i druga obilježja Općine Tuzla.

7.3.2. Odluka o pečatu Grada Tuzle

Član 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom se prvenstveno reguliše statusni značaj pečata Grada Tuzla, zatim se utvrđuje pravo na posjedovanje i korištenje istog, određuje se njegov oblik, veličina i sadržaj te se uređuju izrada, upotreba i čuvanje kao i druga pitanja u vezi s pečatom Grada Tuzla.

Član 2.

(Statusni značaj pečata Grada Tuzla)

(1) Pečat Grada Tuzle je jedan od njegovih najbitnijih simbola i obilježja.

Amblem, odnosno grb, Općine i Grada Tuzle predstavlja polje okruženo trakom koja simbolično predstavlja gradski zid, a koji je svojevrstveno u vidu potkovice opkoljavao tuzlansku čaršiju. Traka je presavijena na četiri mjesta što simbolizuje četiri kapije kroz koje se ulazilo i izlazilo iz Grada. Na traci su ispisani raniji nazivi Tuzle: Salines - iz doba Rimljana, Soli iz vremena bosanskih vladara, Memlehai-Zir - prva polovina i Tuz - druga polovina turskog perioda, kao i današnji, najuočljiviji, naziv Tuzla. U sredini amblema je posuda za proizvodnju soli koja označava vjekovnu proizvodnju te sirovine u ovom gradu. Nad posudom je gradska kapija - uvijek otvorena za sve dobronamjernike. Dalje, na dnu amblema (grba) je godina 950. kada se u djelima grčkog historičara Konstantina Porfirogeneta prvi put spominje ovo naselje.

7.4. Grad Zenica

Službena obilježja Grada Zenice su definisana Statutom Grada Zenice¹⁴².

Grb i zastava Grada Zenice

7.4.1. Statut Grada Zenice

Član 7.

(Grb i zastava Grada)

1. Grad ima grb i zastavu.
2. Grb je četvrtasto polje s polukružnom osnovom uokvireno dvjema linijama čiji su debljina i međuprostor jednaki.
3. Grb sadrži šest elemenata koji su prikazani linijama crne boje iste debljine. Lijevom stranom prateći okvir polja grba, proteže se kontura rijeke Bosne, koju u donjem dijelu sijeku dvije horizontalne linije – simbol komunikacije. U preostalom dijelu, polja grba prikazana su četiri simbola kružne forme koju predstavljaju (s lijeva na desno odozgo prema dolje); simbol Vranduka – sjeverne kapije Grada, jedan od šest križeva s ploče Kulina bana, ujedno i simbol kršćanstva, polumjesec- simbol islama i turskog perioda i ukršteni čekići-simbol rudarstva i teške industrije, indirektno i simbol austro-ugarskog perioda.
4. Polje grba je obojeno žutom i zelenom bojom.

7.5. Grad Goražde

Službena obilježja Grada Goražda definisana su Zakonom o Gradu Goraždu¹⁴³ i Privremenom statutarnom odlukom Grada Goražda¹⁴⁴.

Grb i zastava Grada Goražda

¹⁴² Službene novine Grada Zenice, broj 5/15.

¹⁴³ Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj 32/17.

¹⁴⁴ Službene novine Grada Goražda, broj 4/17.

7.5.1. Zakon o Gradu Goraždu

Član 8.

Pravno nasljedništvo

- (1) Grad Goražde je pravni nasljednik Općine Goražde i ima zakonom određene nadležnosti Grada i preuzima nadležnosti, prava, obaveze i imovinu Općine čiji je pravni nasljednik.

7.5.2. Privremena statutarna odluka Grada Goražda

Član 1.

Ovom Statutarnom odlukom se privremeno, u skladu sa Zakonom o Gradu Goraždu (Službene novine Federacije BiH, broj 32/17), do donošenja Statuta Grada Goražda, utvrđuju gradski organi, na način njihovog rada i druga pitanja od značaja za organizaciju, status i obilježja Grada Goražda.

Član 5.

Grad ima grb i zastavu.

Grb Goražda je u zelenom štitu, ispred zlatnog sunca dvije valovite vrpce te u zaglavlju zlatni ljiljan, ispod srebrenog polja, s crnim natpisom Goražde.

Zastava je bijela s grbom u sredini.

7.6. Općina Travnik¹⁴⁵

Grb i zastava Općine Travnik

7.6.1. Statut Općine Travnik¹⁴⁶

Član 6.

Općina ima svoj grb i zastavu, kao i druge simbole o kojima posebnom odlukom odlučuje Općinsko vijeće.

¹⁴⁵ Ombudsmeni nisu zaprimili odgovor Općine Travnik o službenim obilježjima Općine.

¹⁴⁶ S obzirom da nisu na traženje Ombudsmena dostavili odgovor, na zvaničnoj web stranici Općine pronađen je Statut Općine, ali ne i odluke koje se tiču grba i zastave.

Član 7.

Općina ima pečate koji su okruglog oblika. Promjer i sadržaj pečata, davanje odobrenja za izradu pečata, vođenje evidencije o izdatim pečatima, način uništavanja pečata te druga pitanja važna za izradu i upotrebu pečata Općine utvrđuju se posebnom odlukom Općinskoga vijeća.

7.7. Grad Mostar

Službena obilježja Grada Mostara definisana su Statutom Grada Mostara¹⁴⁷ i Odlukom o upotrebi i zaštiti imena, grba i zastave Grada Mostara¹⁴⁸.

Grb i zastava Grada Mostara

7.7.1. Statut Grada Mostara

Član 4.

Naziv, pečat i obilježja

1. Naziv Grada je: „Grad Mostar“.
2. Grad ima službeni pečat, čiji se izgled uređuje posebnom odlukom u skladu sa zakonom.
3. Grad ima grb, zastavu i druge simbole čiji se izgled uređuje posebnom odlukom za čije usvajanje je potrebna dvotrećinska većina glasova izabranih gradskih vijećnika.

7.7.2. Odluka o upotrebi i zaštiti imena, grba i zastave Grada Mostara

Član 1.

Ovom Odlukom uređuju se način, uvjeti upotrebe i zaštita imena, grba i zastave Grada Mostara (u daljem tekstu: Grad).

Grb Grada Mostara usvojen je 27. oktobra 2006. godine. Grb prikazuje Stari most preko rijeke Neretve simbolizirajući mir, ravnopravnost i jednakost. Šest bijelih pruga rijeke predstavljaju šest gradskih područja (bivše općine). Dva trokuta su vaga, a polukrug je sunce. Plava boja simbolizira boju neba, a bijela kamen.

Zastava Grada Mostara se sastoji od bijele podloge i sive lente, koja dijagonalno presijeca zastavu. U sredini zastave nalazi se grb Grada Mostara.

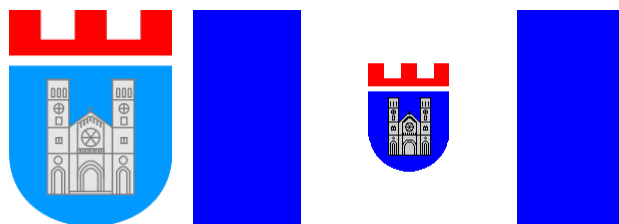
¹⁴⁷ Gradski službeni glasnik, br. 4/04, 08/09 i 15/10.

¹⁴⁸ Službeni glasnik Grada Mostara, broj 12/06.

7.8. Široki Brijeg

Službena obilježja Grada Širokog Brijega definisana su Statutom Grada Širokog Brijega¹⁴⁹ i Odlukom o grbu i zastavi Općine Široki Brijeg¹⁵⁰.

Grb i zastava Grada Širokog Brijega

7.8.1. Statut Grada Širokog Brijega

Član 7.

Grad ima pečat.

Pečat je okruglog oblika, čija se veličina, sadržaj i način upotrebe uređuje posebnim propisom.

Član 8.

Grad ima svoj grb i zastavu kao i druge simbole o kojima odlučuje Gradsko vijeće posebnom odlukom o njihovom izgledu, veličini i načinu korištenja. Ministarstvo pravosuđa i uprave Kantona daje saglasnost na izgled grba i zastave Grada. Gradsko vijeće u skladu s propisima Grada može odobriti upotrebu zastave, grba, kao i dijelova grba fizičkim i pravnim osobama, ako ocijeni da je to u interesu Grada.

7.8.2. Odluka o grbu i zastavi Općine Široki Brijeg

Član 3.

U grbu i zastavi ne može se ništa mijenjati, ni upisivati.

Zabranjeno je javno isticati dotrajali, neuredni, poderani ili na drugi način oštećen grb i zastavu.

Član 4.

Grb je podijeljen u dva dijela. Gornji dio je izveden u crvenoj boji. Zajedno s bijelim razmakom zauzima 26% visine grba. Podijeljen je na pet jednakih kvadratnih polja (tri crvena i dva bijela) koja zauzimaju 2/3 crvene površine.

Donji dio grba zauzima 74% visine grba.

Na plavoj podlozi izveden je crtež crkve u srebru.

Plavi prostor napravljen je iz četverougla koji završava polukrugom.

Veličina grba:

širina x 1.35 = visina

boje Chromoton – Chromos Zagreb

crveni cinober 200, plava kobalt 410, srebrena, crna.

¹⁴⁹ Gradsko vijeće Širokog Brijega na 35. sjednici održanoj 10.02.2016. godine donijelo je Statut Grada Širokog Brijega.

¹⁵⁰ Općinsko vijeće Općine Široki Brijeg je na III sjednici održanoj dana 06.03.1998. godine donijelo Odluku o grbu i zastavi Općine Široki Brijeg.

Član 5.

Grb Općine upotrebljava se u sastavu pečata:

- na poveljama i priznanjima koje dodjeljuje Općinsko vijeće;
- za potrebe pravnih i fizičkih osoba ako je to u interesu Općine.

Član 6.

Zastavu čine tri polja. Dva polja su plava, a jedno je polje bijelo. Na bijelom polju, koje zauzima centralni prostor nalazi se grb. Grb se nalazi u sredini zastave po visini i širini.

Veličina zastave je 1:2 (visina x širina)

Širina plavog polja:

Širina zastave: 3.38 = širina plavog polja.

Visina zastave: 2,2 = visina grba

Plava boja zastava odgovara boji grba.

Član 7.

Zastava Općine se čuva u kancelariji predsjednika Općinskog vijeća i u kancelariji općinskog načelnika.

Član 8.

Zastava Općine može se isticati:

- prilikom obilježavanja Dana općine;
- na javnim skupovima, kulturnim i sportskim priredbama u Općini, u skladu s pravilima i običajima takvih skupova;
- prilikom održavanja sjednice Općinskog vijeća, te u drugim prilikama, ako njena upotreba nije suprotna odredbama ove Odluke.

Član 9.

Ako se zastava Općine ističe uz zastavu BiH, Federacije BiH ili Kantona, zastava Općine se ističe s desne strane gledano sprijeda.

Član 10.

Upotreba grba i zastave Općine slobodna je u umjetničkom stvaralaštvu i u odgojno–nastavne svrhe, pod uvjetom da se time ne vrijeđa i dostojanstvo Općine.

7.9. Grad Sarajevo

Službena obilježja Grada Sarajeva definisana su Statutom Grada Sarajeva¹⁵¹, Odlukom o grbu i zastavi Grada Sarajeva¹⁵² i Odlukom o upotrebi grba, imena i isticanju zastave Grada Sarajeva.¹⁵³

---

¹⁵¹ Službene novine Kantona Sarajevo, broj 34/08.

¹⁵² Službene novine Kantona Sarajevo, broj 25/00.

¹⁵³ Službene novine Kantona Sarajevo, br. 05/06-prečišćeni tekst i 33/07.

Grb i zastava Grada Sarajeva

7.9.1. Statut Grada Sarajeva

Član 2.

Grad Sarajevo je glavni grad Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine i sjedište Kantona Sarajevo.

Grad Sarajevo je jedinica lokalne samouprave.

Član 5.

Grad Sarajevo ima grb i zastavu, kao i druge simbole, o kojima posebnom odlukom odlučuje Gradsko vijeće u skladu sa zakonom.

Član 6.

Grad Sarajevo ima pečat.

7.9.2. Odluka o grbu i zastavi Grada Sarajeva

Član 1.

Grad Sarajevo (u daljem tekstu: Grad) ima grb i zastavu.

Član 2.

Grb Grada predstavlja elemente tipičnih krovova i istodobno simbolizira brda u zelenoj boji. Simbol Grada čine gradske zidine s gradskom kapijom u crnoj boji. Donji dio grba oblikuje konfiguraciju terena-doline, kroz koju teče rijeka u plavoj boji, premošćena mostom u bijeloj boji, u kojoj je smješten Grad. Okvir grba je zlatne boje.

Član 3.

Zastava Grada je svijetloplave boje. Položaj grba na zastavi je centriran. Zastava se može izrađivati u različitim veličinama, s tim što je proporcija uvijek 2:1.

Član 4.

Odlukom o upotrebi grba, imena i isticanju zastave Grada Sarajeva propisuje se način i uvjeti upotrebe grba i zastave.

Član 5.

Sastavni dio ove odluke je grafički prikaz grba Grada Sarajeva.

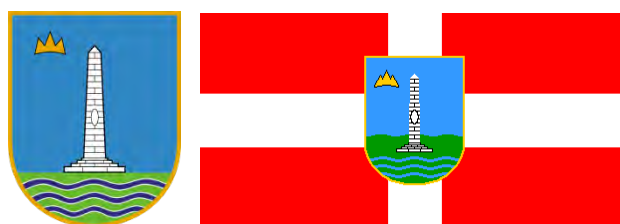
7.9.3. Odluka o upotrebi grba, imena i isticanju zastave Grada Sarajeva

Član 1.

Ovom odlukom određuju se uvjeti i način upotrebe grba, imena i isticanju zastave Grada Sarajeva i propisuje način evidentiranja izdatih odobrenja za upotrebu grba i imena Grada Sarajeva.

7.10. Općina Livno

Službena obilježja Grada Livna definisana su Statutom Općine Livno¹⁵⁴, Privremenom Statutarnom odlukom Grada Livna¹⁵⁵, Odlukom o grbu i zastavi Grada Livna¹⁵⁶ i Odlukom o pečatu Općine¹⁵⁷.

Grb i zastava Grada Livna

7.10.1. Statut Općine Livno

Član 8.

Općina ima svoj grb i zastavu kao i druge simbole o kojima posebnom odlukom odlučuje Općinsko vijeće. Grb Grada Livna je u obliku poluokruglog štita. U srcu štita, na plavom polju (3/4 štita), prikazan je spomenik kralja Tomislava u Livnu, položen na centralnoj vertikalnoj osi grba. U desnom gornjem uglu štita je zlatna kruna (trobrijeg). U podnožju štita, na zelenom polju (1/4 štita), su tri modre poprečne valovite grede (niti) obrubljene bojom srebra. Grb je obrubljen zlatnom crtom. Zastava Grada Livna sastoji se od dvije boje: crvene i bijele. Omjer širine i dužine zastave je 1:2. Podloga zastave je crvene boje. Dužinu i širinu zastave presijecaju po sredini vodoravno i okomito bijele grede. Širina greda iznosi 1/8 dužine zastave. Grb Grada smješten je u sredini zastave. Centralna tačka grba poklapa se s tačkom u kojoj se sijeku dijagonale zastave. Visina grba na zastavi iznosi 1/2 širine zastave.

Član 9.

Općina ima pečat. Pečat ima oblik kruga, a sadrži tekst: Bosna i Hercegovina – Federacija Bosne i Hercegovine – Kanton 10 – Općina Livno, koji se ispisuje u koncentričnom krugu oko grba Općine, s tim da je tekst «Općina Livno» ispisan većim slovima, te naziv i sjedište tijela. U sredini pečata je službeni grb Općine.

¹⁵⁴ Službeni glasnik Općine Livno, broj 5/08.

¹⁵⁵ Službeni glasnik Grada Livna, broj 2/18.

¹⁵⁶ Službeni glasnik Općine Livno, broj 1/98.

¹⁵⁷ Službeni glasnik Općine Livno, broj 5/04.

7.10.2. Privremena Statutarna odluka Grada Livna

Član 1.

Ovom Statutarnom odlukom privremeno se, u skladu sa Zakonom o Gradu Livnu, do donošenja Statuta Grada Livna utvrđuju osnovne odredbe organizacije: statusna obilježja, gradska tijela, mjerodavnosti, mjesna samouprava, pravno nasljedništvo i druga pitanja od značaja za organizaciju i status Grada.

Član 5.

Grad Livno ima svoj grb i zastavu i druge simbole o kojima posebnom odlukom odlučuje Gradsko vijeće. Grad preuzima grb, zastavu i druga obilježja Općine Livno do donošenja odluke iz stava 1.

Član 6.

Gradsko vijeće, gradonačelnik i gradske službe za upravu imaju svoj pečat. Do izrade novih pečata akti gradskih tijela ovjeravat će se sadašnjim pečatom Općine Livno.

7.10.3. Odluka o grbu i zastavi Grada Livna

Član 2.

Grbom i zastavom grada Livna predstavlja se Grad Livno i cijela livanjska općina.

Član 3.

Grb i zastava Grada Livna mogu se upotrebljavati u obliku i opisu koji su utvrđeni ovom Odlukom.

U grbu i na zastavi Grada Livna ne može se ništa mijenjati.

Član 4.

Zabranjeno je javno isticati dotrajale, neuredne, poderane ili na drugi način oštećene grb ili zastavu Grada Livna.

Član 5.

Upotreba grba i zastave Grada Livna slobodna je u umjetničkom stvaralaštvu i u odgojno – nastavne svrhe.

Grb Grada Livna je u obliku poluokruglog štita. U srcu štita, na plavom polju (3/4 štita), prikazan je spomenik kralja Tomislava u Livnu, položen po centralnoj vertikalnoj osi grba. U desnom gornjem kutu štita je zlatna kruna (trobrijeg). U podnožju štita, na zelenom polju (1/4 štita) su tri modre poprečne valovite grede (niti) obrubljene bojom srebra. Grb je obrubljen zlatnom crtom.

Član 7.

Grb Grada Livna koristi se:

1. Na zgradama u kojima su smještena općinska i gradska javna tijela, te u svečanim prostorijama tih zgrada;
2. Na posebno izrađenim pečatima i žigovima;
3. Na službenim aktima i sličnim aktima općinskih i gradskih tijela vlasti;

4. Na svečanim diplomama, plaketama i zahvalnicama;
5. U drugim prilikama utvrđenim općinskim i gradskim propisima.

Član 8.

Izvornik grba Grada Livna čuva se u dokumentaciji Općinskog vijeća Livno i prema njemu se oblikuju grbovi.

Član 9.

Zastava Grada Livna sastoji se od dvije boje: crvene i bijele.

Omjer širine i dužine zastave je 1:2. Podloga zastave je crvene boje. Dužinu i širinu zastave presijecaju po sredini vodoravno i okomito bijele grede. Širina grede iznosi 1/8 dužine zastave. Grb Grada smješten je u sredini zastave. Centralna tačka grba poklapa se s tačkom u kojoj se sijeku dijagonale zastave. Visina grba na zastavi iznosi 1/2 širine zastave.

Član 10.

Zastava Grada Livna ističe se:

1. Stalno na zgradi Općinskog vijeća;
2. U dane praznika;
3. U dane žalosti i za vrijeme trajanja žalosti na pola koplja;
4. U drugim prilikama utvrđenim posebnim propisima.

Član 11.

Zastava Grada Livna može se isticati:

1. Pri javnim skupovima (političkim, naučnim, kulturno-umjetničkim, sportskim i drugim) u skladu s pravilima i običajima održavanja takvih skupova;
2. U drugim prilikama, ako njezina upotreba nije u suprotnosti s ovom Odlukom i drugim propisima;

7.10.4. Odluka o pečatu Općine

Član 4.

Pečat ima oblik kruga, a sadrži tekst: Bosna i Hercegovina – Federacija Bosne i Hercegovine – Kanton 10 - Općina Livno, koji se ispisuje u koncentričnom krugu oko grba Općine s tim da je tekst Općina Livno ispisan većim slovima.

U sredini pečata je službeni grb Općine.

7.11. Grad Cazin

Službena obilježja Grada Cazina definisana su Statutarnom odlukom o organizaciji Grada Cazina u skladu sa Zakonom o Gradu Cazinu¹⁵⁸, Odlukom o pečatu Grada Cazina i Statutom Općine Cazin¹⁵⁹

---

¹⁵⁸ Službene novine Grada Cazina, broj 1/17.

¹⁵⁹ Službene novine Grada Cazina, broj 13/10.

Grb i zastava Grad Cazina

7.11.1. Statutarna odluka o organizaciji Grada Cazina

Član 4.

(Pravno nasljedništvo)

Grad Cazin je pravni nasljednik Općine Cazin i preuzima nadležnosti, prava, obavezu i imovinu Općine Cazin.

Grad Cazin preuzima grb, zastavu, amblem i druga obilježja Općine Cazin

Član 5.

(Pečat Grada)

Grad Cazin ima pečat.

Oblik, sadržaj, izrada pečata, čuvanje i upotreba pečata uređuje se posebnom odlukom koju donosi Gradsko vijeće.

7.11.2. Odluka o pečatu Grada Cazina

Član 1.

(Predmet Odluke)

Ovom Odlukom se prvenstveno reguliše statusni značaj pečata Grada Cazina, zatim se utvrđuje pravo na posjedovanje i korištenje istog, određuje se njegov oblik, veličina i sadržaj te se uređuju izrada, upotreba i čuvanje kao i druga pitanja u vezi s pečatom Grada Cazina.

Član 2.

(Statusni značaj pečata Grada Cazina)

(1) Pečat Grada Cazina je jedan od njegovih najbitnijih simbola i obilježja.

7.11.3. Staut Općine Cazin

Član 9.

Grb Općine Cazin je u obliku štita.

U osnovi grba nalaze se pretežno tri boje: zelena, bijela i plava. Grb je uokviren zlatnožutim okvirom s bijelom postavkom širine kao okvir.

U gornjem dijelu grba je silueta starog grada Cazina s gradskom džamijom, a u produžetku dati su simboli starih gradova s područja Općine. Dvije uvijene plave trake na grbu simboliziraju rijeke Unu i Koranu. Ljiljan je simbol državotvornosti bosanske države kroz historiju i simbol nacionalnog određenja i izražava pripadnost bošnjačkom narodu.

Deset koncentrično raspoređenih zvijezda su preuzete s državnih obilježja BiH, a s ljiljanom u sredini oslikavaju pripadnost i lojalnost državnoj zajednici, također, pripadnost i konstitutivnost u Federaciji BiH, ali daju i određenje ekonomsko-političkih nastojanja ulaska u Evropske integracije.

Grb Općine Cazin upotrebljava se na zaglavljima akata u skladu sa Zakonom i odlukom Općinskog vijeća.

Grb Općine Cazin uključujući i njegovu stilizaciju, može se upotrebljavati u nazivima i simbolima javnih ustanova i javnih preduzeća kojima je osnivač Općina, mjesnih zajednica kao i drugih pravnih osoba u skladu s odlukom Općinskog vijeća.

Zastava Općine Cazin je pravougaonog oblika s tri horizontalno poredana polja s vrha na dolje: zelene, plave i bijele boje. Preovladava iznadpolovična širina zelene boje. Odnos širine i dužine zastave je 1:2.

Zastava Općine Cazin ističe se na zgradi Općine, prostorijama mjesnih zajednica te poslovnim zgradama pravnih osoba.

VIII. ODLUKE USTAVNIH SUDOVA U BOSNI I HERCEGOVINI

S ciljem sagledavanja stanja u vezi s izgledom, upotrebom i zaštitom državnih, odnosno službenih obilježja u Bosni i Hercegovini, njenim entitetima, te Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine, za potrebe izrade Specijalnog izvještaja, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine obratili su se Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine, Ustavnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine i Ustavnom sudu Republike Srpske¹⁶⁰. S tim ciljem zatražene su informacije o broju i vrsti donesenih odluka iz ove oblasti.

8.1. Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su dana 06.10.2017. godine akt Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj P-958/17 od 05.10.2017. godine u kojem se ističe sljedeće:

"Ustavni sud Bosne i Hercegovine se u predmetu broj U-4/04 bavio ocjenom ustavnosti čl. 1. i 2. Zakona o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, br. 21/96 i 26/96), čl. 1., 2., 3. Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 19/92) i čl. 2. i 3. Zakona o upotrebi zastave, grba i himne (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 4/93). U ovom predmetu Ustavni sud Bosne i Hercegovine je meritorno odlučivao te su donijete dvije djelimične odluke, i to: U-4/04 od 31.03.2006. godine i U-4/04 od 18.11.2006. godine.

U predmetu broj U-28/13 radilo se o zahtjevu za ocjenu ustavnosti određenih odredbi kojima su regulisani izgledi grbova i/ili zastava administrativnih jedinica (općina i/ili kantona) na području Federacije Bosne i Hercegovine: čl. 1. i 2. Amandmana na Ustav Posavskog kantona (Narodne novine Posavskog kantona, broj 3/2000 od 12. aprila 2000. godine); člana 9. Statuta Općine Cazin (Službene novine Općine Cazin, broj 13/2010 od 31. decembra 2010. godine); člana 9. Statuta Općine Ključ (Službeni glasnik Općine Ključ, broj 3/2010 od aprila 2010. godine); čl. 10 i 11. Statuta Općine Velika Kladuša (Službeni glasnik Općine Velika Kladuša, broj 9/2007 od 25.12.2007. godine); člana 8. Statuta Općine Zenica (Službene novine Općine Zenica, broj 4/08); člana 9. Statuta Općine Posušje (Službeni glasnik Općine Posušje, broj 1/2008 od 28. januara 2008. godine); čl. 2. i 3. Odluke o grbu i zastavi Općine Bosanska Krupa (Službeni glasnik Općine Bosanska Krupa, broj 6/09 od 29. jula 2009. godine); člana 1. Odluke o usvajanju znaka Općine Čelić broj 01-101/95 od 28. oktobra 1995. godine (Službeni glasnik Općine Čelić, broj 4/95); člana 2. Odluke o grbu Općine Breza (Službeni glasnik Općine Breza, broj 9/2001 od 31. decembra 2001. godine); člana 2. Odluke o grbu i zastavi Općine Visoko (Službeni glasnik Općine Visoko, broj 2/2007 od 28. februara 2008. godine); člana 3. Odluke o grbu i zastavi Općine Vogošća, broj 01-02-2387/02 od 24. septembra 2002. godine (Službene novine Kantona Sarajevo, broj 29/02 od 30. decembra 2002. godine); člana 1. Odluke o usvajanju grba i zastave Općine Kupres (Službeni glasnik Općine Kupres, broj 1/2000 od 30. marta 2000. godine). Povodom ovog zahtjeva Ustavni sud Bosne i Hercegovine je 26.03.2015. godine donio odluku kojom je zahtjev odbacio kao nedopušten zbog nenadležnosti Ustavnog suda za odlučivanje."

¹⁶⁰ Aktima broj Ž-SA-05-94/17 od 25.09.2017. godine

8.1.1. Djelimična odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine o meritumu u predmetu broj: U-4/04 od 31.03.2006. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj U 4/04, rješavajući zahtjev Sulejmana Tihića, predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva, na osnovu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2 alineja 2, člana 61. st. 1 i 2, člana 62. i člana 63. st. 2, 3 i 4 Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 60/05), donio je Djelimičnu odluku o meritumu kojom se djelimično usvaja zahtjev Sulejmana Tihića, predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva.

Sulejman Tihić, predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine u vrijeme podnošenja zahtjeva (u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva), podnio je 12. aprila 2004. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustavni sud) zahtjev za ocjenu ustavnosti čl. 1. i 2. Zakona o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, br. 21/96 i 26/96), čl. 1, 2. i 3. Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 19/92), čl. 2. i 3. Zakona o upotrebi zastave, grba i himne (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 4/93) i čl. 1. i 2. Zakona o slavama i svetkovanama (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 19/92). Podnosilac zahtjeva je 2. decembra 2004. godine podnio dopunu zahtjeva.

U odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine navodi se: "Utvrđuje se da čl. 1. i 2. Zakona o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, br. 21/96 i 26/96) i čl. 2 i 3. Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 19/92) nisu u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s čl. 1.1. i 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine.

Utvrđuje se da član 2. Zakona o upotrebi zastave, grba i himne (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 4/93), u dijelu u kojem je propisano da se zastavom, grbom i himnom Republike Srpske "predstavlja državnost Republike Srpske", nije u skladu s čl. I/1. i I/2. Ustava Bosne i Hercegovine i da član 3. Zakona o upotrebi zastave, grba i himne (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 4/93), u dijelu u kojem je propisano da se simboli Republike Srpske upotrebljavaju "u skladu s moralnim normama srpskog naroda", nije u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s čl.1.1. i 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine.

Ukidaju se član 2. Zakona o upotrebi zastave, grba i himne (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 4/93), u dijelu u kojem je propisano da se zastavom, grbom i himnom Republike Srpske "predstavlja državnost Republike Srpske", i član 3. Zakona o upotrebi zastave, grba i himne (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 4/93) u dijelu u kojem je propisano da se simboli Republike Srpske upotrebljavaju "u skladu s moralnim normama srpskog naroda", u skladu s članom 63. stav 2 Pravila Ustavnog suda.

Ukinute odredbe prestaju važiti narednog dana od dana objavljivanja ove odluke u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, u skladu s članom 63. stav 3 Pravila Ustavnog suda.

Nalaže se Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, u skladu s članom 63. stav 4 Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da u roku od šest mjeseci od dana objave ove odluke u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine usaglasi čl. 1 i 2. Zakona o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Nalaže se Narodnoj skupštini Republike Srpske, u skladu s članom 63. stav 4 Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da u roku od šest mjeseci od dana objave ove odluke u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine usaglasi čl. 2 i 3. Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske s Ustavom Bosne i Hercegovine.

Nalaže se Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i Narodnoj skupštini Republike Srpske, u skladu s članom 74. stav 5 Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da u roku iz prethodnog stava obavijeste Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine, Službenom glasniku Republike Srpske i u Službenom glasniku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine."

8.1.2. Druga djelimična odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine o dopustivosti i meritumu u predmetu broj: U-4/04 od 18.11. 2006. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu, u predmetu broj U 4/04, rješavajući zahtjev Sulejmana Tihica, u vrijeme podnošenja zahtjeva predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine, na osnovu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 59. stav 2 alineja 2, člana 61. st. 1, 2. i 3. i čl. 62. i 63. stav 4. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 60/05), na sjednici održanoj 18.11. 2006. godine donio je Drugu djelimičnu odluku o dopustivosti i meritumu.

U odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine navodi se: "Usvaja se zahtjev Sulejmana Tihica, u vrijeme podnošenja zahtjeva predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti čl. 1 i 2. Zakona o slavama i svetkovinama (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 19/92). Utvrđuje se da čl. 1 i 2. Zakona o slavama i svetkovinama (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 19/92) nisu u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s čl. 1.1. i 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine.

Nalaže se Narodnoj skupštini Republike Srpske, u skladu s članom 63. stav 4 Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da u roku od šest mjeseci od dana objave ove odluke u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, čl. 1 i 2. Zakona o slavama i svetkovinama (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 19/92) usaglasi s Ustavom Bosne i Hercegovine. Nalaže se Narodnoj skupštini Republike Srpske, u skladu s članom 74. stav 5 Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da u roku iz prethodnog stava obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odbija se zahtjev Sulejmana Tihća, u vrijeme podnošenja zahtjeva predsjedavajućeg Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za ocjenu ustavnosti člana 1. Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 19/92). Utvrđuje se da je član 1. Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 19/92) u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s čl. 1.1. i 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine.

Odluku objaviti u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine, Službenom glasniku Republike Srpske i Službenom glasniku Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine."

8.1.3. Odluka o dopustivosti Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u predmetu broj: U-28/13 od 26.03.2015. godine

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u plenarnom sazivu na sjednici održanoj 26. marta 2015. godine, u predmetu broj: U-28/13, rješavajući zahtjev trideset šest (36) poslanika Narodne skupštine Republike Srpske, na osnovu člana VI/3.a) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 19. stav (1) tačka a) i člana 57. stav (2) tačka a) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – Prečišćeni tekst (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 94/14), donio je Odluku o dopustivosti kojom je zahtjev odbacio kao nedopušten zbog nenadležnosti Ustavnog suda za odlučivanje.

8.2. Odluke Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su dana 19.10.2017. godine obavijest Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj S-102-1/17 od 16.10.2017. godine, kojim Ombudsmene Bosne i Hercegovine obavještava o brojevima i primjerima odluka koje se odnose na izgled, zaštitu i upotrebu državnih, odnosno službenih obilježja, posebno u odnosu na konstitutivnost sva tri naroda u Bosni i Hercegovini.

Ovaj sud od svog utemeljenja do dana pisanja navedenog akta, donio je četiri (4) takve odluke:

1. Presuda u predmetu broj: U-11/97;
2. Presuda u predmetu broj: U-12/97;
3. Presuda u predmetu broj: U-7/98 i
4. Presuda u predmetu broj: U-14/98.

8.2.1. Presuda Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u predmetu broj: U-11/97

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine, na osnovu člana IV. C. 10 (2) b) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i čl. 13, 18, 28. i 29. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 6/95), na sjednicama održanim 20. novembra 1997. i 19. februara 1998. godine, donio je presudu kojom se:

"Utvrđuje se da odredbe čl. 4, 8, 9. i 78. Ustava Kantona 10 (Narodne novine Kantona 10, broj 3/96), nisu u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Utvrđuje se da je član 11.

Ustava Kantona 10 u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Ova presuda objavit će se u Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine i u Narodnim novinama Kantona 10.

8.2.2. Presuda Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u predmetu broj: U-12/97

Ustavni sud Federacije BiH, na osnovu članova IV. C. 10 (2) b) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i čl. 13, 18, 28. i 29. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 6/95), nakon održane rasprave, na sjednici od 19. novembra 1997. i 20. februara 1998. godine, donio je presudu kojom se:

"Utvrđuje da odredbe čl. 8, 9, 10. i 30. Ustava Posavskog kantona (Službeno glasilo Posavskog kantona, broj 1/96) nisu u skladu s Ustavom Federacije BiH. Utvrđuje se da je član 11. Ustava Posavskog kantona u skladu s Ustavom Federacije BiH. Ova presuda objavit će se u Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine i u Službenom glasilu Posavskog kantona."

8.2.3. Presuda Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u predmetu broj: U-7/98

Ustavni sud Federacije BiH, na osnovu člana IV. C. 10 (2) b) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i čl. 13, 18, 28. i 29. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 6/95), nakon održane rasprave, na sjednici od 7. jula 1998. godine, donio je presudu kojom:

"Utvrđuje da čl. 8, 9, 10. i 30. Ustava Zapadnohercegovačkog kantona (Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona, broj 1/96), nisu u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Utvrđuje se da upotreba naziva "županija" u čl. 1-18, 21, 26, 27, 29, 30, 36, 38, 42, 43, 45, 47, 49, 57, 71, 73, 78, 82. i 84. Ustava Zapadnohercegovačkog kantona nije u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Utvrđuje se da je član II. Ustava Zapadnohercegovačkog kantona u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Ova presuda objavit će se u Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine i u Narodnim novinama Zapadnohercegovačkog kantona."

8.2.4. Presuda Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u predmetu broj: U-14/98

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine na osnovu člana IV C. 10 (2) b) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i čl. 13, 18, 28. i 29. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 6/95), nakon održane rasprave na sjednici od 6. i 7. jula 1998. godine, donio je presudu kojom:

"Utvrđuje se da član 4. stav 1 Ustava Tuzlansko-podrinjskog kantona (Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona, broj 7/97) i čl. 3 i 4. Zakona o utvrđivanju i upotrebi grba i zastave Tuzlansko-podrinjskog kantona (Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona, broj 4/96) nisu u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Ova presuda objavit će se u Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine i u Službenim novinama Tuzlansko-podrinjskog kantona."

8.3. Odluke Ustavnog suda Republike Srpske

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine zaprimili su dana 12.10.2017. godine informaciju Ustavnog suda Republike Srpske broj: Su-295-1/17 od 11.10.2017. godine. Ustavni sud Republike Srpske obavještava Ombudsmene Bosne i Hercegovine da je donio devet (9) meritornih odluka o ustavnosti propisa kojima su bili normirani neki od simbola u Republici Srpskoj. Radi se o odlukama u predmetima br. U-45/03, U-32/10, U-36-1/10, U-36-4/10, U-36-5/10, U-36-12/10, UV-2/07, UV-4/07 i UV-3/08.

8.3.1. Odluka Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-45/03

Ustavni sud Republike Srpske, na osnovu člana 115. Ustava Republike Srpske i člana 61. tač. 1. i 2. Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske – prečišćeni tekst (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 54/05), na sjednici održanoj 31. januara 2006. godine, donio je odluku kojom se:

"Utvrđuje da Odluka o simbolu Općine Prijedor, broj 01-022-16/03 od 8. aprila 2003. godine, (Službeni glasnik Općine Prijedor, broj 3/03), u vrijeme važenja i član 6. Statuta Općine Prijedor (Službeni glasnik Općine Prijedor, broj 5/05), koje je donijela Skupština Općine Prijedor, nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom."

8.3.2. Odluka Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-32/10

Ustavni sud Republike Srpske, na osnovu člana 115. Ustava Republike Srpske, člana 37. stav 1 tačka a), člana 40. stav 5, člana 60. stav 1 tačke a) i b) i člana 61. stav 1 tačka d) Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 104/11 i 92/12), na sjednici održanoj 20. februara 2013. godine, donio je odluku kojom se:

"Utvrđuje da član 7. stav 2 i član 9. Statuta Općine Nevesinje (Službeni glasnik Općine Nevesinje, br. 6/05 i 3/07) nisu u saglasnosti s Ustavom. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti i zakonitosti Odluke o proglašenju idejnog rješenja grba i zastave Općine Nevesinje broj 01-013-189/99 od 7. septembra 1999. godine (Službeni glasnik Općine Nevesinje, br. 5/99 i 6/05)."

8.3.3. Rješenje Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-36-1/10

Ustavni sud Republike Srpske, na osnovu člana 115. Ustava Republike Srpske, čl. 37. stav 1 tačka d), čl. 40. stav 5, čl. 57. tačka a) i čl. 61. stav 1 tač. b) i d) Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, br. 104/11 i 92/12), na sjednici održanoj 25. marta 2015. godine, donio je rješenje kojim se:

"Obustavlja postupak za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti člana 7. stav 2 Statuta Općine Gradiška (Službeni glasnik Općine Gradiška, br. 8/05, 4/08, 1/09, 3/09, 2/12, 5/13 i 8/13 – prečišćeni tekst) i Odluke o određivanju praznika Općine Gradiška (Službeni glasnik Općine Gradiška, br. 2/06 i 7/09). Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti Odluke o utvrđivanju simbola Općine Gradiška (Službeni glasnik Općine Gradiška, broj 3/00)."

8.3.4. Rješenje Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-36-4/10

Ustavni sud Republike Srpske, na osnovu člana 115. Ustava Republike Srpske, čl. 37. stav 1 tačka d), čl. 40. stav 5, čl. 57. tačka a) i čl. 61. stav 1 tač. b) i d) Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, br. 104/11 i 92/12), na sjednici održanoj 9. aprila 2015. godine, donio je rješenje kojim se:

"Obustavlja postupak za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti članova 6. i 9. Statuta Općine Višegrad (Službeni glasnik Općine Višegrad, br. 8/05, 10/06, 12/07, 5/08, 10/08 – prečišćeni tekst, 3/11, 5/12 i 14/13). Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti Odluke o usvajanju grba Općine Višegrad broj: 01-022-173/96 od 4. decembra 1996. godine i Odluke o proglašenju Male Gospojine slavom Općine Višegrad broj: 01/1-023-31/93 od 6. septembra 1993. godine, koje je donijela Skupština Općine Višegrad."

8.3.5. Odluka Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-36-5/10

Ustavni sud Republike Srpske, na osnovu člana 115. Ustava Republike Srpske, člana 37. stav 1 tačka d), člana 40. stav 5, člana 60. stav 1 tač. a) i b) i člana 61. stav 1 tačka d) Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, br. 104/11 i 92/12), na sjednici održanoj 29. maja 2013. godine, donio je odluku kojom se:

"Utvrđuje da član 5. stav 4 i član 7. Statuta Grada Istočnog Sarajeva (Službene novine Grada Istočnog Sarajeva, broj 20/05) nisu u saglasnosti s Ustavom Republike Srpske i Zakonom o lokalnoj samoupravi (Službeni glasnik Republike Srpske, br. 101/04, 42/05 i 118/05). Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti Odluke o grbu i zastavi Grada Srpskog Sarajeva (Službene novine Grada Srpskog Sarajeva, broj 5/99)."

8.3.6. Rješenje Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-36-12/10

Ustavni sud Republike Srpske, na osnovu člana 115. Ustava Republike Srpske, člana 37. stav 1 tačka d), člana 40. stav 5, člana 57. tačka a), i člana 61. stav 1 tač. b) i d) Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, br. 104/11 i 92/12), na sjednici održanoj 24. februara 2015. godine, donio je rješenje kojim se:

"Obustavlja postupak za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti člana 6. stav 2 i člana 8. stav 2 Statuta Općine Lopare (Službeni glasnik Općine Lopare, br. 4/05, 12/09, 3/13 i 1/14). Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti Odluke o grbu i zastavi Općine i naseljenog mjesta Lopare (Službeni glasnik Općine Lopare, broj 4/03)."

8.3.7. Odluka Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: U-2/07

Na osnovu Amandmana LXXXII tačka b) st. 5 i 6 na Ustav Republike Srpske i člana 61. stav 2 Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske – prečišćeni tekst (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 54/05), Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske, na sjednici održanoj 14. juna 2007. godine, donijelo je odluku kojom:

"Utvrđuje da Zakonom o amblemu Republike Srpske i Zakonom o dopunama Zakona o pečatima, koje je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 23. aprila 2007. godine, nisu povrijeđeni vitalni nacionalni interesi konstitutivnog bošnjačkog naroda."

8.3.8. Odluka Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: UV-4/07

Na osnovu Amandmana LXXXII tačka b) st. 5 i 6 na Ustav Republike Srpske i člana 61. stav 2 Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske – prečišćeni tekst (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 54/05), Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske, na sjednici održanoj 25. jula 2007. godine donijelo je sljedeću odluku:

"Ustavnim zakonom o izmjeni Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske, koji se odnosi na himnu Republike Srpske, a koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 31. maja i 01. juna 2007. godine, povrijeđen je vitalni nacionalni interes konstitutivnog bošnjačkog naroda."

8.3.9. Odluka Ustavnog suda Republike Srpske u predmetu broj: UV-3/08

Na osnovu Amandmana LXXXII tačka b) stav 5 i 6 na Ustav Republike Srpske i člana 61. stav 2 Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske – prečišćeni tekst (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 54/05), Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske, na sjednici održanoj 22. decembra 2008. godine, donijelo je odluku kojom se:

"Utvrđuje da je članom 1. Ustavnog zakona o dopuni Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske, u dijelu koji se odnosi na grb Republike Srpske, a koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 15, 16. i 17. jula 2008. godine, povrijeđen vitalni nacionalni interes konstitutivnog bošnjačkog naroda.

Utvrđuje da članom 1. Ustavnog zakona o dopuni Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske, u dijelu koji se odnosi na himnu Republike Srpske, a koji je Narodna skupština Republike Srpske izglasala na sjednici održanoj 15, 16. i 17. jula 2008. godine, nije povrijeđen vitalni nacionalni interes konstitutivnog bošnjačkog naroda."

IX. ZAKLJUČNI STAVOVI OMBUDSMENA BOSNE I HERCEGOVINE

Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine uspostavljena je 1996. godine, u skladu s Aneksima IV i VI Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, kao nezavisna institucija za promovisanje i zaštitu ljudskih prava. Prema članu 1. Zakona o ombudsmenu za ljudska prava BiH, Institucija ombudsmena je nezavisna institucija, uspostavljena s ciljem promovisanja dobre uprave i vladavine prava i sloboda fizičkih i pravnih osoba kako je zagantovano Ustavom BiH i međunarodnim sporazumima koji se nalaze u dodatku tog Ustava. Institucija ombudsmena nadgleda aktivnosti institucija BiH, njenih entiteta i Brčko Distrikta BiH. Institucija postupa u okviru Ustava, zakona, drugih propisa i općih akata, kao i ratificiranih međunarodnih ugovora i općeprihvaćenih pravila i standarda međunarodnog prava.

Institucija Ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine je u 2016. godini, na Inicijativu Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine pristupila izradi Specijalnog izvještaja o izgledu, upotrebi i zaštiti državnih, odnosno službenih obilježja u Bosni i Hercegovini. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su na osnovu navedene inicijative, shodno odredbama Zakona o ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine donijeli Zaključak o izradi Specijalnog izvještaja.

Bosna i Hercegovina je demokratska država koja funkcioniše u skladu s ustavima i zakonima, oslanjajući se na poštovanje ljudskog dostojanstva, slobode i jednakosti. Ustav Bosne i Hercegovine je sastavni dio, odnosno Aneks IV Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini. Ustavom Bosne i Hercegovine jasno je definisano da će Bosna i Hercegovina i oba entiteta osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda i da je uživanje prava i sloboda, predviđenih u Ustavu ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I Ustava, osigurano svim osobama u Bosni i Hercegovini, bez diskriminacije po bilo kojem osnovu, kao što su: spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovinsko stanje, status po rođenju ili drugi status.

Analizirajući relevantno domaće zakonodavstvo, kao i donesene odluke ustavnih sudova u Bosni i Hercegovini u pogledu državnih, odnosno službenih obilježja, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine konstatuju sljedeće:

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine podsjećaju da je u Preambuli Ustava Bosne i Hercegovine navedeno: "Oslanjajući se na poštovanje ljudskog dostojanstva, slobode i jednakosti, Posvećeni miru, pravdi, toleranciji i pomirenju, Uvjereni da demokratski organi vlasti i pravične procedure najbolje stvaraju miroljubive odnose unutar pluralističkog društva, U želji da podstaknu opće blagostanje i ekonomski razvoj kroz zaštitu privatnog vlasništva i unapređenje tržišne privrede, Vođeni ciljevima i načelima Povelje Ujedinjenih naroda, Opredijeljeni za suverenitet, teritorijalni integritet i političku nezavisnost Bosne i Hercegovine u skladu s međunarodnim pravom, Odlučni da osiguraju puno poštovanje međunarodnog humanitarnog prava, Inspirisani Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima, Međunarodnim paktovima o građanskim i političkim pravima, odnosno ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, i Deklaracijom o

pravima lica koja pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičkim manjinama, kao i drugim instrumentima ljudskih prava, Podsjećajući se na Osnovna načela usaglašena u Ženevi 8. 9. 1995. godine i u New Yorku 26. 9. 1995. godine, Bošnjaci, Hrvati i Srbi, kao konstitutivni narodi (u zajednici s ostalima), i građani Bosne i Hercegovine ovim utvrđuju Ustav Bosne i Hercegovine...

U prilog prednjem je i Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u predmetu broj U-5/98 III od 01.07.2000. godine¹⁶¹ u kojoj je konstatovano: "Označavanje u Preambuli Ustava BiH Bošnjaka, Hrvata i Srba kao konstitutivnih, mora se shvatiti kao jedan natkrovljujući princip Ustava BiH kojim se entiteti moraju u potpunosti povinovati prema članu III/3(b) Ustava BiH."

Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U-4/04 od 31. marta 2006. godine utvrđeno je da čl. 1. i 2. Zakona o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, br. 21/96 i 26/96) nisu u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s čl. 1.1. i 2. a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine i naloženo je Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, u skladu s članom 63. stav 4. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da u roku od šest mjeseci od dana objave ove odluke u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine usaglasi čl. 1 i 2. Zakona o grbu i zastavi Federacije Bosne i Hercegovine s Ustavom Bosne i Hercegovine. Federacija Bosne i Hercegovine nije postupila po odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine.

Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U-4/04 od 31. marta 2006. godine utvrđeno je da čl. 2. i 3. Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 19/92) nisu u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s čl. 1.1. i 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine. Istom odlukom Ustavnog suda utvrđeno je da je član 2. Zakona o upotrebi zastave, grba i himne (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 4/93), u dijelu "u kojem je propisano da se zastavom, grbom i himnom Republike Srpske predstavlja državnost Republike Srpske", nije u skladu s čl. I/1. i I/2. Ustava Bosne i Hercegovine i da član 3. Zakona o upotrebi zastave, grba i himne (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 4/93), u dijelu u kojem je propisano da se simboli Republike Srpske upotrebljavaju "u skladu s moralnim normama srpskog naroda", nije u skladu s članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine u vezi s čl.1.1. i 2.a) i c) Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz Aneksa I na Ustav Bosne i Hercegovine. Također, ukinut je član 2. Zakona o upotrebi zastave, grba i himne (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 4/93), u dijelu u kojem je propisano da se zastavom, grbom i himnom Republike Srpske "predstavlja državnost Republike Srpske", i član 3. Zakona o upotrebi zastave, grba i himne (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 4/93), u dijelu u kojem je propisano da se simboli Republike Srpske upotrebljavaju "u skladu s moralnim normama srpskog naroda". Navedenom odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine naloženo je Narodnoj skupštini Republike Srpske, u skladu s članom 63. stav 4 Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, da u roku od šest mjeseci od dana objave ove odluke u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine" usaglasi čl. 2. i 3. Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske s Ustavom Bosne i Hercegovine. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine konstatuju da je

---

¹⁶¹ Objavljena u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, broj 23/2000

Narodna skupština Republike Srpske postupajući po Odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine 2007. godine donijela Zakon o amblemu Republike Srpske kojim se u članu 3. propisuje da se amblem Republike Srpske može koristiti umjesto grba Republike Srpske, u skladu s odredbama Zakona o upotrebi zastave, grba i himne Republike Srpske. S druge strane, himna Republike Srpske određena je 2008. godine Ustavnim zakonom o dopuni Ustavnog zakona o zastavi, grbu i himni Republike Srpske.

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine u predmetu broj U-12/97 od 19. novembra 1997. i 20. februara 1998. godine donio je presudu kojom je utvrđeno da odredbe čl. 8, 9, 10. i 30. Ustava Posavskog kantona (Službeno glasilo Posavskog kantona, broj 1/96) nisu u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Nakon donošenja odluke Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, Posavski kanton je dana 12.04.2000. godine donio Amandman na Ustav Posavskog kantona koji se tiče grba i zastave. Ustavom Posavskog kantona¹⁶² određeno je da, Hrvati i Bošnjaci, kao konstitutivni narod u Federaciji Bosne i Hercegovine, zajedno s ostalim građanima Kantona ostvaruju svoja suverena prava u Federaciji Bosne i Hercegovine i Kantonu, u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i ovim Ustavom. Ustav Posavskog kantona i dalje sadrži odredbu koja jasno ukazuju da je i dalje prevladavajuće etničko načelo u korist dva konstitutivna naroda, Hrvata i Bošnjaka.

Odlukom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj U-14/98 od 6. i 7. jula 1998. godine utvrđeno je da član 4. stav 1 Ustava Tuzlansko-podrinjskog kantona (Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona, broj 7/97) i čl. 3. i 4. Zakona o utvrđivanju i upotrebi grba i zastave Tuzlansko-podrinjskog kantona (Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona, broj 4/96) nisu u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Nakon odluke Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine kojom je utvrđeno da član 4. stav 1 Ustava Tuzlansko-podrinjskog kantona (Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona, broj 7/97) nije u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, Tuzlanski kanton je donio amandmane na svoj Ustav¹⁶³. Iz važećeg zakonodavstva proizlazi da su nakon odluke Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine doneseni Zakon o grbu i zastavi Tuzlanskog kantona i Zakon o upotrebi grba i zastave Tuzlanskog kantona. Ustavom Tuzlanskog kantona¹⁶⁴, Bošnjaci, Hrvati i Srbi kao konstitutivni narodi, zajedno s ostalima, i građani Tuzlanskog kantona, ostvaruju svoja suverena prava u državi Bosni i Hercegovini, Federaciji Bosne i Hercegovine i Tuzlanskom kantonu, u skladu s Ustavom Bosne i Hercegovine i njegovim aneksima, Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i njegovim Aneksom i ovim Ustavom.

Ustav Hercegovačko-neretvanskog kantona u članu 1. navodi "Bošnjaci i Hrvati, kao konstitutivni narodi, zajedno s ostalima ostvarujući svoja suverena prava uspostavljaju Hercegovačko-neretvanski kanton (u daljem tekstu: Kanton)." Ustav Hercegovačko-neretvanskog kantona i dalje sadrži odredbu, koja jasno ukazuju da je i dalje prevladavajuće etničko načelo u korist dva konstitutivna naroda, Hrvata i Bošnjaka.

---

¹⁶² Član 2. Ustava Posavskog kantona.

¹⁶³ Ustav Tuzlanskog kantona, Službene novine Tuzlanskog kantona, br. 7/97 i 3/99, 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 i 10/04.

¹⁶⁴ Član 1. Ustava Tuzlanskog kantona.

Odlukom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, u predmetu broj: U-7/98 od 07. jula 1998. godine utvrđeno je da čl. 8, 9, 10. i 30. Ustava Zapadnohercegovačkog kantona (Narodne novine Zapadnohercegovačkog kantona, broj 1/96), nisu u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Također, istom Odlukom utvrđuje se da upotreba naziva "županija" u čl. 1-18, 21, 26, 27, 29, 30, 36, 38, 42, 43, 45, 47, 49, 57, 71, 73, 78, 82. i 84. Ustava Zapadnohercegovačkog kantona nije u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. I na kraju, ovom Odlukom se utvrđuje da član II Ustava Zapadnohercegovačkog kantona nije u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine (u članu II navodi se da Hrvati i Bošnjaci kao konstitutivni narodi u Federaciji zajedno s ostalima i građani Kantona ostvaruju svoja suverena prava u skladu s Ustavom Federacije i ovim Ustavom). Ustav Zapadnohercegovačkog kantona i dalje sadrži odredbu, koja jasno ukazuje da je i dalje prevladavajuće etničko načelo u korist dva konstitutivna naroda, Hrvata i Bošnjaka. Odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine nije ispoštovana.

Odlukom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, u predmetu broj: U-11/97 od 20. novembra 1997. godine i 19. februara 1998. godine utvrđeno je da odredbe člana 4, 8, 9 i 78 Ustava Kantona 10 (Narodne novine Kantona 10, broj 3/96) nisu u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Na osnovu člana 75. stav 3 Ustava Kantona 10 (Narodne novine Kantona 10, br. 3/96 prečišćen tekst i 9/00) i člana 98. Poslovnika Skupštine Kantona 10 (Narodne novine Kantona 10, br. 8/03, 14/03, 1/04 i 6/05), Skupština Kantona 10 na sjednici održanoj dana 11. 10. 2005. godine donijela je Amandmane od V – X na Ustav Kantona 10. Amandmanom broj V Ustava Kantona 10 mijenja se član 2. koji glasi: "Hrvati, Srbi i Bošnjaci kao konstitutivni narodi u Federaciji Bosne i Hercegovini, zajedno s ostalima i građani Kantona ostvaruju svoja suverena prava u Federaciji Bosne i Hercegovine u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i ovim Ustavom." Odluka Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine u pogledu imena i službenih obilježja (simbola) nije ispoštovana.

Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske broj U-45/03 od 31. januara 2006. godine utvrđeno je da Odluka o simbolu Općine Prijedor, broj 01-022-16/03 od 8. aprila 2003. godine (Službeni glasnik Općine Prijedor, broj 3/03), u vrijeme važenja i član 6. Statuta Općine Prijedor (Službeni glasnik Općine Prijedor, broj 5/05), koje je donijela Skupština Općine Prijedor, nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom. Nakon donošenja Odluke Ustavnog suda Republike Srpske, Skupština Grada Prijedora je dana 22.11.2017. godine donijela novi Statut Grada Prijedora kojim je utvrđen novi izgled simbola Grada Prijedora.

Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske broj U-36-5/10 od 29. maja 2013. godine utvrđeno je da član 5. stav 4 i član 7. Statuta Grada Istočnog Sarajeva (Službene novine Grada Istočnog Sarajeva, broj 20/05) nisu u saglasnosti s Ustavom Republike Srpske i Zakonom o lokalnoj samoupravi (Službeni glasnik Republike Srpske, br. 101/04, 42/05 i 118/05). Nakon donošenja Odluke Ustavnog suda Republike Srpske, Skupština Grada Istočnog Sarajeva je dana 17.07.2017. godine donijela novi Statut Grada Istočnog Sarajeva kojim je utvrđen novi izgled simbola Grada Istočnog Sarajeva.

Odlukom Ustavnog suda Republike Srpske broj U-30/10 od 20.02.2013. godine utvrđeno je da član 6. st. 2 i 3 Statuta Grada Banje Luke (Službeni glasnik Grada Banja Luka, br. 25/05 i 30/07), a koji se odnosi na grb Grada, nisu u saglasnosti s Ustavom Republike Srpske i Zakonom

o lokalnoj samoupravi (Službeni glasnik Republike Srpske, br. 101/04, 42/05 i 118/05). Nakon donošenja Odluke Ustavnog suda Republike Srpske, Skupština Grada Banje Luke je dana, 20.07. i 21.07.2017. godine donijela Statutarnu odluku o utvrđivanju simbola Grada Banje Luke kojom je utvrđen novi izgled grba Grada Banje Luke.

Ombudsmeni napominju da prilikom izrade ovog Specijalnog izvještaja, zbog ograničenih ljudskih i finansijskih resursa, nisu bili u mogućnosti da istraže da li su i na koji način sva nadležna zakonodavna tijela, na svim nivoima vlasti, donosili odluke u vezi sa službenim obilježjima, posebno da li su konstitutivni narodi u Bosni i Hercegovini bili uključeni u postupke donošenja ovih odluka, te da li se vodilo računa o njihovim pravima i interesima. Međutim, prilikom izrade ovog Specijalnog izvještaja, Ombudsmeni su imali u vidu međunarodne standarde, postojeće pozitivno zakonodavstvo i odluke ustavnih sudova u Bosni i Hercegovini.

S obzirom na sve naprijed navedeno, a u skladu s članom 32. Zakona o Ombudsmenu za ljudska prava Bosne i Hercegovine, Ombudsmeni Bosne i Hercegovine daju sljedeću:

X. PREPORUKA OMBUDSMENA

**Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine,
Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine,
Narodnoj skupštini Republike Srpske,
Skupštini Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine,
Skupštinama kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine
Skupštinama gradova u Republici Srpskoj
Skupštinama gradova i općina u kojima su sjedišta kantona u
Federaciji Bosne i Hercegovine**

Pozivaju se sva zakonodavna tijela u Bosni i Hercegovini da shodno međunarodnim standardima i domaćem zakonodavstvu, a prije svega vođena načelima Povelje Ujedinjenih naroda, Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i Općim okvirnim sporazumom o miru u Bosni i Hercegovini, kao i njegovim aneksima prilikom kreiranja i usvajanja državnih, odnosno službenih obilježja osiguraju punu nacionalnu ravnopravnost, demokratske odnose i najviše standarde ljudskih prava i sloboda konstitutivnih naroda, ostalih i svih građana Bosne i Hercegovine.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine

Nives Jukić

Prof. dr Ljubinko Mitrović

Dr. Jasminka Džumhur